

Pan(i)

.....
.....
.....

Zwołuję VII sesję Rady Powiatu Tucholskiego, która odbędzie się **17 kwietnia 2015 r.** (piątek) o **godz. 9.00** w sali 312 Starostwa Powiatowego w Tucholi, przy ul. Pocztowej 7.

Zawiadomienie niniejsze stosownie do art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.) stanowi podstawę do zwolnienia radnego od pracy zawodowej w celu umożliwienia radnemu brania udziału w pracach Rady Powiatu.

Porządek obrad VII sesji Rady Powiatu Tucholskiego:

1. Otwarcie sesji.
2. Stwierdzenie prawomocności obrad – quorum.
3. Złożenie ślubowania radnego.
4. Zgłaszanie propozycji zmian do porządku obrad.
5. Przyjęcie protokołu z VI sesji Rady Powiatu Tucholskiego.
6. Sprawozdanie z pracy Zarządu w okresie między sesjami..... **3**
7. Składanie zapytań i interpelacji.
8. Ocena zasobów pomocy społecznej. **5**
9. Ocena realizacji za 2014 r:
  - Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
  - Programu Wyrównywania Szans Osobom Niepełnosprawnym,
  - Koncepcji Zintegrowanego Systemu Pomocy Rodzinie i Dziecku **34**
10. Informacja o działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2014 r. **96**
11. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim na lata 2015 – 2020” **140**
12. Informacja o działalności Domu Dziecka za 2014 r. **166**
13. Informacja o działalności Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej za 2014 r. **172**
14. Informacja o działalności Zakładu Aktywności Zawodowej za 2014 r **176**
15. Współpraca z organizacjami pozarządowymi:
  - sprawozdanie z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi za rok 2014 ..... **184**
  - przedstawienie działalności wybranej organizacji pozarządowej z terenu Powiatu..... **189**

16. Podjęcie uchwały w sprawie zmian budżetu Powiatu Tucholskiego na 2015 r. **190**
17. Odpowiedzi na zapytania i interpelacje.
18. Wnioski i oświadczenia radnych.
19. Zamknięcie sesji.

***Podpisała: Przewodnicząca Rady Powiatu
Małgorzata Oller***

OR.0021.6.2015

Sprawozdanie z pracy Zarządu w okresie między sesjami.

I. Zarząd Powiatu Tucholskiego od VI sesji Rady Powiatu Tucholskiego odbył 1 posiedzenie, na którym podjął 5 uchwał. W posiedzeniu Zarządu Powiatu uczestniczyli wszyscy Członkowie Zarządu.

II. Posiedzenie Zarządu Powiatu 24.03.2015 r.

1. Zarząd podjął uchwałę **Nr 14/25/2015** w sprawie przedstawienia sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu Tucholskiego za 2014 r. (3-0-0)
2. Zarząd podjął uchwałę **Nr 14/26/2015** w sprawie przyjęcia zasad obsługi środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (3-0-0).
3. Zarząd podjął uchwałę **Nr 14/27/2015** w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych Powiatu Tucholskiego w 2015 roku w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej oraz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (3-0-0).
4. Zarząd podjął uchwałę **Nr 14/28/2015** w sprawie jednorazowego upoważnienia do reprezentowania Powiatu Tucholskiego na Walnym Zebraniu Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej (3-0-0). Zarząd zdecydował, że w XII Walnym Zebraniu Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej Powiat Tucholski reprezentować będzie Pan Karol Gutsze - Zastępca Naczelnika Wydziału Rozwoju Lokalnego i Funduszy Europejskich Starostwa Powiatowego w Tucholi.
5. Zarząd podjął uchwałę **Nr 14/29/2015** w sprawie przekazania mienia między jednostkami (3-0-0). Zarząd wyraził zgodę na nieodpłatne przekazanie składników mienia ruchomego będącego na stanie Powiatowego Zakładu Obsługi w Tucholi do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi i Starostwa Powiatowego w Tucholi.
6. Zarząd zapoznał się z pismem Przewodniczącej Komisji Rewizyjnej Rady Powiatu Tucholskiego informującym, że 26 marca 2015 r. w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tucholi odbędzie się kontrola przeprowadzona przez Komisję

Rewizyjną. Temat kontroli: „Kontrola wybranych placówek oświatowych w zakresie kwalifikowania uczniów do SIO - na bazie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego”.

7. Zarząd zapoznał się z opiniami Komisji Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Rady Powiatu Tucholskiego wypracowanymi na posiedzeniu w dniu 18 marca 2015 r.
8. Zarząd zapoznał się z opiniami Komisji Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej wypracowanymi na posiedzeniu w dniu 16 marca 2015 r.
9. Zarząd zapoznał się z opiniami Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia Rady Powiatu Tucholskiego wypracowanymi na posiedzeniu w dniu 16 marca 2015 r.
10. Zarząd zapoznał się z opiniami Komisji Finansów i Gospodarki Rady Powiatu Tucholskiego wypracowanymi na posiedzeniu w dniu 18 marca 2015 r.

Zarząd Powiatu Tucholskiego

Ocena zasobów pomocy społecznej

Autorzy:
Natalia Kamecka

1	Wprowadzenie	3
2	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	3
3	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	4
3.1	POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR	8
4	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	11
5	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	12
6	Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	17
6.1	Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej	18
6.2	Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	18
7	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	19
8	Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	21
9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	21
10	Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej	22
10.1	KADRA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH	22
10.2	KOSZTY	23
10.3	OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY I WSPARCIA	24
10.4	POWODY PRYZNANIA POMOCY	24
10.5	POMOC W FORMIE ŚWIADCZEŃ	25
10.6	POMOC W FORMIE USŁUG	25
10.7	POMOC INSTYTUCJONALNA	25
10.8	BUDŻET POLITYKI SPOŁECZNEJ	26
11	Wnioski końcowe	29

1. Wprowadzenie

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
MIESZKAŃCY (w osobach)						
Ogółem	1	48 327	48 283	48 283	48 283	48 283
KOBIETY						
Ogółem	2	24 265	24 190	24 190	24 190	24 190
Wiek 0-17	3	5 072	4 924	4 924	4 924	4 924
Wiek 18-59	4	14 216	14 182	14 182	14 182	14 182
Wiek 60 lat i więcej	5	4 977	5 084	5 084	5 084	5 084
MĘŻCZYŹNI						
Ogółem	6	24 062	24 093	24 093	24 093	24 093
Wiek 0-17	7	5 286	5 272	5 272	5 272	5 272
Wiek 18-64	8	16 557	16 501	16 501	16 501	16 501
Wiek 65 lat i więcej	9	2 219	2 320	2 320	2 320	2 320
RYNEK PRACY						
Bezrobotni ogółem	10	3 807	3 988	3 377	3 377	3 377
Bezrobotni długotrwale ogółem	11	2 022	2 243	2 004	2 004	2 004
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	12	781	719	613	613	613
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA						
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	13	X	X	X	X	X
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	14	X	X	X	X	X
w tym z wiersza 13: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	15	X	X	X	X	X
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	16	X	X	X	X	X
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	17	X	X	X	X	X
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	18	X	X	X	X	X
Liczba opiekunów dziennych do dzieci	19	X	X	X	X	X
Liczba miejsc w żłobkach (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	20	X	X	X	X	X
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobek, klub dziecięcy, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	21	X	X	X	X	X
Powody nie przyznania miejsca w żłobku						
Liczba przedszkoli (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	22	X	X	X	X	X
Liczba miejsc w przedszkolach (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	23	X	X	X	X	X
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w przedszkolu wg złożonych wniosków	24	X	X	X	X	X

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*		
	Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie	
Powody nie przyznania miejsca w przedszkolu						
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży - ogółem	25	X	X	X	X	X
Z tego: (wiersze "Przyszkolne" i "Pozaszkolne")						
Przyszkolne	26	X	X	X	X	X
Pozaszkolne	27	X	X	X	X	X
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	28	X	X	X	X	X
Liczba hospicjów	29	1	1	1	1	1
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	30	0	0	0	0	0

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny"

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2012	Rok 2013		
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
Liczba osób	1	564	1 264	1 486
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	2	173	198	24
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	173	198	24
Wiek 0-17	4	0	0	0
Wiek produkcyjny *	5	130	149	18
Wiek poprodukcyjny **	6	43	49	6
Liczba rodzin	7	136	59	23
Liczba osób w rodzinach	8	302	177	44
w tym: KOBIECY (z wierszy 2-6)				
Ogółem	9	137	156	19
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	137	156	19
Wiek 0-17	11	0	0	0
Wiek 18-59	12	103	117	16
Wiek 60 lat i więcej	13	34	39	3
w tym: MĘŻCZYŹNI (z wierszy 2-6)				
Ogółem	14	36	42	5
W tym: osoby długotrwale korzystające	15	36	42	5
Wiek 0-17	16	0	0	0
Wiek 18-64	17	27	32	5
Wiek 65 lat i więcej	18	9	10	0
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
Liczba osób ogółem	19	117	3	12	12
Liczba rodzin	20	80	3	12	12
Liczba osób w rodzinach	21	246	6	12	12
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE					
Liczba osób ogółem	22	0	0	2	2
Liczba rodzin	23	0	0	2	2
Liczba osób w rodzinach	24	0	0	2	2
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY					
Liczba osób ogółem	25	246	34	12	12
Liczba rodzin	26	80	0	12	12
Liczba osób w rodzinach	27	246	34	14	14
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA					
UBÓSTWO					
Liczba rodzin	28	X	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	29	X	X	X	X
BEZROBOCIE					
Liczba rodzin	30	X	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	31	X	X	X	X
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ					
Liczba rodzin	32	0	0	5	5
Liczba osób w rodzinach	33	0	0	22	22
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA					
Liczba rodzin	34	0	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	35	0	0	0	0
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH					
Liczba rodzin	36	0	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	37	0	0	0	0
ALKOHOLIZM					
Liczba rodzin	38	X	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	39	X	X	X	X
NARKOMANIA					
Liczba rodzin	40	X	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	41	X	X	X	X
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA					
Liczba rodzin	42	X	X	X	X
W TYM: WIELODZIECNOŚĆ					
Liczba rodzin	43	X	X	X	X
BEZDOMNOŚĆ					
Liczba rodzin	44	X	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	45	X	X	X	X
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
Liczba rodzin	46	X	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	47	X	X	X	X
ZDARZENIA LOSOWE					
Liczba rodzin	48	X	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	49	X	X	X	X
KLĘSKI ŻYWIŁOWE I EKOLOGICZNE					
Liczba osób	50	X	X	X	X
SIEROCTWO					
Liczba rodzin	51	0	0	3	3
Liczba osób w rodzinach	52	0	0	3	3
PRZEMOC W RODZINIE					
Liczba rodzin	53	0	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	54	0	0	0	0
OCHRONA OFIAR HANDLU LUDŹMI					
Liczba rodzin	55	0	0	0	0
USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ					
USŁUGI OPIEKUŃCZE OGÓŁEM					
Liczba osób	56	X	X	X	X
Liczba świadczeń	57	X	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	58	X	X	X	X
W TYM: SPECJALISTYCZNE (wiersze 59 - 61)					
Liczba osób	59	X	X	X	X
Liczba świadczeń	60	X	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	61	X	X	X	X
SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI					
Liczba osób	62	X	X	X	X
Liczba świadczeń	63	X	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	64	X	X	X	X
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE					
Liczba rodzin	65	X	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	66	X	X	X	X
PRACA SOCJALNA					
Liczba rodzin	67	X	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	68	X	X	X	X
INTERWENCJA KRYZYSOWA					
Liczba rodzin	69	X	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	70	X	X	X	X
KONTRAKT SOCJALNY					
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	71	0	0	17	17
Liczba osób ogółem objętych kontraktem	72	0	0	17	17
W tym: liczba osób objętych kontraktem w Klubie Integracji Społecznej	73	0	0	0	0

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat
** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

3.1. POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR

POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2012	Rok 2013		
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY				
INDYWIDUALNY PROGRAM ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO (Centrum Integracji Społecznej)				
Liczba osób	1	0	0	0
PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE				
Liczba osób korzystających z usług	2	0	0	12
INDYWIDUALNY PROGRAM INTEGRACJI CUDZOZIEMCÓW				
Liczba osób korzystających z usług	3	0	0	0
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA - OGÓLEM				
Liczba rodzin	4	55	59	68
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	5	92	96	120
Kwota świadczeń w złotych	6	485 820	883 600	956 110
RODZINY SPOKREWNIONE Z DZIECKIEM				
Liczba rodzin	7	27	32	35
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	8	39	47	52
Kwota świadczeń w złotych	9	249 930	349 861	376 796
RODZINY ZASTĘPCZE NIEZAWODOWE				
Liczba rodzin	10	23	21	26
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	11	30	29	45
Kwota świadczeń w złotych	12	114 384	342 519	360 261
RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE				
Liczba rodzin	13	5	6	7
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	14	23	20	23
Kwota świadczeń w złotych	15	114 384	178 409	219 053
W tym:				
RODZINY ZASTĘPCZE SPECJALISTYCZNE				
Liczba rodzin	16	1	1	1
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	17	1	1	1
Kwota świadczeń w złotych	18	14 400	14 400	14 400
RODZINY ZASTĘPCZE PEŁNIĄCE FUNKCJĘ POGOTOWIA RODZINNEGO				
Liczba rodzin	19	1	1	1
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	20	9	4	3
Kwota świadczeń w złotych	21	21 970	23 529	18 820
RODZINNY DOM DZIECKA				
Liczba rodzin	22	0	0	0
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	23	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	24	7 122	12 811	0

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2012	Rok 2013			
PLAN POMOCY DZIECKU					
Liczba dzieci	25	92	93	107	107
OCENA SYTUACJI DZIECKA W RODZINIE ZASTĘPCZEJ					
Liczba dzieci	26	92	93	107	107
Liczba sporządzonych ocen	27	92	93	107	107
OCENA SYTUACJI DZIECKA W RODZINNYM DOMU DZIECKA					
Liczba dzieci	28	0	0	0	0
Liczba sporządzonych ocen	29	0	0	0	0
OCENA RODZIN ZASTĘPCZYCH					
Liczba rodzin	30	55	58	68	68
Liczba sporządzonych ocen	31	55	58	27	27
OCENA RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA					
Liczba rodzinnych domów dziecka	32	0	0	0	0
Liczba sporządzonych ocen	33	0	0	0	0
OCENA W ZAKRESIE KWALIFIKACJI KANDYDATÓW NA RODZINY ZASTĘPCZE I RODZINNE DOMY DZIECKA					
Liczba opinii	34	1	10	13	13
w tym: liczba pozytywnych opinii	35	1	10	11	11
KOORDYNATOR PIECZY ZASTĘPCZEJ					
Liczba koordynatorów	36	1	1	2	3
RODZINY POMOCOWE					
Liczba rodzin	37	0	1	0	1
USAMODZIELNIENIE					
INDYWIDUALNY PROGRAM USAMODZIELNIENIA					
Liczba osób	38	4	4	8	8
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE RODZINNE FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ					
Liczba osób	39	0	14	15	15
Kwota świadczeń w złotych	40	0	64 732	72 610	72 610
W TYM: (od poz. 41 do poz. 46)					
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE					
Liczba osób	41	0	3	1	1
Kwota świadczeń w złotych	42	0	14 823	6 600	6 600
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI					
Liczba osób	43	0	10	14	14
Kwota świadczeń w złotych	44	0	44 968	63 010	63 010
POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE					
Liczba osób	45	0	1	2	2
Kwota świadczeń w złotych	46	0	4 941	3 000	3 000
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE PLACÓWKI OPIEKUNCZO - WYCHOWAWCZE					
Liczba osób	47	2	5	6	6
Kwota świadczeń w złotych	48	13 238	29 771	37 729	37 729
W TYM: (od poz. 49 do poz. 54)					

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2012	Rok 2013			
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE					
Liczba osób	49	2	0	2	2
Kwota świadczeń w złotych	50	8 088	0	9 894	9 894
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI					
Liczba osób	51	2	5	4	4
Kwota świadczeń w złotych	52	3 500	29 771	19 894	19 894
POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE					
Liczba osób	53	1	0	3	3
Kwota świadczeń w złotych	54	1 650	0	7 941	7 941
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST.1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ					
Liczba osób	55	5	3	3	3
Kwota świadczeń w złotych	56	15 800	10 854	13 835	13 835
W TYM: (od poz. 57 do poz. 62)					
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE					
Liczba osób	57	1	0	1	1
Kwota świadczeń w złotych	58	1 647	0	4 941	4 941
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI					
Liczba osób	59	4	3	3	3
Kwota świadczeń w złotych	60	14 153	10 854	8 894	8 894
POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE					
Liczba osób	61	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	62	0	0	0	0
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH					
Ogólna kwota dofinansowania (PFRON, środki własne powiatu)	63	1 069 891	679 243	721 646	705 000
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ					
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	64	75	17	29	20
Wartość dofinansowania w złotych	65	354 267	39 893	99 874	120 000
TURNUSY REHABILITACYJNE					
Liczba osób, które uzyskały pomoc	66	444	97	137	98
Wartość dofinansowania w złotych	67	357 961	66 694	115 241	90 000
ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY					
Liczba osób, które uzyskały pomoc	68	877	688	600	800
Wartość dofinansowania w złotych	69	275 359	230 154	258 049	280 000
PROGRAM "AKTYWNY SAMORZĄD"					
Liczba świadczeń	70	8	62	71	60
Wartość dofinansowania w złotych	71	41 230	148 878	233 483	200 000
DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI					
Liczba dofinansowanych imprez	72	10	10	18	18
Liczba niepełnosprawnych uczestników	73	509	390	451	450
Wartość dofinansowania ogółem w złotych	74	14 000	8 305	14 999	15 000
DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA - PRZEWODNIKA					

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2012	Rok 2013		
Wartość dofinansowania w złotych	75	0	0	0

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2012	Rok 2013		
ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH				
Liczba rodzin	1	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	2	X	X	X
JEDNORAZOWY DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA (ujmowany w pozycji "Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych")				
Liczba świadczeń	3	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	4	X	X	X
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA				
Liczba świadczeń	5	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	6	X	X	X
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE				
ŚWIADCZENIE PIELĘGNACYJNE				
Liczba świadczeń	7	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	8	X	X	X
DODATEK DO ŚWIADCZENIA PIELĘGNACYJNEGO				
Liczba świadczeń	9	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	10	X	X	X
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY - Ogółem				
Liczba świadczeń	11	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	12	X	X	X
W tym: (od poz. 13 do poz. 20)				
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY DLA NIEPEŁNOSPRAWNEGO DZIECKA				
Liczba świadczeń	13	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	14	X	X	X
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O ZNA CZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				
Liczba świadczeń	15	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	16	X	X	X
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O UMIARKOWANYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, KTÓRA POWSTAŁA PRZED UKOŃCZENIEM 21 ROKU ŻYCIA				
Liczba świadczeń	17	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	18	X	X	X
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY DLA OSOBY, KTÓRA UKOŃCZYŁA 75 LAT				
Liczba świadczeń	19	X	X	X

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
Kwota świadczeń w złotych	20	X	X	X	X
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY					
Liczba świadczeń	21	X	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	22	X	X	X	X
ZASIŁEK DLA OPIEKUNA					
Liczba świadczeń	23	X	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	24	X	X	X	X
SWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO					
Liczba osób	25	X	X	X	X
Liczba rodzin	26	X	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	27	X	X	X	X
DODATKI MIESZKANIOWE					
Liczba gospodarstw domowych	28	X	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	29	X	X	X	X
DODATKI ENERGETYCZNE					
Liczba gospodarstw domowych	30	X	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	31	X	X	X	X
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO					
Liczba osób	32	X	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	33	X	X	X	X
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO					
Liczba osób	34	X	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	35	X	X	X	X
SWIADCZENIE INTEGRACYJNE (CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ)					
Liczba osób	36	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	37	0	0	0	0
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH					
Liczba osób ogółem	38	X	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	39	X	X	X	X
STYPENDIA SOCJALNE DLA UCZNIÓW I ZASIŁKI SZKOLNE					
Liczba osób	40	X	X	X	X
Kwota świadczeń w złotych	41	X	X	X	X

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
	Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba placówek	1	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	5	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	0	0	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	9	0	0	0	0	0
W TYM (z wierszy 1-9):						
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY						
Liczba placówek	10	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 11 i 12)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	11	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	12	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	14	0	0	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	15	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	18	0	0	0	0	0
DZIEENNE DOMY POMOCY						
Liczba placówek	19	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 20 i 21)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	20	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	21	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	22	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	23	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	24	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	0	0	0	0	0
NOCLEGOWNIE, SCHRONISKA I DOMY DLA OSÓB BEZDOMNYCH						
Liczba placówek	27	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)						

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba placówek prowadzonych przez JST	28	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	30	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	31	0	0	0	0	0
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	32	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	33	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	34	0	0	0	0	0
KLUBY SAMOPOMOCY						
Liczba placówek	35	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 36 i 37)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	36	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	37	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	38	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	39	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	40	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	41	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	42	0	0	0	0	0

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA (c.d.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	1	1	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	1	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	46	46	46	46	46
Liczba osób korzystających	5	56	54	46	46	46
Liczba osób umieszczonych	6	50	50	51	50	50
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	0	2	1	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	9	31	31	30	30	30
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	10	1 429 423	1 503 432	1 529 299	1 530 000	153 000
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM						

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba placówek	11	2	2	2	2	2
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 12 i 13)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	12	2	2	2	2	2
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	13	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	4	4	4	4	4
Liczba osób korzystających	15	2	2	2	4	4
Liczba osób umieszczonych	16	4	4	2	4	4
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	18	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	19	0	5 622	4 300	5 000	5 500
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM						
Liczba placówek	20	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 21 i 22)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	21	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	22	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	24	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	0	0	0	0	0
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA						
Liczba placówek	27	1	1	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	28	1	1	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	30	485	686	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	31	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	32	0	0	0	0	0
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO						
Liczba placówek	33	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 34 i 35)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	34	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	35	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	36	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	37	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	38	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia	39	0	0	45 571	45 571	0

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
	Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
i utrzymania placówek (w złotych)					
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓLEM					
Liczba placówek	40	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 41 i 42)					
Liczba placówek prowadzonych przez JST	41	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	42	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	43	30	30	30	30
Liczba osób korzystających	44	42	35	38	30
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	45	24	25	26	27
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	46	1 294 457	1 260 617	1 229 073	1 250 000
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO					
Liczba placówek	47	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 48 i 49)					
Liczba placówek prowadzonych przez JST	48	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	49	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	50	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	51	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	52	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	53	0	0	0	0
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ					
Liczba placówek	54	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 55 i 56)					
Liczba placówek prowadzonych przez JST	55	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	56	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	57	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	58	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	59	0	0	0	0
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ					
Liczba placówek	60	X	X	X	X
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 61 i 62)					
Liczba placówek prowadzonych przez JST	61	X	X	X	X
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	62	X	X	X	X
Liczba uczestników zajęć	63	X	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	64	X	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	65	X	X	X	X
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba placówek	66	1	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 67 i 68)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	67	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	68	1	1	1	1	1
Liczba uczestników zajęć	69	40	40	40	40	40
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	70	14	14	14	14	14
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	71	668 100	657 600	665 600	665 600	665 600
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ						
Liczba placówek	72	0	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 73 i 74)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	73	0	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	74	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	75	0	35	35	35	35
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	76	0	49	49	49	49
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	77	0	6 500	1 812 567	1 812 567	1 812 567

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie

6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, stan na 31 grudnia)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OGÓŁEM PRACOWNICY JEDNOSTKI						
Liczba ogółem pracowników jednostki pomocy społecznej	1	13	10	14	17	17
KADRA KIEROWNICZA						
Ogółem kadra kierownicza (dyrektor jednostki i jego zastępcy)	2	1	1	2	2	2
W tym: (od poz. 3 do poz. 4)						
Wykształcenie wyższe	3	1	1	2	2	2
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	4	1	1	1	2	2
PRACOWNICY SOCJALNI						
Ogółem	5	4	3	3	4	4

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
W tym: pracownicy socjalni ogółem zatrudnieni z EFS	6	1	1	2	1	1
W tym: (od poz. 7 do poz. 11)						
Wykształcenie wyższe	7	4	3	3	4	4
Wykształcenie średnie	8	0	0	0	0	0
Specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie	9	2	2	3	3	0
Specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie	10	1	1	0	1	0
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	11	1	0	0	0	0
POZOSTALI PRACOWNICY:						
Ogółem	12	8	6	9	11	11
W tym: (od poz. 13 do poz. 15)						
Wykształcenie wyższe	13	7	6	9	11	11
Wykształcenie średnie	14	1	0	0	0	0
Inne	15	0	0	0	0	0

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

ZATRUDNIENIE POMOCNICZE W JEDNOSTCE ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, w ciągu danego roku)

W osobach

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Wolontariusze	1	0	0	2	7	7
Zatrudnienie subsydiowane (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne)	2	0	0	0	1	1
Staże	3	3	6	4	4	4

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

ZESPOŁY PRACY SOCJALNEJ I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTCE POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, w ciągu danego roku)

W osobach

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba zespołów	1	X	X	X	X	X
Liczba osób ogółem w zespole	2	X	X	X	X	X
W tym z wiersza 2:						
Pracownicy socjalni	3	X	X	X	X	X

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Specjaliści zgodnie z art.110 ust.3 ustawy o pomocy społecznej	4	X	X	X	X	X

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (zadania własne i zadania zlecone)

W złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OGÓŁEM						
OGÓŁEM (działy)	1	7 264 905	7 240 095	6 724 094	6 510 937	8 050 143
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	1 850 954	2 207 734	2 467 541	2 627 054	4 093 000
851 - OCHRONA ZDROWIA						
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	0	0	0	0	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	0	0	0	0	0
852 - POMOC SPOŁECZNA						
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	7	1 406 547	1 359 433	1 289 535	1 348 317	1 348 317
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	42 536	46 087	60 462	86 916	120 000
85202 - Domy pomocy społecznej	9	1 406 835	1 472 729	1 520 877	1 657 076	1 657 076
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	0	0	0	0	0
85203 - Ośrodki Wsparcia	11	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	0	0	0	0	0
85204 - Rodziny zastępcze	13	1 174 735	1 338 880	1 513 061	1 559 772	2 400 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	1 006 625	1 158 458	1 343 668	1 376 116	2 200 000
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	15	417 900	381 000	373 557	381 760	400 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	16	0	0	20 557	51 760	30 000
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	17	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	18	0	0	0	0	0
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	19	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	20	0	0	0	0	0
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	21	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	22	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	23	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	24	0	0	0	0	0
85215 - Dodatki mieszkaniowe	25	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	0	0	0	0	0
85216 - Zasiłki stałe	27	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	0	0	0	0	0
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	29	376 718	382 866	415 338	419 262	900 000
w tym: w budżecie OPS/PCPR	30	376 718	382 866	415 338	419 262	900 000
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	31	X	X	X	X	X
w tym: w budżecie OPS/PCPR	32	X	X	X	X	X
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	33	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	0	0	0	0	0
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	35	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	0	0	0	0
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	37	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0	0	0
W tym (z wiersza 37): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	39	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	0	0	0	0	0
85232 - Centra Integracji Społecznej	41	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0	0	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	43	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	44	0	0	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	45	11 050	0	10 503	12 000	12 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	11 050	0	1 950	3 000	3 000
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ						
85305 - Żłobki	47	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	0	0	0	0	0
85306 - Kluby dziecięce	49	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	0	0	0	0	0
85307 - Dzienni opiekunowie	51	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0	0	0
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	53	77 904	80 404	73 760	80 000	80 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	0	0	0	0	0
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	55	172 716	180 884	191 000	200 000	200 000
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	56	0	0	0	0	0
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	57	38 921	28 181	30 604	44 750	44 750
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	38 223	23 557	25 547	40 000	40 000

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2012	Rok 2013		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	59	2 181 579	2 007 918	1 298 659	800 000	1 000 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	375 802	596 766	600 019	650 000	800 000
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza						
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	61	0	7 800	7 200	8 000	8 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0	0	0

8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO-KONKURSOWA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
PROJEKTY WSPÓLFINANSOWANE Z EFS					
Liczba projektów	1	2	2	3	1
Ogółem liczba osób objętych projektami	2	830	896	90	89
Łączna kwota środków EFS	3	318 817	505 520	964 695	650 000
W tym:					
UDZIAŁ W KONKURSACH OGŁASZANYCH PRZEZ MPIPS					
Liczba konkursów	4	1	2	2	2
Ogółem liczba osób objętych projektami	5	18	15	44	45
W tym					
UDZIAŁ W PROGRAMACH OSŁONOWYCH (nie wymienionych wyżej)					
Liczba programów	6	0	0	0	0
Ogółem liczba osób objętych projektami	7	0	0	0	0
W tym:					

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zleczone w obszarze pomocy i wsparcia

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI - ZADANIA ZLECZONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
Liczba organizacji pozarządowych z którymi współpracuje OPS/PCPR	1	0	0	0	0
ZLECENIA W TRYBIE DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	2	0	0	0	0
Liczba zleceń / umów	3	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2012	Rok 2013		
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	4	0	0	0	0
ZLECENIA W TRYBIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	5	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	6	0	0	0	0
WYBRANE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ					
Usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	7	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	8	0	0	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	9	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	10	0	0	0	0
Prowadzenie placówki pomocy społecznej					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	11	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	12	0	0	0	0

10. Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej

10.1. KADRA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych - powiat

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających wyższe wykształcenie	1	4	3	4	3	3	4	4
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	4	3	4	3	3	4	4
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	100	100	100	100	100	100	100
Dynamika (%)	4	X	100	100	100	100	100	100

Wskaźnik profesjonalizacji kadry - powiat

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba osób pełniących funkcje kierownicze i pracowników socjalnych posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej	1	3	2	2	1	1	2	2
liczba pozostałych osób zatrudnionych posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej *	2	0	0	3	3	3	3	3
liczba wszystkich zatrudnionych osób	3	10	7	13	10	14	17	17
Wartość wskaźnika	4	30	29	38	40	29	29	17

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
w1+w2 / w3 x 100% (%)								
Dynamika (%)	5	X	97	131	105	73	100	59

* nie ujęci w wierszu 1

Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych I - powiat

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację I st. w zawodzie	1	2	2	2	2	3	3	0
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	4	3	4	3	3	4	4
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	50	67	50	67	100	75	0
Dynamika (%)	4	X	134	75	134	149	75	0

Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych II - powiat

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację II st. w zawodzie	1	0	0	1	1	0	1	0
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	4	3	4	3	3	4	4
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	25	33	0	25	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	132	0	0	0

Wskaźnik wolontariatu - powiat

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby	2016 potrzeby
liczba wolontariuszy	1	0	0	0	0	2	7	7
liczba wszystkich pracowników	2	13	10	16	16	20	29	29
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	0	0	10	24	24
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	240	100

10.2. KOSZTY

Wskaźnik wydatków na utrzymanie jednostki - powiat

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza	2016 prognoza
Całkowity roczny koszt prowadzenia i utrzymania jednostki w zł	1	1 839 949	2 016 643	1 850 954	2 207 734	2 467 541	2 627 054	4 093 000

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza	2016 prognoza
Wydanki na realizacjê zadañ pomocy i integracji spo³ecznej ogólem w z³ bez wzglêdu na Źród³o finansowania OGÓLEM z tablicy 7	2	6 103 992	6 299 116	1 850 954	2 207 734	2 467 541	2 627 054	4 093 000
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	30	32	100	100	100	100	100
Dynamika (%)	4	X	107	313	100	100	100	100

10.3. OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY I WSPARCIA

Wskaźnik pomocy pieniężnej - powiat

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne	1	0	0	117	3	12	12
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓLEM	2	113	121	173	198	24	24
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	68	2	50	50
Dynamika (%)	4	X	0	0	3	2 500	100

Wskaźnik pomocy niepieniężnej - powiat

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne	1	0	0	0	0	2	2
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓLEM	2	113	121	173	198	24	24
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	0	0	8	8
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	100

10.4. POWODY PRYZNANIA POMOCY

Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy - powiat

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
Ubóstwo (%)	1	X	X	X	X	X	X
Bezrobocie (%)	2	X	X	X	X	X	X
Niepełnosprawność (%)	3	0	0	0	0	22	22
Długotrwała lub ciężka choroba (%)	4	0	0	0	0	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego (%)	5	0	0	0	0	0	0

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
Alkoholizm (%)	6	X	X	X	X	X	X
Narkomania (%)	7	X	X	X	X	X	X
Potrzeba ochrony macierzyństwa (%)	8	X	X	X	X	X	X
Przemoc w rodzinie (%)	9	0	0	0	0	0	0

10.5. POMOC W FORMIE ŚWIADCZEŃ

Wskaźnik pomocy w celu integracji cudzoziemców - powiat i miasto na prawach powiatu

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 potrzeby / prognoza
liczba cudzoziemców / rodzin, które zawarły indywidualny program integracji	1	0	0	0	0	0	0
KOSZTY w zł	2	0	0	0	0	0	0
Wartość wskaźnika Wartość pomocy na 1 rodzinę w zł w2 / w1	3	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0

10.6. POMOC W FORMIE USŁUG

Wskaźnik kontraktu socjalnego - powiat

rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób objętych kontraktem socjalnym	1	20	0	0	0	17	17
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	113	121	173	198	24	24
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	18	0	0	0	71	71
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	100

10.7. POMOC INSTYTUCJONALNA

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w domach pomocy społecznej - powiat

rok		2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób umieszczonych w domu pomocy społecznej	1	50	50	51	51
liczba osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej	2	0	2	1	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	100	96	98	100
Dynamika (%)	4	X	96	102	102

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w środowiskowych domach samopomocy - powiat

rok		2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób umieszczonych w środowiskowych domach samopomocy	1	0	0	0	0
liczba osób oczekujących na umieszczenie w środowiskowym domu samopomocy o zasięgu ponadgminnym	2	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w mieszkaniach chronionych - powiat

rok		2012	2013	2014	2015 prognoza
liczba osób umieszczonych w mieszkaniu chronionym	1	4	4	2	4
liczba osób oczekujących na umieszczenie w mieszkaniu chronionym	2	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	100	100	100	100
Dynamika (%)	4	X	100	100	100

10.8. BUDŻET POLITYKI SPOŁECZNEJ

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (działy) - powiat

Wyszczególnienie	2010		2011		2012		2013		2014		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	6 103 992	100	5 882 304	100	7 264 905	100	7 240 095	100	6 724 094	100	6 510 937	100	8 050 143	100
851 - OCHRONA ZDROWIA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
852 - POMOC SPOŁECZNA	4 813 562	79	4 591 874	78	4 793 785	66	4 934 908	68	5 122 871	76	5 378 187	83	6 717 393	83
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	1 290 430	21	1 290 430	22	2 471 120	34	2 297 387	32	1 594 023	24	1 124 750	17	1 324 750	16
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	0	0	0	0	0	0	7 800	0	7 200	0	8 000	0	8 000	0

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdziały) - powiat

Wyszczególnienie	2010		2011		2012		2013		2014 Potrzeby		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby		
	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	
Ogółem wydatki	1	6 103 992	100,00	6 299 116	100,00	7 264 905	100,00	7 240 095	100,00	6 724 094	100,00	6 510 937	100,00	100	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	4	1 483 970	24,31	1 403 963	22,29	1 406 547	19,36	1 359 433	18,78	1 289 535	19,18	1 348 317	20,71	1 348 317	1 348 317,00

Wyszczególnienie		2010		2011		2012		2013		2014 Potrzeby		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
85202 - Domy pomocy społecznej	5	1 529 630	25,06	1 398 486	22,20	1 406 835	19,36	1 472 729	20,34	1 520 877	22,62	1 657 076	25,45	1 657 076	1 657 076,00
85203 - Ośrodki Wsparcia	6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85204 - Rodziny zastępcze	7	876 227	14,35	983 346	15,61	1 174 735	16,17	1 338 880	18,49	1 513 061	22,50	1 559 772	23,96	2 400 000	2 400 000,00
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8	383 124	6,28	375 940	5,97	417 900	5,75	381 000	5,26	373 557	5,56	381 760	5,86	400 000	400 000,00
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	9	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	12	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85215 - Dodatki mieszkaniowe	13	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85216 - Zasiłki stałe	14	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	15	519 378	8,51	430 139	6,83	376 718	5,19	382 866	5,29	415 338	6,18	419 262	6,44	900 000	900 000,00
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	16	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	17	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	18	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	19	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	20	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - wkład własny gminy	21	21 233	0,35	0	0,00	11 050	0,15	0	0,00	10 503	0,16	12 000	0,18	12 000	12 000,00
85305 - Żłobki	22	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85306 - Kluby dziecięce	23	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85307 - Dzienni opiekunowie	24	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	25	70 760	1,16	72 394	1,15	77 904	1,07	80 404	1,11	73 760	1,10	80 000	1,23	80 000	80 000,00
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	26	168 591	2,76	171 129	2,72	172 716	2,38	180 884	2,50	191 000	2,84	200 000	3,07	200 000	200 000,00
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	27	25 889	0,42	27 786	0,44	38 921	0,54	28 181	0,39	30 604	0,46	44 750	0,69	44 750	44 750,00
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	28	1 025 190	16,80	1 435 933	22,80	2 181 579	30,03	2 007 918	27,73	1 298 659	19,31	800 000	12,29	1 000 000	1 000 000,00
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	29	0	0,00	0	0,00	0	0,00	7 800	0,11	7 200	0,11	8 000	0,12	8 000	8 000,00

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (działy) - w budżecie OPS/PCPR - powiat

Wyszczególnienie	2010		2011		2012		2013		2014		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	0	100	2 016 643	100	1 850 954	100	2 207 734	100	2 467 541	100	2 627 054	100	4 093 000	100
851 - OCHRONA ZDROWIA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
852 - POMOC SPOŁECZNA	0	0	1 384 133	69	1 436 929	78	1 587 411	72	1 841 975	75	1 937 054	74	3 253 000	79
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	0	0	632 510	31	414 025	22	620 323	28	625 566	25	690 000	26	840 000	21
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* procentowy udział w wydatkach ogółem

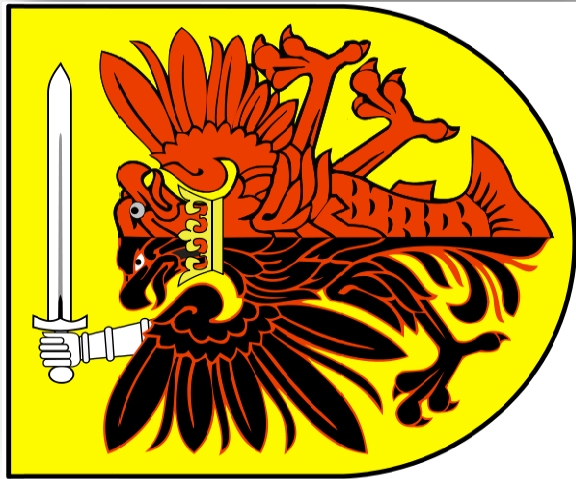
Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej - w budżecie OPS/PCPR (rozdziały) - powiat

Wyszczególnienie		2010		2011		2012		2013		2014		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	0	100,00	2 016 643	100,00	1 850 954	100,00	2 207 734	100,00	2 467 541	100,00	2 627 054	100,00	4 093 000	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	4	0	0,00	51 844	2,57	42 536	2,30	46 087	2,09	60 462	2,45	86 916	3,31	120 000	2,93
85202 - Domy pomocy społecznej	5	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85203 - Ośrodki Wsparcia	6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85204 - Rodziny zastępcze	7	0	0,00	872 150	43,25	1 006 625	54,38	1 158 458	52,47	1 343 668	54,45	1 376 116	52,38	2 200 000	53,75
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	20 557	0,83	51 760	1,97	30 000	0,73
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	9	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	12	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85215 - Dodatki mieszkaniowe	13	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85216 - Zasiłki stałe	14	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	15	0	0,00	460 139	22,82	376 718	20,35	382 866	17,34	415 338	16,83	419 262	15,96	900 000	21,99
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	16	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	17	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	18	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Wyszczególnienie		2010		2011		2012		2013		2014		2015 Potrzeby		2016 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
85232 - Centra Integracji Społecznej	19	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	20	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - wkład własny gminy	21	0	0,00	0	0,00	11 050	0,60	0	0,00	1 950	0,08	3 000	0,11	3 000	0,07
85305 - Żłobki	22	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85306 - Kluby dziecięce	23	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85307 - Dzienni opiekunowie	24	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	25	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	26	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	27	0	0,00	26 166	1,30	38 223	2,07	23 557	1,07	25 547	1,04	40 000	1,52	40 000	0,98
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	28	0	0,00	606 344	30,07	375 802	20,30	596 766	27,03	600 019	24,32	650 000	24,74	800 000	19,55
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	29	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

* procentowy udział w wydatkach ogółem

11. Wnioski końcowe

PROGRAMY POWIATOWE

MATERIAŁ INFORMACYJNY ZA 2014 ROK

OPRACOWANIE:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi

SPIS TREŚCI:

I. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie tucholskim.

Cel główny A – zapobieganie problemom społecznym.

1. Cel cząstkowy I – Przeciwdziałanie bezrobociu.
  2. Cel cząstkowy II – Zapobieganie patologiom.
  3. Cel cząstkowy nr III – Łagodzenie ubóstwa.
  4. Cel cząstkowy nr IV – Promowanie aktywności obywatelskiej w zakresie pomocy społecznej.
- Cel główny B – Wszechstronny rozwój i integracja osób w społeczności lokalnej.
5. Cel cząstkowy nr I – Zapewnienie osobom starszym warunków życia i opieki.

II. Program wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym w powiecie tucholskim.

1. Cel szczegółowy nr I – Zintegrowanie działań samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Cel szczegółowy nr II – Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych.
3. Cel szczegółowy nr III – Wyrównywanie szans w zakresie edukacji.
4. Cel szczegółowy nr IV – Stworzenie warunków do aktywizacji zawodowej, zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.
5. Cel szczegółowy nr V – Tworzenie środowiska fizycznego przyjaznego dla osób niepełnosprawnych.
6. Cel szczegółowy nr VI – Organizowanie różnych form wspierania rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną.
7. Cel szczegółowy nr VII – Stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji oraz turystyce.

III. Zintegrowany system pomocy rodzinie i dziecku.

1. Interdyscyplinarny Zespół Pomocy Rodzinie i Dziecku,
2. Usługi poradnicze wspierające i edukacyjne
3. Rodzinna opieka zastępcza, jako forma wspierania rodziny
4. Punkt Interwencji Kryzysowej
5. Mieszkania chronione dla osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.

Celem niniejszego opracowania jest podsumowanie realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Tucholskiego, Programu wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym w powiecie tucholskim oraz Zintegrowanego systemu pomocy rodzinie i dziecku w 2014 roku.

I. STRATEGIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE TUCHOLSKIM.

Strategia rozwoju powiatu to koncepcja systemowego działania, polegająca na formułowaniu długookresowych celów rozwoju i ich modyfikacji w zależności od zmian zachodzących w powiecie oraz sposobów postępowania mającego na celu optymalne ich realizowanie w celu elastycznego reagowania na wyzwania otoczenia i zapewnienia mieszkańcom powiatu tucholskiego korzystnych warunków egzystencji.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny oraz konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga systemowego i profesjonalnego diagnozowania problemów społecznych oraz stworzenia realnych warunków rozwoju.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Powiatu Tucholskiego sporządzona została w oparciu o dane pozyskane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

Cel główny A – zapobieganie problemom społecznym.

1. CEL CZĄSTKOWY I – PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU.

Wszystkie zadania są realizowane głównie przez Powiatowy Urząd Pracy.

a) **Zadanie 1** – Wykształcenie wszechstronnych postaw, umiejętności koniecznych do bycia elastycznym na rynku pracy.

Zespół Szkół Ogólnokształcących	Dom Dziecka
Zadanie to realizowane jest na godzinach wychowawczych, podczas spotkań z pedagogiem, przez treści przedmiotu, podstawy przedsiębiorczości oraz poprzez działania szkolnych doradców zawodowych. Uczniowie biorą aktywny udział w corocznym „Dniu Przedsiębiorczości”. Organizowane są spotkania dla uczniów z przedstawicielami	<ul style="list-style-type: none"> — Zwrócenie szczególnej uwagi na zadania związane z systematycznym realizowaniem obowiązków szkolnego w celu ukończenia szkół przez wychowanków i zdobycie zawodu. — Motywowanie rodziców dzieci do poszukiwania zatrudnienia. — Stały kontakt, poradnictwo i pomoc udzielona wychowankom

<p>cielami szkół wyższych, mobilnych centrów informacji, pracownikami banku, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych. Organizowane są wyjazdy uczniów na targi edukacyjne na UMK w Toruniu. Uczniowie mają możliwość wykonania testów zainteresowań i kompetencji zawodowych przez psychologa p. Renatę Gramowską, Dyrektora Poradni Psychologicznej – Pedagogicznej w Tucholi. Młodzież posiada w szkole pełen dostęp do oferty edukacyjnej szkół wyższych, pomaturalnych, policealnych a także szkół ponadgimnazjalnych.</p>	<p>usamodzielnionym, kontynuującym naukę i pracującym, również po usamodzielnieniu.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Pomoc w poszukiwaniu pracy wychowankom usamodzielniającym się. — Pomoc w procesie usamodzielniania się wychowanków poprzez ścisłą współpracę z opiekunami praktyk. — Udział usamodzielnionych wychowanków w projekcie unijnym zorganizowanym przez PCPR w Tucholi „Aktywizacja zawodowa i zmniejszenie marginalizacji mieszkańców powiatu tucholskiego”. dzięki któremu byli wychowankowie mogą zdobyć prawo jazdy i inne kursy doszkalające.
<p>Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna</p> <p>Prowadzenie badań predyspozycji zawodowych w celu optymalizacji decyzji zawodowych młodzieży, szczególnie zaś uczniów ze stwierdzoną niepełnosprawnością.</p>	<p>Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy</p> <ul style="list-style-type: none"> — Wychowawcy klas prowadzają pogadanki na lekcjach wychowawczych na temat wykształcenia wszechstronnego, postaw, umiejętności koniecznych do bycia elastycznym na rynku pracy, dostosowanie kierunków kształcenia do rynku pracy; — Organizowane są spotkania z przedstawicielami urzędu pracy oraz pracodawcami, — Częstym elementem są wycieczki do zakładów pracy.
<p>Wydział Oświaty, Kultury i Zdrowia</p> <p>W roku 2014 dla uczniów ze szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu powiatu tucholskiego zorganizowano targi edukacyjne, w których brały udział następujące jednostki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych w Tucholi, • Zespół Szkół Licealnych i Technicznych w Tucholi, • Zespół Szkół Ogólnokształcących w Tucholi, • Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Śliwiczach, • Tucholskie Centrum Edukacji Zawodowej, • Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tucholi, • Tucholska Szkoła Realna, • Technikum Leśne, • Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Tucholi, • Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi • Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi. <p>Na targach wystawcy próbowali zainteresować swoją działalnością szeroką rzeszę młodych ludzi. Targi te, dzięki fantazji uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych przebiegały w pomysłach na promocję swojej szkoły, były niezwykle barwne i ciekawe.</p>	

		<p>Targi pomagają młodzieży w wyborze dalszej drogi kształcenia, a nauczycielom dostarczają wiedzy niezbędnej w kierowaniu młodych ludzi na właściwą drogę dalszej edukacji i kariery zawodowej .</p> <p>W Tucholskim Centrum Edukacji Zawodowej kształciło się ponad 400 osób i jest to uzupełnianie wykształcenia przez osoby dorosłe. Prowadzone są kursy i szkolenia przekwalifikowań pracowników, a także można uzyskać nowe kwalifikacje i kompetencje pozwalające na ponowne zatrudnienie.</p>
<p>Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych</p>		
<p>Realizowanie w ramach zajęć pozalekcyjnych programów poszerzających kompetencje zawodowe uczniów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szkolna Internetowa Gra Gieldowa, ▪ Droga do sukcesu- w ramach doradztwa zawodowego, ▪ kurs z zakresu ochrony roślin oraz zakupu ○ i stosowania środków chemicznych, ▪ kurs spawalniczy (za dodatkową odpłatnością), ▪ zdobywanie uprawnień do pracy kombajnem zbożowym, ▪ zajęcia przygotowujące do odbycia stażu zagranicznego w ramach projektu Leonardo da Vinci zakończonego uzyskaniem certyfikatu i suplementu, ▪ zajęcia fakultatywne przygotowujące do egzaminów zawodowych, ▪ zajęcia wyrównawcze z przedmiotów ekonomicznych dla klas II, III, ▪ wdrożenie projektu edukacyjnego MIPiS i ZUS pt. „Lekcje z ZUS”, ▪ przygotowanie uczniów do gry edukacyjnej „JA Titan” . <p>- przeprowadzanie konkursów i olimpiad na szczeblu szkolnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ „Mistrz Rachunkowości”, ▪ Międzyszkolny konkurs wiedzy o przedsiębiorczości ▪ Olimpiada Przedsiębiorczości, ▪ Olimpiada Wiedzy o Bankach, ▪ Olimpiada Wiedzy i Umiejętności Rolniczych, ▪ Turniej Wiedzy o ZSLiA; <p>- funkcjonowanie stanowiska doradcy zawodowego (realizacja elementów programu Bezpieczny Start),</p>		

- regularne spotkania z doradcą zawodowym (udzielanie porad indywidualnych, jak i grupowych, dotyczących dalszego kształcenia, udzielenie informacji związanych z rynkiem pracy),
- współpraca z lokalnymi pracodawcami (np. zapraszanie pracodawców na zajęcia, realizacja programu „Otwarta Firma”),
- współpraca z licznymi instytucjami rynku pracy w celu jak najlepszego przygotowania młodzieży do podjęcia decyzji edukacyjno- zawodowej (Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu, Mobilne Centrum Informacji Zawodowej, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży),
- zorganizowanie spotkania z pracownikami Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej pt. „Zawody deficytowe i nadwyżkowe w kontekście wyboru dalszego kształcenia”.
- udział w konferencji organizowanej w Fojutowie przez Stowarzyszenie „Buko” pt. „Zakładanie wsi tematycznych”.
- prowadzenie spotkań i konsultacji z rodzicami i potencjalnymi uczniami w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej do ich potrzeb, udział
- aktualizowanie oferty edukacyjnej stosownie do możliwości i potrzeb oraz oczekiwań odbiorców (uczniowie, rodzice, pracodawcy).
- realizacja Systemu Doradztwa i Poradnictwa Zawodowego,
- realizowanie w ramach zajęć programów edukacyjnych:
  - Kultura bezpieczeństwa,
  - Prowadzenie na lekcjach przedmiotów ogólnokształcących, zawodowych i godzinach wychowawczych tematów związanych z rynkiem pracy,
  - Organizowanie „Dnia Przedsiębiorczości”,
  - Szkolenie dla maturzystów przeprowadzone przez pracowników WUP z Bydgoszczy,
  - organizowanie wyjazdów dydaktycznych do gospodarstw agroturystycznych w ramach zajęć praktycznych oraz zajęć specjalizacyjnych,
  - Tydzień Edukacji Globalnej – happening,
  - spotkanie z pracownikami BGŻ i Banku Spółdzielczego,
  - spotkanie z agentem ubezpieczeniowym,
  - spotkanie z przedstawicielem fundacji PRO EUROPA nt. ekonomii społecznej, nt. wolontariatu,
  - Tydzień Kariery Zawodowej,
  - udział i przygotowanie do Targów Edukacyjnych (uczniowie i nauczyciele),
  - Dzień Otwarty Szkoły,
  - spotkanie w gimnazjach przedstawicieli naszych uczniów i nauczycieli z gimnazjalistami,
- umożliwianie uczniom w ramach realizacji programu nauki zdobycie dodatkowych kwalifikacji:
  - Kurs prawa jazdy na samochód osobowy i ciągnik,
  - Dwa programy specjalizacyjne w technikum agrobiznesu i technikum ekonomicznym,
- zajęcia realizowane w ramach środków pozyskanych z Europejskiego Funduszu Społecznego „Uczeń zawodowiec – gwarancją sukcesu”:
  - Kółko Młodych Architektów Krajobrazu,

- Komputerowe liczydło,
  - Edukacja przyrodnicza,
  - Rekin Agrobiznesu,
  - Ja na rynku pracy,
  - Przez łądy, morza i oceany,
  - Laborant,
  - Kółko filmowo- językowe,
  - Niemiecki w biurze,
  - Koło matematyczne,
- Pomoc psychologiczno- pedagogiczna.

b) Zadanie 2 – Dostosowanie kierunków kształcenia do rynku pracy.

Zespół Szkół Ogólnokształcących	Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych
W szkole funkcjonują klasy z dwoma i klasy z trzema przedmiotami nauczanymi na poziomie rozszerzonym – oraz klasa pożarniczo – wojskowa.	— Badanie potrzeb rynku pracy i dostosowanie kierunków kształcenia do za- potrzebowania; — Upowszechnianie specjalności, na które jest zapotrzebowanie.

Dom Dziecka	Zespół Szkół Licealnych i Technicznych
— Umożliwienie dziecku niepełno- sprawnemu kształcenia w odpo- wiedniej dla niego placówce edukacyjnej. — Wczesne diagnozowanie w za- kresie rozwoju intelektualnego wychowanków nowo przybyłych do placówki w celu uniknięcia trudności edukacyjnych, a co za tym idzie emocjonalnych. — Współpraca z Poradnią Psycho- logiczno-Pedagogiczna w Tu- choli.	W ramach doradztwa zawodowego realizowano ustalone zadania: — Systematycznie diagnozowano zapotrzebowania uczniów na informację i pomoc w planowaniu ka- riery zawodowej; — Gromadzono, aktualizowano i udostępniano informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego kierunku kształcenia; — Wskazywano osobom zainteresowanym źródła dodatkowej, rzetelnej informacji na poziomie regio- nalnym, ogólnokrajowym, europejskim i światowym na temat rynku pracy; — Wykorzystywano posiadanych talentów, uzdolnień; — Instytucji i organizacji wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu codziennym i zawodowym; — Alternatywność możliwości kształcenia dla młodzieży z problemami emocjonalnymi i niedostos- owaniem społecznym; — Programów edukacyjnych Unii Europejskiej;

— Prowadzenie zajęć rewalidacyjnych, korekcyjnych i wyrównawczych na terenie placówki.	— Porównywalność dyplomów i certyfikatów zawodowych.
--	--

c) Zadanie 3 – Realizacja programów aktywizacji zawodowej;

<p>Powiatowy Urząd Pracy</p> <p>Od 27 maja 2014 r. we wszystkich powiatowych urzędach pracy obowiązuje nowy sposób pracy z osobami bezrobotnymi, polegający na profilowaniu pomocy dla każdej osoby bezrobotnej. Profil pomocy to właściwy ze względu na sytuację i potrzeby osoby bezrobotnej zakres form pomocy określonych w ustawie. Celem profilowania jest zastosowanie wobec osoby bezrobotnej takiej pomocy, która najbardziej odpowiada jej aktualnej sytuacji i potrzebom. Osobie bezrobotnej może zostać ustalony jeden z trzech profili pomocy. W ramach każdego profilu stosowane są określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy form pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Profil pomocy I – w tym profilu urząd pracy może zastosować pośrednictwo pracy i pomoc w uzyskaniu oferty pracy, a także w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe lub szkolenia, sfinansowanie kosztów egzaminów, zwrot kosztów przejazdu, bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej, świadczenie aktywizacyjne, pożyczkę na podjęcie działalności gospodarczej oraz bony dla osób bezrobotnych do 30 roku życia: boni szkoleniowych, boni stażowy, boni zatrudnieniowy, boni na zasiedlenie. • Profil pomocy II – w tym profilu urząd pracy może zastosować dowolne formy pomocy określone w ustawie, takie jak szkolenia, skierowanie do prac interwencyjnych lub robót publicznych itp., z wyłączeniem Programu Aktywizacja i Integracja. • Profil pomocy III – w tym profilu urząd pracy może zastosować m.in. Program Aktywizacja i Integracja, działania aktywizacyjne zlecone przez urząd pracy, skierowanie do zatrudnienia wspieranego u pracodawcy na zasadach określonych w przepisach o zatrudnieniu socjalnym lub podjęcia pracy w spółdzielni socjalnej zakładanej przez osoby prawne, programy specjalne, które obejmują 	<p>Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej</p> <p>Realizacja projektów systemowych aktywizujących klientów Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej.</p>
---	--

	<p>instrumenty wymienione w ustawie uzupełnione dodatkowymi usługami, które mogą pomagać w trwałym powrocie na rynek pracy.</p> <p>Doradca klienta informuje osobę bezrobotną o tym, jakimi formami pomocy może ona zostać objęta w ramach ustalonego profilu pomocy i umawia się z bezrobotnym na przygotowanie Indywidualnego Planu Działania.</p> <p>Na dzień 31.12.2014 r. dla 162 bezrobotnych ustalono I profil pomocy, dla 2.088 bezrobotnych II profil pomocy, III profil pomocy dla 1.066 bezrobotnych.</p> <p>Osobom bezrobotnym udziela się pomocy w osiągnięciu możliwie najlepszego poziomu dostosowania zawodowego. Usługa ta realizowana jest przez doradców zawodowych w ramach poradnictwa zawodowego.</p> <p>Poradnictwo zawodowe polega na udzielaniu:</p> <p>1) osobom bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca pracy oraz w planowaniu rozwoju kariery zawodowej, a także na przygotowywaniu dla lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy, w szczególności na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udzielaniu informacji o zawodach, rynku pracy, możliwościach szkolenia i kształcenia, umiejętnościach niezbędnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy i samozatrudnieniu, • udzielaniu porad z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę pracy, w tym badaniu kompetencji, zainteresowań i uzdolnień zawodowych, • kierowaniu na specjalistyczne badania psychologiczne i lekarskie umożliwiające wydawanie opinii o przydatności zawodowej w pracy i zawodu, albo kierunku szkolenia, • inicjowaniu, organizowaniu i prowadzeniu grupowych porad zawodowych dla bezrobotnych i poszukujących pracy; <p>2) pracodawcom pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w doborze kandydatów do pracy spośród bezrobotnych i poszukujących pracy, • we wspieraniu rozwoju zawodowego pracodawcy i jego pracowników przez udzielanie porad zawodowych. <p>Poradnictwo zawodowe świadczone w formach indywidualnych i grupowych.</p>
--	--

<p>Porada indywidualna jest procesem, gdzie doradca i klient w sposób indywidualny rozwiązują problem zawodowy. Porady indywidualne mają na celu udzielanie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Rozpoznania indywidualnych trudności w znalezieniu pracy, — Wyborze kierunku dalszej edukacji, — Poznania preferencji i predyspozycji zawodowych, — Wyboru odpowiedniego rodzaju pracy, kierunku szkolenia lub przekwalifikowania zawodowego, — Uzyskania szczegółowych informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy. <p>Poradnictwo grupowe jest formą pracy z ludźmi, którzy pracują w grupie, (która liczy nie więcej niż 16 osób) i będąc jej członkami, w atmosferze akceptacji i otwartości, mają możliwość zbadania i zdefiniowania własnego problemu zawodowego.</p>	
--	--

d) Zadanie 4 – Uruchomienie sieci wsparcia np. poprzez programy aktywizacji zawodowej.

<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p>	<p>Warszaty Terapii Zajęciowej</p>
<p>„Aktywizacja zawodowa i zmniejszenie marginalizacji mieszkańców powiatu tucholskiego”</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi w 2014 roku kontynuowało realizację projektu systemowego pt.: „Aktywizacja zawodowa i zmniejszenie marginalizacji mieszkańców powiatu tucholskiego” w ramach Priorytetu VII, Promocja integracji społecznej, w Poddziałaniu 7.1.2. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie.</p> <p>Celem projektu systemowego w 2014 roku był wzrost aktywizacji społecznej i zawodowej klientów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.</p> <p>W ramach projektu realizowano wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Doradztwo zawodowe; b) Pracę socjalną; c) Kursy zawodowe; d) Poradnictwo psychologiczne (indywidualne i grupowe); e) Staże zawodowe; f) Wyjazd integracyjny. 	<p>1) podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych poprzez liczne szkolenia różnych grup społecznych, konferencje dotyczące w szczególności osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz budowanie świadomości wśród społeczności lokalnej;</p> <p>2) zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach m.in. poprzez wykorzystanie sieci Internet odbywa się przez realizację pogadarek z uczestnikami, wskazywanie stron internetowych dzięki, którym poszerzają swoją wiedzę na temat praw i uprawnień.</p> <p>3) przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez podejmowanie inicjatyw umożliwiających ich integrację z</p>

Wsparciem w ramach projektu zostało objętych **17 osób** (w tym 14 osób niepełnosprawnych). Projekt realizowany był od stycznia 2014 r. do grudnia 2014 r. Całkowita wartość projektu wyniosła w **2014 roku 128.735,06 zł**, w tym dofinansowanie **115.217,87 zł (projekt systemowy realizowany był w latach 2008-2014, a jego całkowita wartość wyniosła 907.395,48 zł)**.

pełnosprawnymi mieszkańcami gminy. Inicjatywa umożliwiająca integrację z pełnosprawnymi odbywa się przez organizację różnych akcji, festynów, olimpiad, wystaw, plenerów, ważnym wydarzeniem było włączenie się o pomocy w organizacji dużej imprezy „Bractwa kurkowego” oraz czynnego w niej udziału;

4) podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em, i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy:

- likwidacji barier, poprzez pisanie projektów mających na celu zlikwidowanie występujących barier; ściśle współpracujemy z PCPR-em
- poszerzanie oferty rehabilitacyjnej i dostępności sprzętu rehabilitacyjnego, możliwość skorzystania z oferty PCPR,
- organizacji przedsięwzięć w zakresie sportu, kultury i turystyki; organizacja olimpiad, wypraw itp. odbywa się we własnym zakresie co niejednokrotnie jest ciężkiem przedsięwzięciem jeżeli chodzi o finansowanie. Jeżeli istnieje możliwość z skorzystania ze wsparcia w postaci grantu to Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski korzysta z oferowanych projektów, niekoniecznie je wygrywa.

- zapewnienie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia; Warsztat Terapii Zajęciowej przystosował 4 uczestników z niepełnosprawności intelektualną do podjęcia zatrudnienia w Zakładzie Aktywności Zawodowej w Tucholi i

do tej pory w/w zatrudnienie jest utrzymywane. Zatrudnianie osób z niepełnosprawnością intelektualną możliwe jest tylko i wyłącznie na chronionym rynku pracy, chociaż bywa bardzo różnie. Otwarty rynek pracy nie jest dostosowany do potrzeb w/w osób, co stanowi główną przyczynę w zatrudnianiu.

5) poszerzeniu współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych odbywa się poprzez organizowanie różnego rodzaju spotkań np. spotkania Społecznej Rady; wspólne przedsięwzięcia, systematyczne spotkania kierowników i pracowników różnych instytucji inicjatywa Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi. Spotkania pomagają w przybliżeniu własnych i innych problemów, jak również wskazują dobre praktyki.

6) Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby niepełnosprawne w codziennym życiu. Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski w Tucholi ściśle współpracuje z grupą e-M wspierając również Warsztat. Uważam, że wdrożenie byłoby zorganizować spotkanie przypominające zasady wolontariatu, wskazanie nowych możliwości i utwierdzenia w dotychczasowych doświadczeniach.

e) Zadanie 5 – Pozyskanie miejsc pracy, szczególnie dla osób niepełnosprawnych.

Zespół Szkół Licealnych i Technicznych	Powiatowy Urząd Pracy
<p>W gronie uczniów ZSLiT funkcjonują uczniowie niepełnosprawni i zgodnie ze wskazaniami i zaleceniami zawartymi w posiadanej przez nich dokumentacji – objęci byli różnicowanymi formami pomocy wspierającymi ich prawidłowy rozwój. W ciągu całego roku 2014 kilkoro uczniów realizowało nauczanie indywidualne. W zależności od przejawianych schorzeń naukę realizowali na terenie szkoły bądź nauczyciele pracowali z nimi w domu w wymiarze 12 godzin tygodniowo. Uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego korzystali z dodatkowych godzin dydaktycznych w celu wspomagania swego rozwoju i kompensowania braków edukacyjnych. Wszyscy uczniowie z orzeczeniami o niepełnosprawności mogli liczyć na precyzyjne dostosowanie wymagań edukacyjnych do swoich możliwości i potrzeb rozwojowych. Umożliwiano im codzienne korzystanie z pomocy pedagoga szkolnego, psychologa, pielęgniarki i zachęcano do podejmowania nieograniczonych kontaktów społecznych i aktywności w życiu szkoły.</p>	<p>W 2014 w PUP Tuchola wpłynęło 1.481 zgłoszeń wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Liczba zgłoszonych miejsc zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej wyniosła 726, natomiast wolnych miejsc aktywizacji zawodowej (staże, prace społecznie-użyteczne) 755. Pracodawcy w 2014 r zgłosili 27 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych, z tego 9 dotyczyło pracy subsydiowanej. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych stanowiły 1,8% wszystkich zgłoszonych wolnych miejsc.</p>

f) Zadanie 6 – Przekwalifikowania, kursy, szkolenia.

Powiatowy Urząd Pracy
<p>W 2014 roku szkolenia realizowane były jedynie w trybie indywidualnym. Ogółem szkolenia rozpoczęło 29 osób, a ukończyło 30 osób (w tym 1 osoba kontynuująca szkolenie rozpoczęte w 2013 roku). Szkolenia dotyczyły dziedzin: szkolenie podstawowe w zawodzie strażak; operator koparko-ladowarki; kurs stylizacji paznokci; spawanie metodą MAG 135, 136, TIG 141; rozbieracz -wykrawacz mięsa; odnowienie uprawnień położnej; drwal – operator pilarki łańcuchowej; operato koparki jednonaczyniowej; kurs dogoterapii; operator żurawia HDS; kwalifikacja wstępna przyspieszona na przewóz rzeczy; licencja maszynisty w transporcie kolejowym. Ponadto w 2014 roku 10 osób przeszkolono w ramach bonu szkoleniowego. Bon szkoleniowy jest instrumentem aktywizacji bezrobotnych do 30 roku życia (wprowadzony w 2014 roku do ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy), stanowiącym gwarancję skierowania bezrobotnego na wskazane przez niego szkolenie oraz opłacenia kosztów, które zostaną poniesione w związku z podjęciem szkolenia. Przyznanie i realizacja bonu szkoleniowego następuje na</p>

podstawie indywidualnego planu działania oraz uprawdopodobnienia przez bezrobotnego podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.
Szkolenia w ramach bonu szkoleniowego dotyczyły następujących dziedzin: prawo jazdy kat. C; kwalifikacja wstępna przyspieszona na przewóz rzeź; operator koparki jednonaczyniowej; spawanie blach i rur MAG 135, MIG i cięcie tlenem; spawacz metodą MAG 135.

g) Zadanie 7 – Prowadzenie warsztatów umiejętnościego poszukiwania pracy dla osób długotrwale bezrobotnych.

Powiatowy Urząd Pracy

Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy realizowana poprzez:

- Organizację szkoleń z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy – szkolenie Szukam Pracy,
- Organizację zajęć aktywizacyjnych,
- Umożliwienie dostępu do elektronicznych baz danych służących nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy.

Szkolenie z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy przeznaczone jest dla tych bezrobotnych lub poszukujących pracy, którzy mają poważne trudności związane z poszukiwaniem pracy.

Szkolenie z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy trwa 3 tygodnie i składa się z 2 części:

- I część trwa 2 tygodnie. W ciągu 40 godzin zajęć prowadzonych metodą warsztatów szkoleniowych uczestnicy zdobywają wiedzę teoretyczną i rozwijają praktyczne umiejętności poszukiwania pracy,
- II część szkolenia trwa tygodnie, polega na samodzielnym poszukiwaniu pracy, a następnie na wspólnej wymianie doświadczeń z wizyt u pracodawców.

W 2014 roku w ramach szkolenia w Klubie Pracy uczestniczyło 21 osób. Osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 85,7% (18 osób) wszystkich uczestników szkolenia w Klubie Pracy.

Uczestnikom szkolenia udostępnia się 12 komputerów przenośnych z dostępem do Internetu w celu pisania i wysyłania dokumentów aplikacyjnych oraz poszukiwania na stronach internetowych informacji o ofertach pracy. Uczestnicy mogą również korzystać ze skanera, kserokopiarki i drukarki. Ponadto na zajęciach korzysta się z filmów szkoleniowych z zakresu poradnictwa zawodowego.

W 2014 roku w zajęciach aktywizacyjnych uczestniczyły 24 osoby. Zajęcia aktywizacyjne są kilkogodzinną formą szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy. Ich tematyka oraz forma jest uzależniona od potrzeb uczestników. Główna tematyka zajęć w 2014 roku to: tworzenie dokumentów aplikacyjnych, przygotowywanie do rozmowy kwalifikacyjnej, zachowania asertywnego w poszukiwaniu pracy, sztuka mówienia prezentacji.

Projekty systemowe realizowane przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostycynie:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostycynie realizował projekt „Twoja aktywność twoją szansą” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2014r. na realizację przedsięwzięcia GOPS Gostycyn otrzymał ze środków Unii Eu-

ropejskiej dofinansowanie w wysokości 150 190,08 zł, a 16 189,90 zł pochodziło z wkładu własnego w związku z czym całkowita kwota jaka została przeznaczona na prace związane z projektem to **174 228,40 zł**. W ramach projektu zrealizowano 27 kontraktów socjalnych. Dzięki środkom z Europejskiego Funduszu Społecznego 27 osób z terenu gminy Gostycyn zdobyło nowe kwalifikacje. Beneficjenci otrzymali następującą formę wsparcia:

1. „**Opiekunka osób starszych i niepełnosprawnych**” 7 kobiet

2. „**Cukiernik**” 7 kobiet

3. „**Pracownik biurowy**” 6 kobiet

4. „**Magazynier z obsługą programów magazynowych**” 7 mężczyzn

Siedem osób zostało skierowanych na staż.

Uczestnicy projektu otrzymali wsparcie finansowe na dojazdy na szkolenie.

Wszyscy beneficjenci kursu byli objęci następującym wsparciem:

- Indywidualne spotkania z doradcą zawodowym
- Trening motywacji i kompetencji społecznych
- Warsztaty gospodarowania budżetem domowym
- Warsztaty aktywnego poszukiwania pracy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Śliwicach

W 2014 roku tutejszy Ośrodek realizował projekt systemowy pt. „Czas na start ku lepszej przyszłości” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W projekcie udział wzięło 35 osób z którymi zawarte zostały kontrakty socjalne, w tym 7 osób niepełnosprawnych (7kobiet). W ramach projektu uczestnicy brali udział w warsztatach oraz wybranych przez siebie kursach zawodowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubiewie:

GOPS w Lubiewie od stycznia do grudnia 2014 roku realizował projekt systemowy pn. „Daj sobie szansę” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

W projekcie udział wzięło 29 osób z terenu gminy Lubiewo.

W ramach projektu zrealizowane były takie formy jak:

- warsztaty kształtujące kompetencje społeczne dla 29 osób,
- warsztaty aktywizacji zawodowej z indywidualnym planem działania dla 29 osób,
- szkolenie z zakresu pierwszej pomocy dla 29 osób,
- szkolenie wizaż dla 29 osób,
- Punkt Wsparcia Rodziny dla wszystkich Beneficjentów, członków rodzin oraz osób z otoczenia,

<ul style="list-style-type: none"> - kurs prawa jazdy kat. B dla 13 osób, - kurs pracownik ogólnobudowlany dla 6 osób, - kurs opiekunka dziecięca dla 5 osób, - kurs opiekun osoby starszej dla 5 osób, - kurs kasy fiskalnej z obsługą magazynu, - wyjazdowe warsztaty kompetencji społecznych dla 29 osób, - współpraca Asystenta rodziny z 6 osobami (rodzinami), <p>Uczestnicy projektu wraz z członkami rodzin oraz osobami z otoczenia wzięli udział w działaniu integracyjnym jakim był wyjazd na Wielonek. W wyjeździe wzięło udział 50 osób.</p> <p>W ramach projektu zostało łącznie zawartych 29 kontraktów socjalnych. Realizacja projektu przyczyniła się do wzrostu aktywności zawodowej u Beneficjentów projektu, a także zaprzestania korzystania ze wsparcia ośrodka przez 9 osób biorących udział w projekcie.</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kęsowie: W 2014 realizowano projekt systemowy – „Aktywizacja zawodowa i społeczna”</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cekcynie: - realizacja projektu systemowego "Stop bezrobociu" - realizacja programu dofinansowanego ze środków MPiPS, skierowanego do osób długotrwale bezrobotnych, pod nazwą „Podmiot zatrudniania socjalnego partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy w realizacji kontraktów socjalnych”</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi: W 2014 r. Ośrodek Pomocy Społecznej brał udział w realizacji Pilotażu w ramach projektu systemowego pn. „Schematom STOP! Wspólne działania instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy – pilotaż”. Liderem w Projekcie był Powiat Tucholski, natomiast Ośrodek Pomocy Społecznej był Partnerem, brało w nim udział kilka rodzin z Powiatu Tucholskiego. Celem Projektu było usamodzielnienie rodziny od pomocy systemowej – tak by mogła samodzielnie wziąć odpowiedzialność za swoje życie.</p>
---

h) Zadanie 8 – Tworzenie instytucji przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu (KIS, CIS, Inkubatory Przedsiębiorczości, Spółdzielnie Socjalne).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cekcynie
<ul style="list-style-type: none"> — Funkcjonowanie Klubu Integracji Społecznej mającego na celu reintegrację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, — Realizacja projektu systemowego „Stop bezrobociu” ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, — Realizacja programu dofinansowanego ze środków MPiPS, skierowanego do osób długotrwale bezrobotnych, pod nazwą „Podmiot zatrud-

<p>nienia socjalnego partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy w realizacji kontraktów socjalnych”,</p> <ul style="list-style-type: none"> — Organizacja robót publicznych, prac społecznie-użytecznych i staży, — Stosowanie przez samorząd ulg podatkowych dla przedsiębiorców tworzących nowe stanowiska pracy. — Przeprowadzenie działań informacyjnych wspólnie z Fundacją „Pro Europa” na temat tworzenia spółdzielni socjalnych.
---

2. CEL CZĄSTKOWY II – ZAPOBIEGANIE PATOLOGIOM SPOŁECZNYM.

Cel cząstkowy nr II składa się z 5 zadań:

a) Zadanie 1 – Wdrażanie programów prozdrowotnych w szkołach.

<p>Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy:</p> <p>Wychowawcy klas, pedagog oraz pielęgniarka szkolna odpowiedzialni są za opracowanie i wdrożenie programów prozdrowotnych w szkołach, a także za stworzenie indywidualnych programów wychowawczych dla młodzieży i rodziców, wykreowanie zdrowego trybu życia, wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach (narkotyki, alkohol, agre-</p>	<p>Zespół Szkół Licealnych i Technicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> — Szkoła prowadziła w 2014 roku działalność profilaktyczną szkolnego koła PCK oraz Klub Honorowego Dawcy Krwi. Celem działalności było: promowanie idei humanitaryzmu i bezinteresownej pracy na rzecz drugiego człowieka poprzez udział w akcjach charytatywnych — Tydzień profilaktyki — Udział w akcji „Góra grosza”, z której dochód przekazano na pomoc dla dzieci z Domów Dziecka, — Udział uczniowskiej grupy ratowniczej w szkoleniach z zakresu pierwszej pomocy, — Pogadanka „Jak przygotować się do oddania krwi?”, — Udział młodzieży w akcjach poboru krwi, <p>Uczniowie byli włączani do uczestnictwa w cyklicznych przedsięwzięciach typu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Dzień rzucania palenia, — Światowy Dzień walki z AIDS, 	<p>Wydział Oświaty, Kultury i Zdrowia</p> <p>Współpracujemy z pedagogami szkolnymi nauczycielami, którzy zajmują się programami prozdrowotnymi oraz wychowawczymi w szkołach. Staramy się, aby uniknąć negatywnych zachowań wśród młodzieży naszych szkół. W ramach zadań wydziału kierujemy nieletnich do młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii. W roku 2014 takich skierowań było 6 do MOW i 5 do MOS.</p> <p>Około 500 porad udzielonych przez pedagogów szkolnych, prowadzonych jest kilkanaście różnego rodzaju programów profilaktycznych sprawia, że szkoły funkcjonują bez większych problemów.</p>
---	--	--

<p>sja) organizację i przeprowadzenie konkursów na temat zdrowego stylu życia, czystości oraz innych o podobnej tematyce działań, prowadzenie działań profilaktycznych z rodzicami, prowadzenie pogadanek dla wszystkich klientów Ośrodka, spotkania z przedstawicielami policji, sądu, psychologiem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Pogadanki prowadzone przez psychologa na temat poprawnych relacji interpersonalnych, — Udział w wykładzie w ramach medycznej Środy, który odbywa się w Collegium Medicum w Bydgoszczy, — Przedstawienie profilaktyczne na temat uzależnień – udział w ogólnopolskim programie profilaktycznym „ARS, czyli jak dbać o miłość”, — Spotkania ze specjalistami ds. nieletnich w ramach profilaktyki wychowawczej. <p>Wdrażanie i omawianie treści profilaktycznych i prozdrowotnych odbywało się również w formie konkursów szkolnych i międzyszkolnych, prezentacji multimedialnych, happeningów, pokazów, rozpowszechniania materiałów edukacyjnych. Dokonywano diagnozy występujących wśród uczniów problemów i podejmowano działania w kierunku ich rozwiązywania, bądź korzystano z pomocy wyspecjalizowanych instytucji. Z myślą o wsparciu dla rodzin, w których wychowują się nasi uczniowie, oferowano pomoc w zakresie poradnictwa, pedagogizacji, pomocy psychologicznej oraz interwencji w sytuacjach kryzysowych.</p>
---	---

<p>Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizowanie zadań Szkolnego Programu Profilaktyki (przeciwdziałanie różnym aspektom zagrożeń wśród uczniów, rodziców), -przystąpienie szkoły do programu profilaktycznego "Szkoła Promująca Profilaktykę Onkologiczną" oraz realizacja zaplanowanych działań w tym programie, - przystąpienie szkoły do programu edukacyjno-badawczego „Mądre życie - zdrowe pokolenie” – realizacja cyklu zajęć wg scenariusza PTD, - przystąpienie i realizacja programu profilaktycznego „ARS- jak dbać o miłość”, – realizacja w ramach lekcji wychowania fizycznego programu „Rok szkoły 	<p>Zespół Szkół Ogólnokształcących</p> <p>Programy prozdrowotne oraz ich elementy poznają uczniowie na godzinach wychowawczych, podczas zajęć z pedagogiem, na lekcjach biologii, wychowania do życia w rodzinie oraz wychowania fizycznego. Główne programy promujące zdrowie działające w naszej szkole to: „Różowa Wstążeczka” – profilaktyka nowotworu piersi, „Znajdź właściwe rozwiązanie” – profilaktyka uzależnienia od nikotyny, „Mam haka na raka” – akcja informacyjno-edukacyjna prowa-</p>
--	---

<p>w ruchu” – (dbałość o zdrowie i bezpieczeństwo uczniów),</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie środków na realizację programów profilaktycznych, - realizowanie programu „Tataż- moda a zdrowie”, - realizowanie programu „Różowa wstążeczka”, - realizowanie elementów programu z zakresu narkomanii, HIV i AIDS oraz chorób STD, - funkcjonowanie w szkole gabinetu pielęgniarki i stomatologicznego, - uczestnictwo szkoły w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Uzależnieniom, - organizowanie Olimpiady Promocji Zdrowego Stylu Życia, - prowadzenie z młodzieżą w ramach godzin wychowawczych zajęć z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom (wychowawcy, pedagog), - diagnozowanie uczniów z otyłością przez pielęgniarkę szkolną w ramach programu „Walka z nadwagą i otyłością w Województwie Kujawsko- Pomorskim”, - zorganizowanie i udział uczniów 5 klas w zajęciach z terapeutą ds. uzależnień, 	<p>dzona przez uczniów i dla uczniów. Uczniowie biorą udział w projekcie „Transplantologia - dar życia”. Organizujemy spotkania ze specjalistami dla uczniów – np. z p. Mariuszem Sokotowskim– terapeutą uzależnień. Uczniowie biorą udział w konkursach tematycznych, np. w Powiatowej Olimpiadzie Wiedzy o HIV i AIDS, w Konkursie Wiedzy o Zdrowiu, w konkursie „Sam nie palę – innym odradzam”, w Olimpiadzie Promocji Zdrowego Stylu Życia – organizowanej przez PCK. Organizowane są wyjazdy uczniów na wykłady do Collegium Medicum UMK w Bydgoszczy oraz do Centrum Onkologii w Bydgoszczy.</p> <p>Szkolny Program Wychowawczy i Szkolny Program Profilaktyki do główne dokumenty z dziedziny profilaktyki i wychowania obowiązujące w naszej szkole. Ich treści a także realizacja podlegają cyklicznej ewaluacji. Uczniowie, nauczyciele, rodzice mają możliwość, poprzez ankiety, wywiadania się na temat działań wychowawczych realizowanych w szkole.</p>
--	--

b) Zadanie 2 – Indywidualne programy wychowawcze dla młodzieży i rodziców realizowane w szkołach.

<p>Zespół Szkół Ogólnokształcących</p>	<p>Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych</p>	<p>Dom Dziecka</p>
<p>Wspieranie rozwoju dzieci niepełnosprawnych to jeden z ważnych celów naszej szkoły. Uczą się u</p>	<p>- porady pedagoga szkolnego dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i w zakresie problemów wychowawczych oraz dla rodziców,</p> <p>- porady dla uczniów i rodziców,</p>	<p>— Motywowanie rodziców do podejmowania terapii w poradni antyalkoholowej, poradni zdrowia psychicznego i poradni terapii rodzinnej.</p> <p>— Udział dzieci w zajęciach socjoterapeutycznych na tere-</p>

<p>nas dzieci z orzeczonymi stopniami niepełnosprawności, a także z orzeczeniami do kształcenia specjalnego. Dyrekcja, nauczyciele, wychowawcy oraz pozostali pracownicy dokładają wszelkich starań, aby zapewnić wszystkim uczniom jak najlepsze warunki nauki i rozwoju, a także pełną integrację dziecka z grupą rówieśniczą. Uczniowie zakwalifikowani do nauczania indywidualnego mają możliwość uczestnictwa w zajęciach lekcyjnych oraz w imprezach szkolnych, zwłaszcza integracyjnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - indywidualne konsultacje z pracownikami PPP w sprawie opinii poradni, - zajęcia z psychologiem dla uczniów nt. pełnienia ról życiowych, - zajęcia z pedagogiem szkolnym nt. przeciwdziałania uzależnieniom, - pedagogizacja nt. zagrożeń młodzieży (pedagog szkolny) oraz profilaktyka wad postawy w wieku dojrzewania (pielęgniarka szkolna), - propagowanie akcji dotyczących zostania dawcą szpiku kostnego, - propagowanie akcji dotyczącej transplantologii, - propagowanie krwiodawstwa – działalność koła PCK, - profilaktyka chorób szyjki macicy oraz chorób piersi – zajęcia z pielęgniarką w ramach WDŻ,(informacje nt. możliwości zaszczepienia się), - profilaktyka zachorowania na grype sezonową i AHN1 według zaleceń Ministerstwa Zdrowia, - realizowanie zajęć na temat radzenia sobie w trudnych sytuacjach, - zajęcia z policjantem ds. nieletnich pt. „Odpowiedzialność karna nieletnich w świetle przepisów prawa karnego”. - zajęcia z policjantem z Zespołu Ruchu Drogowego przy KP Policji w Tucholi nt. „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym – skutki kierowania pojazdami”, spotkanie z przedstawicielami Komendy Policji nt. „Bezpieczne wakacje”. 	<p>nie domu.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Umożliwienie wychowankom udziału w zajęciach socjoterapeutycznych prowadzonych przy Stowarzyszeniu Rodziców Dzieci Specjalnej Troski. — Prowadzenie zajęć specjalistycznych, z różnych dziedzin w celu konstruktywnego spędzania czasu wolnego: Konkurs plastyczny „Ptaki cudaki”, organizacja biwaku oraz wycieczki letniej dla wychowanków placówki, V Międzywojewódzki Integracyjny Turniej Piłki Nożnej halowej Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych, wycieczki na basen i do kina, udział wychowanków w Festiwalu Radosnych Serc, w kategorii muzyka i śpiew. — Współpraca z dyrektorami i pracownikami szkół, policjantami Powiatowej Komendy Policji w Tucholi. — Współpraca pracownika socjalnego placówki z ośrodkami pomocy społecznej z miejscowości, z których pochodzą wychowankowie Domu Dziecka w Tucholi.
---	--	--

c) Zadanie 3 – Wspieranie sieci świetlic środowiskowych i terapeutycznych.

Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej	
—	Utrzymywanie świetlic wiejskich, wdrażanie programu edukacji elementarnej dzieci w wieku przedszkolnym,
—	Utrzymywanie funkcjonowania Gminnych Świetlic Terapeutycznych,
—	Prowadzenie programów profilaktycznych (służba zdrowia, szkoły, policja, GOPS) oraz z zakresu profilaktyki alkoholowej, narkomanii,
—	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy,
—	Działalność Placówki Wsparcia Dziennego (świetlica w Brzoziu),

d) Zadanie 4 – Wykreowanie zdrowego stylu życia.

Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych	Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi	Dom Pomocy Społecznej
popularyzacja sposobów spędzania wolnego czasu poprzez organizowanie wycieczek, biwaków, wyjazdów na ścieżki przyrodnicze itp.,	OPS dofinansowuje kupno leków, wycieczki szkolne dzieci i młodzieży, turnusy rehabilitacyjne osobom, które są w trudnej sytuacji materialnej. Pośredniczymy w przekazywaniu używanych mebli, sprzętu AGD, odzieży rodzinom najbardziej potrzebującym. W przypadku wystąpienia zdarzeń losowych Ośrodek udziela pomocy w formie zasiłku celowego oraz organizuje dla poszkodowanych zbiórki niezbędnych rzeczy. Współpracujemy ze Stowarzyszeniem Caritas parafii Bożego Ciała, kuratorami, policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy, pedagogami oraz lekarzami i pielęgniarkami środowiskowymi.	W Domu stosowane są różne formy rewitalizacji i rehabilitacji geriatrycznej. Rehabilitacja odbywa się w gabinecie wyposażonym laserem DUOTER Plus, lampę Solux, Atlas oraz inne sprzęty do ćwiczeń ruchowych. Wykonywane są też masaże suche i masaże perelkowe oraz masaże wodne. Prowadzona jest bogata oferta zajęć terapeutycznych uwzględniających indywidualne potrzeby i możliwości psychofizyczne mieszkańców. Wykształceniu aktywnych postaw, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, stwarzaniu warunków do pełnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji oraz turystyce, służy u nas obszerna sfera działań obejmujących pracę kulturalno – oświatową, terapię zajęciową i terapię pracą. Dzięki uczestnictwu w różnych formach tej działalności mieszkańcy wyzbywają się kompleksów związanych z niepełnosprawnością.
- prowadzenie zajęć z profilaktyki zdrowia dotyczących wyrabiania nawyku dbania o higienę osobistą,		
- udział szkoły w programie „Mądre żywienie, zdrowe pokolenie”		
- spotkania uczniów z dietetykiem Polskiego Towarzystwa Dietetyków,		

e) **Zadanie 5** – Wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach oraz tworzenie poradni leczenia uzależnień od alkoholu i narkotyków.

Komenda Powiatowa Policji	Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
<p>W ramach podejmowanych działań profilaktycznych w 2014 roku utrzymywana była stała współpraca z dyrektorami i pedagogami szkolnymi. Prowadzone były rozmowy profilaktyczne z uczniami sprawującymi kłopoty wychowawcze, opuszczającymi zajęcia lekcyjne. W ramach szkolnych programów profilaktycznych dot. przemocy, narkomanii, bezpieczeństwa na drodze oraz bezpiecznych zachowań dzielnicy i f-sze ds. nieletnich przeprowadzali spotkania i pogadanki tematyczne w poszczególnych klasach. Łącznie przeprowadzono 272 spotkania z dziećmi i młodzieżą. Realizacja tego zagadnienia wynikała też z „Powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego powiatu tucholskiego na lata 2011-2014”, którego jednym z realizatorów jest Komenda Powiatowa Policji w Tucholi. Program ten realizowały, oprócz Policji, m.in. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna, Powiatowy Inspektor Weterynarii, Zarząd Oddziału Powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych. W przypadku stwierdzenia aktów przemocy, sytuacji konfliktowych lub innych negatywnych zachowań wśród uczniów na miejsce interwencji wzywani byli rodzice i w obecności dyrektora szkoły, pedagoga i policjanta omawiana była zaistniała sytuacja. Obecny podczas spotkania policjant (f-sz ds. nieletnich lub dzielnicowy) omawiał aspekty prawne związane z daną sytuacją, informował rodziców i uczniów o konsekwencjach w przypadku stwierdzenia przejawów demoralizacji lub zaistnienia przestępstwa.</p> <p>W celu poprawy bezpieczeństwa w rejonach szkół oraz w ramach realizacji codziennych zadań przez patrol OPI i dzielnicowych prowadzone były kontrole rejonów przyszkolnych. W wyniku utrzymywanych kontaktów z dyrektorami i pedagogami szkół na bieżąco uaktualniane były miejsca gromadzenia się młodzieży, które podlegały kontroli przez dzielnicowych i f-szy OPI. Na prośbę dyrektorów policjanci wspólnie z pedagogami kontrolowali budynki szkół i boiska pod kątem przebywania tam osób nieuprawnionych. W uzasadnionych przypadkach w rejonie przyszkolne kierowane były patrole nieumundurowane (f-sz operacyjny, f-sz ds. nieletnich). Ponadto pedagodzy szkolni na bieżąco telefonicznie informowali o wszelkich zdarzeniach i sytuacjach mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo uczniów.</p> <p>W celu poprawy stanu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz rodzin z problemem przemocy domowej kontynuowano współpracę ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz Kuratorami Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy SR w Tucholi. Wspólnie z członkami GKRPA kontrolowano punkty handlowe i gastronomiczne sprzedające alkohol i przestrzegano sprzedawców o skutkach prawnych przy sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 – go roku życia, informowano o</p>	<p>— Prowadzenie przez służbę zdrowia programów profilaktycznych,</p> <p>— Pozyskiwanie środków na zajęcia pozalekcyjne w szczególności z zakresu kultury fizycznej,</p> <p>— Wspieranie działalności gminnych drużyn sportowych, organizacji pozarządowych kreujących zdrowy styl życia,</p> <p>— Udostępnienie mieszkańcom nowoczesnej bazy sportowej i sprzętu sportowego umożliwiającego rozwój aktywności fizycznej.</p> <p>— Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki Uzależnień w zakresie prepagowania zdrowego stylu życia</p> <p>— Stała współpraca z</p>

<p>możliwości żądania okazania dokumentu tożsamości celem ustalenia wieku kupującego. Ponadto funkcjonariusze KPP w Tucholi kontrolowali punkty handlowe sprzedające wyroby tytoniowe, rozdawano plakaty i ulotki informujące o odpowiedzialności karnej za sprzedaż wyrobów tytoniowych osobom niepełnoletnim oraz nielegalności, coraz bardziej powszechnej, sprzedaży papierosów na sztuki. Łącznie przeprowadzono 14 kontroli.</p> <p>W ramach współpracy z kuratorami kontrolowano rodziny patologiczne objęte nadzorem kuratorskim oraz ujęte jako zagrożone przemocą w rodzinie. Pracownicy socjalni Ośrodków Pomocy Społecznej na bieżąco przekazywali dzielnicowym wszelkie informacje dotyczące nadużywania alkoholu przez podopiecznych, sytuacji dzieci oraz uwagi co do zauważonych przejawów patologii społecznych. Współpraca z tymi pracownikami pozwalała na szerokie monitorowanie sytuacji w rodzinach objętych nadzorem dzielnicowego.</p> <p>W dniach 14.01.2014r- 31.01.2014r przeprowadzono cykl spotkań z dziećmi i młodzieżą ze szkół podstawowych oraz gimnazjalnych na temat odpowiedzialności prawnej osób nieletnich za popełniane czyny karalne oraz przejawy demoralizacji, zjawiska cyberprzemocy oraz bezpieczeństwa w RD.</p> <p>W dniach 03.02-14.02.2014r podczas trwania ferii zimowych przeprowadzono szereg działań profilaktycznych ukierunkowanych na zapewnienie bezpiecznego wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie powiatu tucholskiego. Kontrolowano sklepy spożywcze z uwagą na sprzedaż alkoholu oraz wyrobów tytoniowych osobom nieletnim, dokonano kontroli lodowisk na zamarzniętych akwenach wodnych z uwagą na dzieci przebywające tam bez opieki dorosłych, przeprowadzono pogadanki z młodzieżą szkolną będącą na zimowiskach na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym, bezpiecznego korzystania z lodowisk. Ponadto wspólnie z pracownikami SANEPIDU dokonywano kontroli miejsc wypoczynku dzieci i młodzieży na zimowiskach. Kontrolowano miejsca grupowania się młodzieży na terenie miasta Tuchola, m.in. dworca PKP, PKS, parków skwerów, okolic stadionu OSiR oraz jeziora Głęboćek, placów zabaw pod kątem przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa i porządku publicznego. Kontrolowano rejon z zamurzniętych akwenów wodnych z uwagą na osoby małoletnie przebywające na nich bez opieki osób dorosłych.</p> <p>W dniach 20.03.2014r - 30.04.2014r w szkołach ponadgimnazjalnych na terenie Tucholi przeprowadzono cykl spotkań z młodzieżą na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich za popełnione czyny karalne oraz przejawy demoralizacji, a także bezpieczeństwa w RD oraz bezpiecznego użytkowania internetu.</p> <p>W dniu 02.04.2013r młodzież ze szkół średnich uczestniczyła w „Dniu Przedsiębiorczości” zorganizowanym w KPP Tuchola. Na zajęcia zgłosili się uczniowie Zespołu Szkół Licealnych oraz Zespołu Szkół Licealnych i Agrotechnicznych w Tucholi. W trakcie realizacji zajęć uczestników zapoznano z ogólnymi zadaniami realizowanymi przez Policję oraz z zadaniami Referenta Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego w zakresie przestępczości i demoralizacji nieletnich, prewencji kryminalnej. Ponadto omówiono przeznaczenie niektórych pomieszczeń służbowych, w tym PDOZ KPP Tuchola i rodzaj zadań realizowanych przez f-szy wykonujących</p>	<p>Poradnią Uzależnień w Tucholi</p> <p>— Realizacja Gminnych Programów Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narokomanii</p> <p>— Funkcjonowanie Interdyscyplinarnych Zespołów ds. Przewidywania Przemocy w Rodzinie</p> <p>— Finansowanie ponadpodstawowej terapii uzależnień dla osób uzależnionych u współuzależnionych.</p>
---	---

czynności służbowe. W spotkaniu tym uczestniczył także policjant ZRD KPP Tuchola oraz pracownik Wydziału Kadry i Szkolenia. Ponadto zaprezentowano uczestnikom pokaz multimedialny na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz skutków nieprzestrzegania przepisów wynikających z ustawy Prawo o Ruchu Drogowym. Uczestnicy „Dnia Przedsiębiorczości” mieli okazję obejrzeć sprzęt wykorzystywany w codziennej pracy policjantów m.in. środki przymusu bezpośredniego, alkotesty oraz radiowozy.

W 2014 roku funkcjonariusze KPP w Tucholi wzięli udział w 8 festynach, m.in. w „Majówce” organizowanej przez Urząd Miejski w Tucholi, „Dniu Ziemi”, festynach z okazji „Dnia Dziecka” w Tucholi oraz miejscowościach pobliskich, w „Pikniku Historycznym” organizowanym przez Urząd Gminy w Kęsowie, festynach w m. Żalno, Bysław, Gostycyn, Piła. Na powyższych imprezach funkcjonariusze znakowali rowery, prezentowali sprzęt policyjny, w tym także akcesoria kryminalistyczne, prezentowali umiejętności policyjnych psów służbowych oraz przedstawiali zasady bezpieczeństwa w RD. Policjanci ZRD KPP w Tucholi w szkołach na terenie powiatu tucholskiego przeprowadzali egzaminy na kartę rowerową oraz wspólnie z funkcjonariuszami ds. nieletnich informowali dzieci i młodzież o zasadach bezpiecznego poruszania się po drogach ze szczególnym uwzględnieniem pieszych użytkowników dróg oraz rowerzystów.

W dniu 31 maja 2013r na terenie Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych w Tucholi policjanci KPP Tuchola uczestniczyli w festynie zorganizowanym z okazji „Dnia Dziecka” przez Starostwo Powiatowe w Tucholi. W trakcie festynu zaprezentowano sprzęt policyjny, w tym akcesoria kryminalistyczne, najmłodszych uczestników informowano o zasadach bezpiecznego poruszania się po drodze ze szczególnym uwzględnieniem pieszych oraz rowerzystów.

W dniu 10.06.2014 r. w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom” w bibliotece miejskiej w Tucholi Komendant Powiatowy Policji w Tucholi wraz z funkcjonariuszką ds. nieletnich spotkali się z dziećmi z klasy “0” SP nr 3 w Tucholi. Policjanci w trakcie spotkania czytali dzieciom opowiadania autorstwa p. Renaty Piątkowskiej pt. “Nie ma nudnych dni”, opowiadali o swojej pracy oraz odpowiadali na szereg pytań zadawanych przez najmłodszych dotyczących różnych dziedzin życia.

W ramach zabezpieczenia sezonu turystycznego w rejonie powiatu tucholskiego Komenda Powiatowa Policji w Tucholi prowadziła działania pod nazwą „Bezpieczne Wakacje 2014” w celu zapewnienia bezpiecznego wypoczynku dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych w okresie letnim. W ramach powyższego planu przeprowadzono 11 kontroli miejsc wypoczynku dzieci i młodzieży wraz z przedstawicielami Państwowej Straży Pożarnej oraz Sanepidu, podczas których przeprowadzono z uczestnikami 27 pogadek na temat zasad bezpiecznego wypoczynku oraz korzystania ze zbiorników wodnych. Ponadto dzielnicowi KPP w Tucholi oraz podległych PP wraz z pracownikami Straży Lesnej dokonywali wspólnego obchodu terenów leśnych z uwagą na łamanie przepisów Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody. Funkcjonariusze Zespołu ds. Nieletnich,

OPI, ZRD, PP oraz Dzielnicy KPP w Tucholi na terenie powiatu tucholskiego dokonywali kontroli autokarów przewożących dzieci i młodzież na wycieczki jak również miejsc gromadzenia się młodzieży, rejonu kąpielisk, sklepów, parków pod kątem przestępczości i wykroczeń oraz innych zdarzeń zakłócających bezpieczeństwo i porządek publiczny.

W miesiącach wczesień - grudzień 2014 roku na terenie powiatu tucholskiego przeprowadzono szereg spotkań z uczniami klas I, zerowych oraz przedszkoli. Tematem zajęć były głównie zagadnienia dotyczące "bezpiecznej drogi do szkoły".

W ramach czynności profilaktycznych przeprowadzono też serię spotkań z uczniami I klas gimnazjum oraz szkół średnich. Tematyka zajęć obejmowała m.in. zagadnienia dotyczące szkodliwości alkoholu, narkotyków, zasady bezpiecznego użytkowania internetu, przedstawiono zasady bezpiecznego zachowania się na drogach, omówiono zagadnienia dotyczące szeroko pojętej demoralizacji nieletnich, jej przejawy oraz skutki prawne, omawiano kwestię odpowiedzialności prawnej osób nieletnich.

W ramach zintegrowanego systemu pomocy Rodzinie i Dziecku funkcjonariusze KPP Tuchola współpracowali z instytucjami zajmującymi się zjawiskiem przemocy w rodzinie. W każdej gminie funkcjonowały Zespoły Interdyscyplinarne, w skład których weszli m.in. funkcjonariusze Policji. W związku z prowadzonymi działaniami na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie policjanci w 2013 roku podjęli 490 interwencji domowych, z których 64 zakończyło się rozpoczęciem procedury „Niebieska Karta”. Ponadto w kategorii przestępstw przeciwko rodzinie i opiece przeprowadzono łącznie 92 postępowania, w tym z art. 209 KK – 66, z art. 207 KK- 26. W ramach udzielanego wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą i patologiami funkcjonariusze kierowali wystąpienia do Ośrodka Pomocy Społecznej, do GKRPA, do organizacji pozarządowych oraz do innych instytucji zajmujących się powyższym zagadnieniem.

W zakresie podnoszenia kwalifikacji dot. problemu przemocy funkcjonariusze KPP w Tucholi w ramach szkolenia wewnętrznego w dniach 21.01.2014r oraz 11-12.03.2014r wzięli udział w szkoleniu z zakresu problematyki przemocy pn. "Prawidłowa realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań na rzecz pomocy jej ofiarom" oraz "Podnoszenie skuteczności działań Policji w związku z przemocą w rodzinie- zwiększenie umiejętności funkcjonariuszy w zakresie prowadzenia interwencji wobec przemocy w rodzinie, szacowanie ryzyka związanego z indywidualnymi przypadkami przemocy w rodzinie". Szkolenia te przeprowadził Naczelnik Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego asp.szt. Piotr Gapiński.

W dniach 29-30.09.2014r w Ośrodku Doskonalenia Kadr Służby Więziennej w Suchej "Zacisze" odbyła się I Powiatowa Interdyscyplinarna Konferencja na temat przemocy w rodzinie pn. "Widzimy, reagujemy, przeciwdziałamy", której Komenda Powiatowa w Tucholi była współorganizatorem. W ramach powyższej konferencji funkcjonariusze KPP omawiali procedury i analizy działań dotyczących przemocy w rodzinie w ramach

	<p>procedury “Niebieska Karta” a także działania policji w zakresie odpowiedzialności prawnej nieletnich za popełnione czyny karalne na terenie szkoły.</p> <p>W drugiej połowie roku w ramach projektu systemowego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu dzielnicowi KPP w Tucholi oraz podległych PP uczestniczyli w cyklicznych szkoleniach pn. “Współpraca instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny w obszarze sytuacji kryzysowych I interwencji skutkującej umieszczeniem dziecka poza rodziną”. W trakcie w/w szkoleń funkcjonariusze z jednostek policji województwa kujawsko-pomorskiego oraz pracownicy innych instytucji wymieniali informacje dotyczące sytuacji kryzysowych na rzecz dziecka i rodziny. Omawiano także uwarunkowania prawne w takich sytuacjach oraz analizowano przypadki różnych sytuacji problemowych ze szczególnym uwzględnieniem interwencji skutkujących umieszczeniem dzieci poza środowiskiem rodzinnym.</p> <p>Wymienione działania podejmowane w 2014 roku przez KPP w Tucholi miały na celu m.in. szeroko rozumianą pomoc rodzinom, a także wyrwanie osób niepełnosprawnych z izolacji społecznej, zdefiniowanie ich problemów, ich dowartościowanie, zniesienie poczucia odosobnienia i podejmowanie działań w tych przypadkach, gdzie sięgają nasze kompetencje.</p>
--	--

3. CEL CZĄSTKOWY NR III – ŁAGODZENIE UBÓSTWA.

Cel cząstkowy nr III składa się z 3 zadań.

a) Zadanie 1 – Wzkształcenie postawy aktywności życiowej.

Jednostki organizacyjne pomocy społecznej powiatu tucholskiego realizują zadania wynikające z Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.(Dz. U. z 2004 r. poz. 175, ust. 1362 z późniejszymi zmianami). Wszelkie działania skierowane na jednostkę, rodzinę mają na celu przezwyciężenie trudności, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Praca z rodziną dysfunkcyjną ma charakter ciągły, bowiem realizowana jest każdego dnia, obejmuje rozmaite problemy i kwestie społeczne. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że przyjmuje ona charakter pracy socjalnej a nie terapeutycznej. Praca socjalna realizowana w ośrodkach to głównie: diagnoza, poradnictwo, terapia, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pośrednictwo, przekaz informacji, zapobieganie zagrożeniom. We wskazanych wyżej placówkach (z wyjątkiem OPS Tuchola) nie są zatrudnieni psychologowie. Niemniej jednak, ośrodki pomocy społecznej i tutejsze Centrum, mają codzienny kontakt z rodzinami dysfunkcyjnymi, oferują im pomoc w formie materialnej, rzeczowej, usługowej, informacyjnej oraz poradniczej.

Zespół Szkół Ogólnokształcących	Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych
Zadanie to realizujemy w ramach szeroko rozumianego poradnictwa zawodowego, o którym mowa była wcześniej. Staramy się kształtować u młodzieży postawę kreatywności poprzez aktywizowanie uczniów, włączenie szerokiej ich grupy w prace na rzecz szkoły i środowiska (wyjazdy promujące szkołę, imprezy artystyczne, realizacja projektów). Specjalistyczny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy	— Organizowanie we współpracy z zakładami pracy w regionie „Dnia przedsiębiorczości”, — Umożliwienie młodzieży realizacji zainteresowań i rozwoju osobistego poprzez możliwość korzystania z szerokiej gamy zajęć pozalekcyjnych.
Pedagog, wychowawcy klas, Wicedyrektor Ośrodka odpowiedzialni są za przeprowadzenie spotkań z rodzicami i uczniami w zakresie wykształcenia postawy aktywności życiowej oraz udziale w zbiorce darów organizowanych przez Bank Żywności w Chojnicach, organizowanie akcji charytatywnych, loterii, aukcji	

Dom Dziecka	Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
— Korzystanie z pomocy sponsorów, w Fundacji „Amicis”, „Skok Stefczyka”, Firma Relaks. — Wnioskowanie o przyznanie lokalu mieszkalnego z zasobów miasta i gminy dla wychowanków usamodzielniających się. — Motywowanie rodziców do korzystania z pomocy OPS, PCPR i Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz jak najbardziej efektywne spożytkowanie form wsparcia zewnętrznego. — Mieszkania chronione ułatwiły naszym usamodzielnionym wychowankom start w dorosłe życie — Motywowanie do podejmowania przez rodziców działań w celu polepszenia warunków bytowych rodziny.	— Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej w formie finansowej i rzeczowej, — Udzielanie pomocy w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznych, — Udzielanie wsparcia w formie przekazywania odzieży, — Organizacja loterii fantowej mającej na celu zebranie środków na stypendia dla zdolnej młodzieży, — Przyznawanie stypendiów socjalnych, — Organizacja świątecznej zbiórki żywności przez instytucje i organizacje pozarządowe, — Udzielanie pomocy osobom potrzebującym w formie żywności (Bank Żywności w Chojnicach, PCK i PEAD - „Dostarczanie Żywności dla Najuboższej Ludności UE”, akcja „Podziel się po siłkiem”), — Pośredniczenie między osobami udzielającymi pomocy a rodzi-

	<p>nami potrzebującymi (szczególnie w okresie świątecznym),</p> <ul style="list-style-type: none"> — Aktywizacja osób bezrobotnych w celu poprawy ich sytuacji materialnej, — Przystąpienie do akcji „szlachetna paczka”. —
--	--

Polskie Stowarzyszenie Diabetyków	
PSD Koło Powiatowe Stowarzyszenia Diabetyków w Tucholi	poniżej przedstawia informacje o zrealizowanych zadaniach w 2014 r.:
—	W dniu 05.04.2014 r. odbyło się spotkanie wielkanocne członków Koła PSD oraz omówiono plan działania na 2014 rok.
—	W dniu 24.05.2014 r. został zorganizowany piknik rodzinny w Woźwodzie, w którym uczestniczyło ok. 80 osób, na który otrzymano dofinansowanie z budżetu Gminy Tuchola.
—	W dniu 11.07.2014 r. podczas obchodów Dni Borów Tucholskich zostało zorganizowane spotkanie konsultacyjne z lekarzami dla osób chętnych, by przeprowadzić stosowne badania w celu uniknięcia zachorowania na cukrzycę
—	Zostały zorganizowane dwie wycieczki: w miesiącu lipcu do Władysławowa, w miesiącu sierpniu do Sanoka i Sandomierza.
—	W dniu 29.09.2014 r. Zarząd stowarzyszenia wziął udział w targach diabetologicznych zorganizowanych w Toruniu „Diabetica Expo 2014”
—	W dniu 07.10.2014 r. zorganizowano wyjazd na basen do Fojutowa, który został częściowo dofinansowany z PFRON-u.
—	W dniu 28.11.2014 r. zorganizowano Andrzejki, które zostały częściowo dofinansowane z PFRON-u.
—	W dniu 13.12.2014 r. odbyło się spotkanie wigilijne, połączone z wykładami diabetologicznymi nt. neurologicznych powikłań cukrzycowych i nowych metod leczenia cukrzycy. Odbyła się również promocja skarpet i ciśnieniomierza dla członków PSD. Na sfinansowanie tego wykładu i promocji wykorzystaliśmy dotację otrzymaną z budżetu Gminy Tuchola. Podsumowano również działalność koła w 2014 roku.
—	W dniu 19.12.2014 r. z okazji „Światowego Dnia Osób Niepełnosprawnych” zorganizowano spotkanie integracyjne. Na finansowanie tej imprezy wykorzystaliśmy dotację otrzymaną z PFRON-u

Polski Związek Niewidomych	
- w lutym 2014 r. organizowaliśmy „Walentynkowe Spotkanie Sportowe”	- zawody na kręgielni w Tucholi przy ul. Pocztowej 7 o „Puchar Prezes Zarządu Koła” dla osób z dysfunkcją wzroku – członków Koła Powiatowego PZN w Tucholi oraz ich opiekunów. Było to zadanie mające

na celu propagowanie wśród niewidomych i niedowidzących dyscyplin sportu dostępnych dla tej grupy niepełnosprawnych oraz propagowanie zdrowego trybu życia poprzez aktywizację ruchową. Zadanie zostało sfinansowane ze środków Gminy Tuchola w ramach konkursu ofert.

- w maju 2014 r. zorganizowaliśmy piknik rodzinny nad jeziorem Głębczek w Tucholi pn. „By wspomnienia nocy Kupały w pamięci nam pozostały” sfinansowany ze środków Gminy Tuchola w ramach konkursu ofert. Było to zadanie propagujące walory turystyczno-krajobrazowe okolic Tucholi oraz propagujące rodzime tradycje, zwyczaję i obyczaje – tu polskiego święta miłości, polskich „Walentynek”, czyli obchodów Nocy Kupały lub inaczej Nocy Świętojańskiej. Podczas pikniku odbył się także pokaz sprzętu rehabilitacyjnego dla osób z dysfunkcją wzroku oraz instruktaż poruszania się z białą laską przez niewidomych i niedowidzących, który przeprowadzili pracownicy Okręgu Kujawsko – Pomorskiego PZN w Bydgoszczy.

- we wrześniu 2014 r. – realizowaliśmy zadanie publiczne pn. „Dotykami zwiedzamy kraj” dofinansowane przez Gminę Tuchola, w ramach konkursu ofert. W ramach tego zadania członkowie Koła wraz z opiekunami zwiedzali Poznań piastowski i średniowieczny oraz poznańską Palmiarnię – miasto przyjazne zwiedzaniu przez osoby z dysfunkcją wzroku, ponieważ w wielu punktach miasta znajdują się makiety opisane językiem Brajla, obrazująca najważniejsze zabytki Poznania.

- w październiku obchodziliśmy Międzynarodowy Dzień Białej Laski – święto szczególne dla osób z dysfunkcją wzroku na całym świecie. Zadanie to było dofinansowane przez Gminę Tuchola w ramach konkursu ofert. Święto to obchodziliśmy pod kątem szkoleniowym. W roku 2014 szkolenie nosiło tytuł „Osoby niewidome w przestrzeni publicznej. Cz. II – samodzielną na każdym kroku”. Uczestnicy – członkowie Koła Powiatowego PZN w Tucholi - otrzymali sprzęt rehabilitacyjny – czujniki poziomu cieczy. Oprócz tego pracownicy Okręgu Kujawsko – Pomorskiego PZN w Bydgoszczy przeprowadzili kolejny pokaz sprzętu rehabilitacyjnego dla osób z dysfunkcją wzroku – tym razem był to sprzęt elektroniczny i informatyczny.

- w grudniu 2014 odbyło się spotkanie wigilijne pt. „W tę jedyną w roku noc choinka roztacza magiczną moc” dofinansowane ze środków Gminy Tuchola w ramach konkursu ofert. Podczas realizacji zadania przeprowadzono warsztaty wykonywania ozdób choinkowych, które miały na celu udoskonalenie zmysłu dotyku u niewidomych i niedowidzących, który to zmysł niejednokrotnie zastępuje tym niepełnosprawnym oczy.

- w roku 2014 skierowaliśmy także do ośrodka Homer w Bydgoszczy na kurs rehabilitacji podstawowej 6 naszych członków – głównie osób nowo przyjętych. Czwororo z nich uczestniczyło w 2014 r w takim dwutygodniowym kursie.

Stowarzyszenie na Rzecz Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej „Przyjazna Dłoń”

Strategia rozwiązywania problemów społecznych oraz Program wyrównania szans osobom niepełnosprawnym w powiecie tucholskim wymagają od Stowarzyszenia na rzecz Domy Pomocy Społecznej w Wysokiej „Przyjazna Dłoń”:

- Kształtowania aktywnych postaw życiowych.
- Organizowania systemu działań wspieranych osoby starsze i rodziny.

— Stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji oraz turystyce.

Stowarzyszenie „Przyjazna Dłoń ” działa przy Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej od 2006 roku.

W 2014 roku byliśmy współorganizatorem wielu imprez skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych, wśród nich należy wymienić:

<p>- Wycieczka integracyjna do Trójmiasta, - Majówka Integracyjna, - VI Integracyjny Turniej Tenisa Stołowego dla osób starszych i niepełnosprawnych, - Obchody Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych, - Wigilia dla osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat tucholski. W/w zadania realizowaliśmy przy pomocy środków PFRON. Ponadto, jako stowarzyszenie działające przy Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej włączamy się w organizację imprez okolicznościowych organizowanych na terenie placówki.</p>	<p>b) Zadanie 2 – Organizowanie akcji charytatywnych, loterii, aukcji, zbiórki darów.</p> <p>Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cekcynie</p> <ul style="list-style-type: none"> — W gminie Cekcyn obowiązuje uchwała o współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi, — Wspieranie inicjatyw KGW, ZERI i w celu zaopiecznienia potrzeb emocjonalnych i bytowych ludzi starszych i niepełnosprawnych, — Organizacje pozarządowe uczestniczą w kursie grantowym ogłaszanym przez samorząd, — Działanie Lokalnej Organizacji Grantowej – Towarzystwo Miłośników Ziemi Cekcyńskiej, — Na terenie gminy upowszechnia się ideę wolontariatu, szczególnie w Gimnazjum Cekcyn oraz Gminnej Świetlicy Terapeutycznej. <p>- honorowe krwiodawstwo (PCK), - zorganizowanie zbiórki przyborów papierniczych i szkolnych pn. „Plecak pełen radości” dla potrzebujących dzieci, - przystąpienie do ogólnopolskiej akcji „Szlachetna paczka”: - typowanie za zgodą rodziców rodzin do udziału w akcji, - działania na rzecz pozyskania wolontariuszy do pracy w ramach akcji, - zbiórka potrzebnych artykułów i konkretnych przedmiotów dla rodziny wybranej przez szkołę, jako darczyńcy (grono pedagogiczne + uczniowie klas), - zawiezenie zadeklarowanej rodzinie przygotowanej przez grono pedagogiczne „szlachetnej paczki” do domu. - udział młodzieży z katechetą w wigilijnym spotkaniu z chorymi w Tucholskim Szpitalu, - pośredniczenie szkoły w propagowaniu pracy w ramach wolontariatu młodzieży (akcja „Szlachetna paczka”, pomoc w formie korepetycji – PCPR czy inne), - Powiatowy Sztab Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ aktywny udział wolontariuszy we wszystkich zaplanowanych przez sztab WOŚP działaniach (zgodnie z programem), m. in. w: <ul style="list-style-type: none"> ▪ „Biblioteka miejscem przyjaznym WOŚP – lekarze czytają dzieciom” Miejska Biblioteka Publiczna w Tucholi, ▪ Kwesta uliczna na ulicach miasta i wsi powiatu tucholskiego ▪ VI Turniej halowej piłki nożnej kobiet OSiR </p>
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kiermasz „Otwórz swoje serce” – sprzedaż serduszek ▪ XIV turniej halowej piłki nożnej mężczyzn o puchar WOŚP, ▪ Turniej sportowy dla dzieci, ▪ Koncert „Nasze serca biją dla was” ▪ Otwarty turniej dla kobiet i mężczyzn w kręgle klasyczne o puchar WOŚP, ▪ Animacja taneczna „Pluszowy Miś” oraz pokaz tańca hip hop, ▪ Mecz siatkówki: Policja – Straż Pożarna – Nauczyciele, ▪ Koncert kolęd, pastorałek i przebojów gwiazdkowych, ▪ Świąteczko do nieba Plaża miejska nad jeziorem Głęboćek, <p>Aukcje internetowe</p>
--	--

c) **Zadanie 3** – Propagowanie sponsoringu.

4. CEL CZĄSTKOWY NR IV – PROMOWANIE AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.

Cel cząstkowy nr IV składa się z 5 zadań:

a) **Zadanie 1** – Podejmowanie uchwał przez rady gmin i radę powiatu dotyczących współpracy i dofinansowania organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich.

b) **Zadanie 2** – Dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich.

System edukacyjny w powiecie tucholskim stara się zapewnić możliwość dostępu do rozmaitych szkoleń, kursów przekwalifikowujących skierowanych do członków naszej społeczności lokalnej. Na naszym terenie znajdują się rozmaite szkoły, które funkcjonują w systemie dziennym, zaocznym i wieczorowym. Są to zarówno szkoły dzienne jak i policealne. Natomiast liczba osób korzystających z takiej oferty zależy na jest od samych mieszkańców naszego powiatu. Oferty takie przedstawiają m.in. PUP, TCEZ.

c) **Zadanie 3** – Organizowanie konkursów na programy i projekty.

Wydział Oświaty, Kultury i Zdrowia

Rada Powiatu corocznie podejmując uchwałę dotyczącą Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, wspiera działalność organizacji pozarządowych określając zasady współpracy poprzez wsparcie finansowe, merytoryczne oraz techniczne. W roku 2014 w dalszym ciągu funkcjonował program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, aby mogli realizować pasje i zainteresowania pozwalające wspierać aktywność społeczną.

d) Zadanie 4 – Upowszechnianie wolontariatu.

Zespół Skół Ogólnokształcących	Zespół Szkół Licealnych i Technicznych	Dom Dziecka
<p>W szkole działa Szkolny Klub Wolontariatu – Grupa eM. Uczniowie pracują z dziećmi niepełnosprawnymi w ich rodzinnych domach lub w świetlicy terapeutycznej. W szkole odbywają się również akcje charytatywne – zbiórka zabawek i książek, artykułów papierniczych dla dzieci z Domu Dziecka w Tucholi, uczniowie uczestniczą w działaniach w ramach WOŚP. Uczniowie angażują się w akcję „Pola nadziei”, współpracują z Hospicjum św. Małgorzaty w Tucholi.</p>	<p>Ponadto przez cały rok 2014 działało Szkolne Koło Wolontariatu, które kontynuowało współpracę ze Stowarzyszeniem Rodziców Dzieci Specjalnej Troski. Nawiązano współpracę ze świetlicą terapeutyczną „Dzieci ulicy”. Wolontariusze wraz z opiekunem uczestniczyli w zajęciach terapeutycznych i plastycznych. Wolontariat współpracował ściśle ze Szkolnym Samorządem Uczniowskim. Podejmowano również różnorodne akcje na rzecz osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Wspieranie dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez objęcie ich pomocą i wdrażanie do aktywności, — Udział w „Zakreślonej akcji – zbieranie kapsli na rehabilitację” — Udział w akcji organizowanej przez Fundację Rejestrującą Potencjalnych Dawców Szpiku Kostnego, — Andrzejkę – przygotowywanie wróżb i zabaw, — „Jasełka na wesoło”, — Zbiórka maskotek dla dzieci, — Udział w akcji zbierania żywności w supermarketach tucholskich, — Pomoc w przygotowaniu spotkania Wielkanocnego. — Przybliżanie dzieciom świata bajek i baśni w ramach małej biblioteczki. — Pomoc w przygotowaniu i aktywny udział w jubileuszowym X festynie integracyjnym „Marzenia jak ptaki”. — Udział w zajęciach, „Dłatego, dla tego... warto żyć” 	<p>Pozyskanie wielu wolontariuszy i stażystów do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi. Zachęcanie ludzi dobrej woli, chętnych do pomocy i współpracy z placówką. W roku 2014 kontynuowana była praca na rzecz pozyskiwania dla naszych dzieci, rodzin, w których nasi wychowankowie mogli miło i konstruktywnie spędzać weekendy, święta i inne wolne od nauki szkolnej. Udział w imprezach integracyjnych na terenie miasta Tuchola.</p>

	<p>w ramach umowy z Urzędem Marszałkowskim.</p> <p>— Udział w spotkaniu wigilijnym, podczas którego wolontariusze wręczali dzieciom prezenty zebrane przez Samorząd Uczniowski ZSLiT w Tucholi.</p>	
--	---	--

- e) **Zadanie 5** – Punkt doradczy dla organizacji pozarządowych zapewniający obsługę prawną i księgową.

Cel główny B – Wszechstronny rozwój i integracja osób w społeczności lokalnej.

5. CEL CZĄSTKOWY NR 1 – ZAPEWNIENIE OSOBOM STARSZYM GODNYCH WARUNKÓW ŻYCIA I OPIEKI.

Cel cząstkowy nr 1 składa się z 3 zadań:

- a) **Zadanie 1** – Wykształcenie aktywnych postaw życiowych (zmiana modelu życia, zaktywizowanie społeczeństwa).

<p>Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej</p>	<p>— Działalność Polskich Związków Emerytów Rencistów i Inwalidów skierowana jest na aktywizację osób starszych szczególnie w zakresie zagospodarowania czasu wolnego.</p> <p>— GOPS-y zapewniają usługi opiekuńcze osobom tego wymagającym.</p> <p>— Organizowanie corocznych spotkań seniorów w świetlicach wiejskich w poszczególnych sołectwach.</p> <p>— Prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego (możliwość bezpłatnego wypożyczenia sprzętu).</p> <p>— Udzielanie przez GOPS-y pomocy rzeczowej i finansowej.</p> <p>— Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i pomocy z innych systemów zabezpieczenia społecznego.</p> <p>— Pracownik socjalny jest koordynatorem działań na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.</p>
---	---

b) Zadanie 2 – Opieka medyczna i pomoc socjalna.

Pracownicy socjalni	Pielęgniarki środowiskowe
Pracownicy socjalni zatrudnieni w ośrodkach pomocy społecznej otaczają osoby starsze pomocą i opieką osoby starsze w codziennej pracy. W trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego mają okazję rozpoznać się w potrzebach omawianej grupy osób. Niejednokrotnie pośredniczą w załatwieniu określonych spraw. Natomiast w DPS mieszkańcy mają okazję korzystać z pomocy i wsparcia pracownika socjalnego każdego dnia w określonych godzinach.	Podobnie jak w przypadku pracowników socjalnych pielęgniarki pracują na rzecz seniorów każdego dnia. W zależności od potrzeby świadczą im usługi opiekuńcze lub specjalistyczne. Zadanie to jest w pełni realizowane przez podmioty ochrony zdrowia zgodnie z NFZ.

c) Zadanie 3 – Organizowanie systemu działań wspierających osoby starsze i rodziny.

Dom Pomocy Społecznej
<p>Wszyscy mieszkańcy mają orzeczoną niepełnosprawność. Statutowa działalność Domu służy, więc co do zasady osobom niepełnosprawnym, a zadania nakreślone przez Strategię i Program realizujemy na co dzień.</p> <p>Dom zapewnia opiekę lekarską i pielęgniarczą, rehabilitację leczniczą i usprawnianie, zaopatrzenie w leki i artykuły sanitarne w środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne. Stałą opiekę lekarską nad mieszkańcami sprawuje lekarz rodzinny z Ośrodka Zdrowia z Raciąża i pielęgniarka środowiskowa również z Raciąża. Mieszkańcy Domu w szerokim zakresie korzystają z usług lekarzy specjalistów w Tucholi, Bydgoszczy, Świeciu i Chojnicach. Mieszkańcami naszego Domu są osoby niepełnosprawne, które wymagają całodobowej opieki i pomocy w podstawowych czynnościach życiowych. Pomocy w tym zakresie udziela, na co dzień personel i dotyczy ona najczęściej ubierania, mycia, kąpieli, golenia, karmienia, dokonywania zakupów, wychodzenia na spacer. Każdy mieszkaniec ma swojego pracownika pierwszego kontaktu, który jest mu najbliższą osobą służącą pomocą w rozwiązywaniu jego problemów. Biorąc udział w życiu Domu, pracując na jego rzecz (w obejściu, ogrodzie), wyjeżdżając na zewnątrz, aby w uczestniczyć w życiu innych, nabierają pewności siebie, przekonania o swojej normalności.</p> <p>Mieszkańcy w 2014 roku brali udział w imprezach organizowanych na terenie Domu jak i spotkaniach poza nim.</p> <p>Dom współpracuje z wieloma instytucjami i organizacjami społecznymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych:</p> <p>Środowiskowym Domem Samopomocy w Tucholi, Warsztatem Terapii Zajęciowej w Tucholi, Domem Dziennego Pobytu w Chojnicach, Środowiskowym Domem Samopomocy w Więcborku, Klubami Seniora z powiatu tucholskiego (Cekecyn, Tuchola, Raciąż), Klubem Wolontariackim „Animus” z gimnazjum nr. 1 w Tucholi, Domami Pomocy Społecznej z naszego województwa (Kamień Krajeński, Pruszcz, Nowa Wieś Wielka, Suchorączek), szkołami i przedszkolami (Kiełpin, Żalno, Stobno, Raciąż, Tuchola, Gostycyn, Kęsowo).</p> <p>Dom na stałe współpracuje ze Stowarzyszeniem na Rzecz Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej „Przyjazna Dłoi” przy organizacji wszelkiego typu imprez.</p> <p>Dom współdziałał z innymi instytucjami, organizacjami i specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczenia patologii i skutków negatywnych zachowań, takich jak: z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (cykl zajęć psychoedukacyjnych z zakresu uzależnienia – na tere-</p>

nie DPS), Policja, sądami i kuratorami sądowymi, kościołem (Msze św. Odbywają się na terenie Domu w niedzielę i święta). Dom Pomocy Społecznej umożliwia i organizuje mieszkańcom pomoc w uzyskaniu informacji o możliwościach formach wsparcia dla osób niepełnosprawnych (dostęp do Internetu, udostępnienie telefonu, dowóz instytucji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi). Ponadto mieszkańcy mają stały dostęp do biblioteki, prasy codziennej oraz przepisów prawnych dotyczących domów pomocy społecznej. Dom dąży także do utrzymania i rozwijania kontaktu z rodziną i środowiskiem. Udziela pomocy również w dowożeniu mieszkańców do rodzin (urlopy), do znajomych lub na zakupy.

Mieszkańcy Domu mający pełnię praw, mogą swobodnie kontaktować się ze światem zewnętrznym.

Dom Pomocy Społecznej w Wysokiej w bieżącej działalności utrzymuje się w całości z własnych środków:

- dotacji Wojewody (mieszkańcy tzw. Starych zasadach)
- odpłatności mieszkańców (70% dochodów własnych)
- odlatności gminy, z której pochodzi mieszkaniec.

Opracowana powiatowa Strategia pozwala na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów strategicznych. Opisane działania tylko po części wyrównują szanse zawodowe, edukacyjne czy zdrowotne osób niepełnosprawnych. Dlatego dalej należy dążyć do podejmowania działań skutecznie wyrównujących te szanse.

Z analizy materiału wynika, że podejmowane działania w ramach poszczególnych celów operacyjnych na terenie powiatu tucholskiego, podejmowane przez różne instytucje publiczne, pozarządowe przyczyniają się do zmniejszenia zjawiska wykluczenia społecznego i wzmocnienia rodzin, co sprzyja ograniczeniu zjawiska bezrobocia oraz wyrównania szans osobom niepełnosprawnym, a przez to spełnienie misji strategii.

II. PROGRAM WYRÓWNYWANIA SZANS OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM W POWIECIE TUCHOLSKIM.

1. CEL SZCZEGÓŁOWY NR 1 – ZINTEGROWANIE DZIAŁAŃ SAMORZĄDÓW LOKALNYCH I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Cel szczegółowy nr I składa się z 4 zadań:

a) Zadanie 1 – Monitorowanie i ewaluacja Powiatowego Programu Wyrównywania Szans Osobom Niepełnosprawnych.

Warsztaty Terapii Zajęciowej	Dom Dziecka
<p>Program wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym odbywa się przez rozpoznanie i diagnozę uczestników, a następnie dobiera się odpowiednie metody działań kompleksowych przeciwdziałających dalszemu postępowi zdiagnozowanych zaburzeń, zachowań. W roku 2014 poprzez program wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym w powiecie tucholskim kilku uczestników skoryzowało z dostępu do Internetu.</p> <p>Uczestnictwo rodziców/opiekunów w szkoleniach z różnych dziedzin, tj. przedstawienie możliwości rozwojowych własnych dzieci, propozycja innego spojrzenia na niepełnosprawność; zmiana modelu życia; pobudzanie świadomości w zakresie praw i obowiązków rodziców jak również samych osób niepełnosprawnych, wprowadzamy w zakres edukacji psychoseksualnej, aktywizowanie do działania zarówno w życiu rodzinnym, społecznym jak i zawodowym; proponujemy rozwiązania socjalne przy pomocy innych instytucji; wspomaganie rodzica/opiekuna pomocą Banku Żywności w Chojnicach za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Stowarzyszenia Rodziców Dzieci Specjalnej Troski w Tucholi; podejmujemy wspólne działania z organizowaniem imprez sportowych, pikników, festynów rodzinnych oraz wszelkich działań związanych z kulturą.</p>	<p>Dięki pracy zatrudnionych w Domu Dziecka w Tucholi specjalistów, tj.: pedagoga, psychologa, pracownika socjalnego, pielęgniarki oraz wychowawców w roku 2014 realizowane były zadania:</p> <p>Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Współpraca z NFZ w Bydgoszczy, objęcie dzieci niepełnosprawnych intelektualnie i pozostających wzmoczoną opieką stomatologa, w chwili obecnej wszyscy wychowankowie mają wyleczone zęby lub są w trakcie leczenia — Objęcie pomocą specjalistyczną – lekarską wszystkich dzieci wymagających odpowiedniego leczenia <p>W placówce wykonuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Wczesne rozpoznanie i diagnozowanie zaburzeń rozwojowych dzieci natychmiast po przybyciu dziecka do placówki. — Wspieranie rozwoju dziecka na bazie kompleksowych oddziaływań wielospecjalistycznych oraz wychowania stymulującego. — Umożliwienie dziecku niepełnosprawnemu wychowania z rówieśnikami pełnosprawnymi. — Praca socjalna z rodziną dziecka niepełnosprawnego intelektualnie. — Systematyczne wnoskowanie o sporządzenie diagnoz na bazie orzecznictwa psychologiczno-pedagogicznego i medycznego. — Umocnienie i zapewnienie stałego kontaktu dziecka niepełnosprawnego z rodziną. — Stworzenie na terenie placówki warunków do uczestniczenia rodziców w życiu codziennym ich dzieci oraz możliwości jak najczęstszego kontaktu wychowanka z rodziną. <p>Wyrównywanie szans w zakresie edukacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Umożliwienie dziecku niepełnosprawnemu kształcenia w odpowiedniej dla niego placówce edukacyjnej. — Wczesne diagnozowanie w zakresie rozwoju intelektualnego wychowanków nowo przybyłych do placówki w celu uniknięcia trudności edukacyjnych, a co za tym idzie emocjonalnych. — Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Tucholi. — Prowadzenie zajęć rewalidacyjnych, korekcyjnych i wyrównawczych na terenie placówki.

<p>W ostatnim czasie bardzo ściśle współpracujemy z różnymi przedszkolami i szkołami, które mają na celu pokazanie dzieciom/ uczniom Naszej działalności poprzez różne zajęcia maturalne i artystyczne, gdzie rozbudzamy szeroko rozumianą integrację, chcemy żyć wspólnie, a nie obok siebie.</p>	<p>Stworzenie warunków do aktywizacji zawodowych, zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Przygotowanie dziecka niepełnosprawnego do usamodzielnienia. — Objęcie szczególnej opieką usamodzielnionych wychowanków niepełnosprawnych. <p>Stworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osobom niepełnosprawnym intelektualnie w życiu kulturalnym, sportowym, rekreacji oraz turystyce.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Inicjowanie i uczestnictwo we wszelkich imprezach integracyjnych. — Rozwijanie aktywności osób niepełnosprawnych poprzez imprezy, wystawy, festyny i wy-cieczki.
--	--

b) Zadanie 2 – Tworzenie warunków do rozwoju stałych placówek dla osób niepełnosprawnych.

Realizacja tego zadania polega na:

- Poszukiwaniu nowej rzeczywistości, nowych szans dla osób niepełnosprawnych między innymi w świetlicach terapeutycznych, Warsztatach Terapii Zajęciowej ze środków NFZ, Sejmiku Wojewódzkiego, samorządowych i innych.
- Przewidywanie i rezerwowanie pomieszczeń dla nowych placówek.
- Promowanie aktywnych osób i organizacji pozarządowych.
- Organizowanie konkursów wśród organizacji pozarządowych i zawieranie kontraktów na funkcjonowanie nowych placówek dla osób niepełnosprawnych.

<p style="text-align: center;">Środowiskowy Dom Samopomocy</p> <p>Środowiskowy Dom Samopomocy, jako pierwsza tego typu placówka dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób z upośledzeniem umysłowym w Powiecie Tucholskim, musiał wypracować takie formy wsparcia, które wyjdą naprzeciw oczekiwaniom osób korzystających z usług Domu. Wydaje się nam, że udało się spełnić te oczekiwania.</p> <p>Głównym założeniem pracy terapeutycznej jest aktywizowanie osób z zaburzeniami psychicznymi po przebytej hospitalizacji w szpitalu psychiatrycznym. Modelem docelowym w pracy naszego Ośrodka jest aktywizacja zawodowa przynajmniej części użytkowników, jednak z uwagi na bardzo trudną sytuację na rynku pracy skupiamy się w pierwszej kolejności na podtrzymaniu ich w dobrej kondycji psycho – fizycznej, pomimo istniejącej choroby. Realizowane jest to poprzez szereg zajęć w różnego rodzaju pracowniach terapeutycznych, plastycznej, kulinarnej, stolarskiej, krawiecko – hafciarskiej, rehabilitacji ruchowej, ceramiczno – ekologicznej, komputerowej.</p> <p>Środowiskowy Dom Samopomocy w Tucholi jest placówką dziennego wsparcia dla osób niepełnosprawnych ze względu na choroby psychiczne i niepełnosprawność intelektualną głębszego stopnia. Środowiskowy Dom Samopomocy w Tucholi dysponuje 45 miejscami. W zajęciach uczestniczy 45 osób z terenu Gminy Tuchola. Osoby zamieszkujące na terenach wiejskich gminy są dowożone do placówki busem</p>
---

zakupionym za środki z PFRON-u. Placówka jest wyposażona w windę, więc osoby niepełnosprawne ruchowo nie mają trudności ze swobodnym poruszaniem się.

W ramach wyrównania szans i stwarzania warunków do pełnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji i turystyce podopieczni ŚDS w 2014 roku uczestniczyli w następujących imprezach:

1. Udział w imprezach sportowych:

- Udział w XIII Olimpiadzie Sportowej ŚDS Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Nowej Wsi Wielkiej.
- Udział w VII Turnieju Piłkarskim Środowiskowych Domów Samopomocy „Strzelam Gole” w Chojnicach.
- Udział w I mistrzostwach Football-u Stołowym w Toruniu.

— Po raz piąty byliśmy organizatorami Turnieju Kręglarskiego dla osób niepełnosprawnych z zaprzyjaźnionych Domów Samopomocy.

— Udział w I Olimpiadzie Sportowej organizowanej przez WTZ w Tucholi.

— Udział w rozgrywkach tenisa stołowego w Raciążu.

— Udział w turnieju w zbijaka w Sępólnie Krajeńskim.

2. Udział w przeglądach twórczości:

— W XII Powiatowym Przeglądzie Twórczości osób Niepełnosprawnych w Tucholi.

— W przeglądzie twórczości KIST w Kamieniu Krajeńskim.

— W ramach wolontariatu raz w tygodniu odbywają się zajęcia nauki haftu borowiackiego, prowadzone przez Panię: Mariannę Wailandt, Marię Sala.

— W czasie Obchodów Dni borów Tucholskich – wystawiliśmy prace podopiecznych ŚDS w Tucholi.

— Uczestniczyliśmy w VII Przeglądzie Jasełkowym w Czersku.

— Uczestniczyliśmy w wystawie Haftu Kaszubskiego na XVI Forum Twórczości Ludności Ziemi Kaszubskiej w Samoninie.

— Udział w Pikniku z okazji Dnia dziecka przy Urzędzie Miejskim w Tucholi.

3. Imprezy kulturalno-rozrywkowe:

— Przegląd Jasełek w Czersku.

— Obchody dnia Matki i Ojca.

— Bal karnawałowy.

— Dyskoteka ostatkowa na terenie domu.

— Walentynki na terenie domu.

— Dyskoteka Walentynkowa w Więcborku.

— Dzień Kobiet na terenie Domu połączona z występem kabaretu.

— Kiermasz Wielkanocny w Książnicy w Tucholi.

— Śniadanie Wielkanocne na terenie Domu.

- Obchody Dni Borów Tucholskich i udział w kiermaszu.
- Udział w Korowodzie Kołędników ulicami miasta.
- Wizyta Duszpasterska.
- Kiermasz i Majówka z Tucholskim Ośrodkiem Kultury.
- Udział w pikniku Dzień Bartnika w Wozwodzie.
- Zabawa Andrzejkowa.
- Spotkanie Opłatkowe w ŚDS z występem Jasełek.
- Zwiedzanie Muzeum Borów Tucholskich i wystawy grzybów.
- Przegląd Piosenki Biesiadnej we Więborku.
- Przegląd Piosenki Biesiadnej w Toruniu.
- Wycieczka Szlakiem Piastowskim.
- Obchody Dnia Osoby Niepełnosprawnej
- Wystawa Rękodzieła Artystycznego o tematyce Świąt Bożego Narodzenia „MY TEŻ POTRAFIMY”.
- Kiermasz Bożonarodzeniowy w Książnicy w Tucholi.
- Wizyta w Technikum Leśnym na spektaklu teatralnym „W krzywym Zwierciadle”
- Cykliczne spotkania koła hafciarskiego.
- II Humoriada – przegląd kabaretowy.
- Kamińskie Integracyjne Spotkanie Twórcze.
- 4. Udział w innych imprezach turystyczno-krajoznawczych:
  - Piknik z okazji powitania lata z uczestnikami ŚDS z Czerska.
  - Piknik w Dompie Pomocy Społecznej w Wysokiej.
  - Udział w Pochodzie Borowiackim
  - Zwiedzanie Muzeum Borów Tucholskich.
  - Święto Pieczzonego Ziemniaka w Czersku
  - Wyjazd do Multikina w Bydgoszczy
  - Wycieczka do Gdyni – zwiedzanie Oceanarium
  - Wycieczki rowerowe do Świtu
  - Piesze wycieczki połączone z plenerem fotograficznym.

Wszyscy podopieczni objęci są opieką pielęgniarską. Codziennie odbywają się zajęcia gimnastyczne ogólnorozwojowe i usprawniające prowadzone przez pielęgniarkę- rehabilitantkę.

Zakład Aktywności Zawodowej

Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi powstał 27 grudnia 2013 roku dzięki zaangażowaniu Starosty Powiatu Tucholskiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko – Pomorskiego, PFRON-u oraz PCPR. Tucholski Zakład Aktywności Zawodowej to jedna z największych tego typu inwestycji w naszym województwie. Była ona możliwa dzięki prawie 3 mln zł dotacji z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pozyskanej przez Powiat Tucholski. Placówka mieści się przy ul. Świeckiej 89 a w Tucholi, w budynkach Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych.

Podstawowym celem Zakładu jest aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub umiarkowanym, jeśli dodatkowo stwierdzono u tych osób autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną. Cel ten realizowany jest poprzez rehabilitację leczniczą, społeczną i zawodową zmierzającą do osiągnięcia jak najwyższego poziomu jakości życia i integracji społecznej, przy aktywnym uczestnictwie osób niepełnosprawnych.

Zatrudniamy osoby niepełnosprawne ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz kadre usługowo-rehabilitacyjną. W Zakładzie w ramach aktywności zawodowej osoby niepełnosprawne mogą pracować w hotelu, kuchni, pralni, placu zabaw dla dzieci oraz świadczyć usługi gospodarczo-techniczne.

27 grudnia 2013 roku w Zakładzie Aktywności Zawodowej w Tucholi pracę rozpoczęło 35 osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 15 pracowników obsługi. ZAZ daje osobom niepełnosprawnym z terenu powiatu tucholskiego szansę na przygotowanie się do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia – poprzez podjęcie pracy zawodowej.

Zakład gromadzi środki pieniężne na wyodrębnionym rachunku bankowym zakładowego funduszu aktywności, na który przeznaczają:

- uzyskane dochody z prowadzonej działalności,
- środki pochodzące ze zwolnień z podatków lokalnych,
- środki pochodzące z nieodprowadzonych zaliczek na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

Zakładowy fundusz aktywności przeznaczony jest na zaspokojenie potrzeb osób niepełnosprawnych np. na zakup sprzętu i wyposażenia pomagającego osobie niepełnosprawnej w samodzielnyemu życiu i uczestnictwie w życiu społecznym w lokalnym środowisku, pomoc w przygotowaniu, budowie, remoncie i wyposażeniu indywidualnych i zbiorowych form mieszkalnictwa chronionego dla osób niepełnosprawnych, a także na dokształcanie, przekwalifikowanie i szkolenia itp.

c) Zadanie 3 – Upowszechnianie znaczenia organizacji pozarządowych w badaniu i zaspakajaniu potrzeb osób niepełnosprawnych, wspieranie ich inicjatyw.

Realizacja tego zadania polega na:

- Popularyzowaniu pracy działaczy i organizacji pozarządowych działających (non profit) dla dobra osób niepełnosprawnych;
- Organizowaniu pomocy dla w/w organizacji i osób;
- Docenianiu pracy pracowników i jednostek powiatowych i gminnych pracowników Starostwa, gmin i innych mających osiągnięcia w pracy innowacyjnej na rzecz osób niepełnosprawnych lub wolontariatu.

Wydział Oświaty, Kultury i Zdrowia

W ramach tego programu wspomagamy imprezy kulturalne, sportowe z udziałem osób niepełnosprawnych. Wspieramy również w miarę możliwości działalność wolontariuszy, którzy zajmują się osobami niepełnosprawnymi, w szczególności dziećmi. Staramy się rozszerzając ofertę edukacyjną w SOSW wspomagać osoby niepełnosprawne.

d) Zadanie 4 – Inicjowanie tworzenia nowych organizacji rządowych, samorządowych, pozarządowych i grup samopomocowych.

Na podstawie rozpoznania potrzeb i możliwości inicjowanie opracowań dodatkowych programów w celu tworzenia nowych placówek dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON, NFZ, Urzędu Marszałkowskiego Województwa i innych.

2. CEL SZCZEGÓŁOWY NR II – WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Cel szczegółowy nr II składa się z 5 zadań:

a) Zadanie 1 – Wczesne rozpoznawanie zaburzeń oraz podejmowanie działań w zakresie wspierania rozwoju.

Realizacja tego zadania polega na:

- Popularyzowaniu znaczenia istoty wczesnej interwencji i jej wpływu na proces rehabilitacji.
- Wczesnym rozpoznawaniu i diagnozowaniu zaburzeń rozwojowych.
- Wspieraniu rozwoju dziecka na bazie kompleksowych oddziaływań wielospecjalistycznych oraz wychowania stymulującego.

Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna:	Zespół Szkół Ogólnokształcących	Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych	Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy
— Popularyzowanie istoty wczesnej interwencji i jej wpływu na proces rehabilitacji – konsultacje pracowników Poradni z rodzicami informujące o ważności dostosowania odpowiednich stymulatorów w stosunku do wieku dziecka;	Zagadnienia związane z tolerancją i integracją z osobami niepełnosprawnymi zawarte są w Szkolnym Programie Wychowawczym. Wychowawcy, pedagog, nauczyciele WOS realizują zajęcia z uczniami	- kierowanie uczniów w porozumieniu z rodzicami, na badania do PPP z powodu podejrzenia występowania zaburzeń w uczeniu się (dysleksja rozwojowa) lub niepowodzeń edukacyjnych oraz na terapię psychologiczną	Pedagog, nauczyciele nauczania indywidualnego, zespół przygotowujący diagnozę poszczególnych dzieci, nauczyciele realizujący zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, wychowawcy
— Wczesne rozpoznawanie i diagnozowanie			

<p>zaburzeń rozwojowych – badania psychologiczne – pedagogiczne przeprowadzane przez pracowników Poradni, kontakty z instytucjami służby zdrowia;</p> <p>— Wspieranie rozwoju dziecka na bazie kompleksowych oddziaływań wielospecjalistycznych oraz wychowania stymulującego</p> <p>– Zajęcia w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka prowadzone przez pracowników poradni – logopedycznej oraz ogólnorozwojowe, konsultacje z rodzicami i pracownikami jednostek oświatowych o specjalnych potrzebach edukacyjnych, poradnictwo wychowawcze.</p>	<p>na temat tolerancji, organizują debaty tematyczne. Praca szkolnego klubu wolontariatu przyczynia się w znacznym stopniu do uwrażliwiania naszej młodzieży na potrzeby drugiego człowieka, zwłaszcza osób niepełnosprawnych.</p>	<p>- bieżące prowadzenie poradnictwa pedagogicznego i psychologicznego, - dostosowanie poziomu wymagań do indywidualnych możliwości uczniów niepełnosprawnych zgodnie z zaleceniami PPP,</p>	<p>klas, nauczyciele nauczania indywidualnego odpowiedzialni są za wczesne rozpoznawanie zaburzeń oraz podejmowanie działań w zakresie wspierania rozwoju, przygotowanie rodziny do pełnienia swojej roli w sytuacji przejścia na świat dziecka niepełnosprawnego, umożliwienie dziecku niepełnosprawnemu kontaktów z grupą rówieśniczą i korzystania ze zorganizowanych zajęć rehabilitacyjnych - wychowawczych. Forma realizacji zadań: prowadzenie zajęć rewalidacyjnych, diagnozowanie dzieci w zakresie pomocy logopedycznej, konsultacje w sprawie diagnoz PPP2, opracowanie i wdrażanie programów wczesnego wspomagania rozwoju dziecka dostosowane do jego możliwości, organizowanie imprez i uroczystości szkolnych, przeprowadzanie konkursów szkolnych</p>
---	--	--	---

			i spotkań, prowadzenie zajęć rehabilitacyjno – wychowawczych, prowadzenie szkoleń dla rodziców oraz nauczycieli w zakresie pomocy dzieciom niepełnosprawnym.
--	--	--	--

b) Zadanie 2 – Przygotowanie rodziny do pełnienia swej roli w sytuacji przejścia na świat dziecka niepełnosprawnego.

Realizacja tego zadania polega na:

— Podjęciu działań na rzecz niesienia pomocy rodzinom wychowującym dziecko dotknięte niepełnosprawnością w zakresie:

- a. Postępowania i pielęgnacji we wczesnym okresie życia;
- b. Informowanie o przyczynach niepełnosprawności, diagnozach oraz o możliwościach rozwojowych dziecka;
- c. Niesienie pomocy socjalnej, psychologicznej, pedagogicznej i medycznej w zakresie wspomagania rozwoju oraz przekazywanie wiedzy traktującej o możliwościach stymulowania rozwoju dziecka.

	Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
Realizacja pracy socjalnej przez pracowników socjalnych Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej w środowiskach z dziećmi niepełnosprawnymi pozwala zapewnić wczesną pomoc socjalną, poradnictwo oraz niesienie innej niezbędnej pomocy. Stała współpraca z placówkami służby zdrowia i referatem przyznającym świadczenia pielęgnacyjne zapewnia przepływ informacji na temat nowych przypadków niepełnosprawności wśród dzieci. W ramach działalności Ośrodków Pomocy Społecznej możliwe jest kierowanie do pracy w środowisku osób niepełnosprawnych asystenta rodzinnego. W ramach zatrudnienia przez gminy psychologa możliwe jest korzystanie z porad psychologicznych przez osoby wychowujące dzieci niepełnosprawne. Pracownicy GOPS wspierają rodziny w pozyskiwaniu środków finansowanych na rehabilitację oraz zakup leków.	— Diagnostowanie dzieci w kierunku wczesnego rozwoju dziecka; — Konsultacje z rodzicami w zakresie przekazywania wiedzy traktującej o możliwościach stymulowania rozwoju dziecka; — Prowadzenie poradnictwa dla rodziców i rodzeństwa; — Współdziałanie ze stowarzyszeniami działającymi na rzecz dzieci niepełnosprawnych.	

c) Zadanie 3 – Orzekanie o rodzaju niepełnosprawności na podstawie rzetelnej, wielokrotnej, interdyscyplinarnej diagnozie.

Realizacja tego zadania polega na systematycznym sporządzaniu diagnoz na bazie orzecznictwa psychologicznego – pedagogicznego i medycznego.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna:
— Orzekanie o potrzebie kształcenia specjalnego (dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, zaburzeniami wzroku, słuchu, autyzmem, niedostosowanych społecznie);
— Orzekanie do nauczania indywidualnego w stosunku do dzieci, których stan zdrowia utrudnia lub uniemożliwia realizowanie obowiązku szkolnego w systemie szkolnictwa masowego;
— Wskazywanie optymalnych form, metod i warunków kształcenia dziecka niepełnosprawnego – zalecenia w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego i indywidualnego, opiniach o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

d) Zadanie 4 – Umożliwienie dziecku niepełnosprawnemu kontaktów z grupą rówieśniczą i korzystanie ze zorganizowanych zajęć rehabilitacyjno – wychowawczych.

Realizacja tego zadania polega na:

- Umożliwieniu dzieciom niepełnosprawnym kształcenia i wychowania razem z pełnosprawnymi rówieśnikami w przedszkolnych grupach integracyjnych;
- Organizowaniu szkoleń dla rodziców, nauczycieli, wychowawców traktujących o potrzebach i możliwościach rozwojowych dzieci niepełnosprawnych.

Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy
- zorganizowanie uczniom z orzeczeniami do kształcenia specjalnego zajęć z rewalidacji zgodnie z zaleceniami PPP, - funkcjonowanie na terenie szkoły salki do kontaktów indywidualnych z uczniami realizującymi rewalidację i nauczanie indywidualne oraz do kontaktów indywidualnych z rodzicami, - zapewnienie nauczania indywidualnego i rewalidacji uczniom posiadającym zalecenia w tym zakresie, - spotkania z rodzicami uczniów o specyficznych potrzebach edukacyjnych, - umożliwienie uczniom objętym nauczaniem indywidualnym reali-	— Kontakty z rodzicami, nauczycielami i wychowawcami w trakcie, których przedstawiane są potrzeby i możliwości rozwojowe dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. — Prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej dla dzieci ze stwierdzoną niepełno-	— Organizowanie imprez i uroczystości szkolnych. — Przeprowadzenie konkursów szkolnych i spotkań. — Prowadzenie szkoleń dla rodziców oraz nauczycieli w zakresie pomocy dzieciom niepełnosprawnym. — Przeprowadzenie zajęć rehabilitacyjno – wychowawczych.

zowania niektórych zajęć wspólnie z klasą (np. udział w godzinach wychowawczych) lub zawieszenia nauczania indywidualnego na określony czas.	sprawnością.
--	--------------

- e) **Zadanie 5** – Przygotowanie dziecka niepełnosprawnego do możliwości podjęcia przez niego obowiązku szkolnego w najkorzystniejszych warunkach.
- Realizacja tego zadania polega na:
- Kwalifikowaniu dziecka niepełnosprawnego na podstawie wielodyscyplinarnej diagnozy do kształcenia integracyjnego lub specjalnego.
  - Wskazywaniu rodzicom optymalnych możliwości kształcenia dziecka niepełnosprawnego w odpowiedniej dla niego placówce edukacyjnej.

<p style="text-align: center;">Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna</p> <ul style="list-style-type: none"> — Odpowiednie kwalifikowanie dzieci do kształcenia specjalnego lub indywidualnego bądź wczesnego wspomaganie rozwoju na podstawie interdyscyplinarnych diagnoz. — Wskazywanie w powyższych kwalifikacjach optymalnych możliwości i form kształcenia dziecka niepełnosprawnego.

Kwalifikowanie dziecka niepełnosprawnego na podstawie wielodyscyplinarnej diagnozy do kształcenia integracyjnego lub specjalnego.

- Orzekanie do kształcenia specjalnego;
  - Orzekanie do nauczania indywidualnego;
  - Wskazywanie optymalnych warunków kształcenia dziecka niepełnosprawnego w tym również na poziomie ponadgimnazjalnym.
- Wskazywanie rodzicom optymalnych możliwości kształcenia dziecka niepełnosprawnego w odpowiedniej dla niego placówce edukacyjnej.

3. CEL SZCZEGÓŁOWY NR III – WYRÓWNYWANIE SZANS W ZAKRESIE EDUKACJI.

Cel szczegółowy nr III składa się z 4 zadań:

- a) **Zadanie 1** – Podjęcie działań w zakresie podnoszenia poziomu świadomości dzieci i młodzieży na temat ich niepełnosprawnych różnic, ich praw, potrzeb i wkładu w życie społeczne.
- Realizacja tego zadania polega na:

- Inicjowaniu i wspomaganii pogadanek informacyjnych dotyczących dzieci niepełnosprawnych, realizowanych we wszystkich typach placówek edukacyjnych na terenie powiatu tucholskiego.
- Budzeniu świadomości dzieci i młodzieży w zakresie praw i obowiązków osób niepełnosprawnych, likwidowanie przeszkód w drodze do ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, zapobieganie dyskryminacji, budzenie solidarności i tolerancji wobec osób niepełnosprawnych.

Zespół Szkół Ogólnokształcących	Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych	Poradnia Psychologiczna - Pedagogiczna	Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy
Zagadnienia związane z tolerancją i integracją z osobami niepełnosprawnymi zawarte są w Szkolnym Programie Wychowawczym. Wychowawcy, pedagog, nauczyciele WOS realizują zajęcia z uczniami na temat tolerancji, organizują debaty tematyczne.. Praca szkolnego Wolontariatu przyczynia się w znacznym stopniu do uwrażliwiania naszej młodzieży na potrzeby drugiego człowieka, zwłaszcza osób niepełnosprawnych.	<p>realizowanie na godzinach wychowawczych programów zwiększających wiedzę uczniów o niepełnosprawności,</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc koleżeńska uczniom z ograniczoną sprawnością, - realizowanie w ramach godzin wychowawczych zajęć nt Płodowego Zespołu Alkoholowego (FAS) w celu uświadomienia dziewczętom ryzyka urodzenia dziecka niepełnosprawnego, kiedy matka pije alkohol będąc w ciąży, - przygotowanie uczniów klas, w których znajduje się osoba niepełnosprawna do traktowania jej w sposób naturalny, - czuwanie nad sytuacją osób niepełnosprawnych w szkole, okazywaniem im tolerancji i umożliwieniem pełnego uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej, 	— Spotkania z młodzieżą w czasie, których odbywają się pogadanki nt. różnych niepełnosprawności;	<p>Dyrektor, Wicedyrektor, nauczyciele, wychowawcy oraz rodzice uczniów odpowiedzialni są za:</p> <p>Podjęcie działań w zakresie podnoszenia poziomu świadomości dzieci i młodzieży na temat ich niepełnosprawnych rówieśników, ich praw, potrzeb i wkładu w życie społeczne; pozytywne orzekanie i kwalifikowanie do kształcenia specjalnego i integracyjnego opartego na potencjale możliwości dziecka; wspieranie inicjatyw związanych z organizowaniem imprez sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dla dzieci dotkniętych niepełnosprawnością; podnoszenie wiedzy nauczycieli i wychowawców w zakresie pedagogiki</p>

	<p>specjalnej oraz metod pracy z dziećmi specjalnej troski. Forma realizacji zadań: poznanie przepisów dotyczących tworzenia programów autorskich i innowacyjnych, przeprowadzenie szkoleń dla nauczycieli dotyczące tworzenia programów autorskich przez nauczycieli nauczania indywidualnego, logopedii i gimnastyki korekcyjnej; tworzenie indywidualnych programów nauczania dostosowanych do możliwości rozwojowych dziecka; organizacja imprez sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych na terenie ośrodka; udział uczniów w imprezach organizowanych na terenie Powiatu Tucholskiego; kierowanie nauczycieli na studia podyplomowe, kursy i szkolenia mające na celu podniesienie jakości pracy szkoły oraz mające wpływ na odpowiednie dobieranie form i metod pracy z dziećmi o różnych deficytach rozwojowych.</p>
--	---

b) Zadanie 2 – Pozytywne orzekanie i kwalifikowanie do kształcenia socjalnego i integracyjnego oparte na potencjale możliwości dziecka.

Realizacja tego zadania polega na:

- Systematycznym dokonywaniu wielodyscyplinarnej diagnozy dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością wskazującej na potencjał rozwojowy i mocne strony.
- Inspirowaniu nauczycieli i wychowawców pracujących z dziećmi specjalnej troski do tworzenia programów autorskich.
- Tworzeniu warunków do zaspokajania podstawowych potrzeb uczniów specjalnej troski w zakresie specjalistycznej opieki medycznej oraz zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny i pomocniczy.

<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cekcynie</p> <p>Pracownicy socjalni docierając do rodzin z dziećmi specjalnej troski, informują o możliwości korzystania ze specjalistycznej opieki medycznej i rehabilitacyjnej. Pomagają rodzinom w zdobywaniu środków finansowych na turnusy rehabilitacyjne. Pośredniczą w rejestracji do specjalistycznych ośrodków medycznych. Niepełnosprawni mogą korzystać również ze sprzętu rehabilitacyjnego będącego w posiadaniu Ośrodka. Informowani są również o możliwości zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny i pomocniczy w ramach PFRON.</p>	<p>Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna</p> <p>- Spotkania z młodzieżą w czasie, których odbywają się pogadanki nt. różnych niepełnosprawności – orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i indywidualnego oraz opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.</p>
--	---

c) Zadanie 3 – Wspieranie inicjatyw związanych z organizowaniem imprez sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dla dzieci dołkniętych niepełnosprawnością.

Realizacja tego zadania polega na:

- Podejmowaniu działań na rzecz imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych dla dzieci specjalnej troski z powiatu tucholskiego w wieku 3 – 18 lat.
- Wspomaganiu rodzin dzieci z niepełnosprawnością w zakresie pomocy społecznej korzystania z turnusów rehabilitacyjnych, sanatoriów oraz możliwości uzyskania sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.
- Tworzeniu wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjno – ortopedycznego.

Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski

Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski w Tucholi w roku 2014 realizowało następujące zadania pomagające rozwiązywać problemy społeczne oraz problemy wyrównywania szans dla osób niepełnosprawnych. Organizowanie akcji charytatywnych poprzez współpracę

z Bankiem Żywności w Chojnicach w ramach Programu Operacyjnego o Pomoc Żywnościową współfinansowaną z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, w którym udział wzięło 6 rodzin najbardziej ubogich. Charytatywna zbiórka żywności organizowana dla osób najuboższych przy współpracy z Bankiem Żywności w Chojnicach. Zbiórki odbyły się w 2 terminach: Zbiórka Wielkanocna w dniach 04-06.04.2014 r. i Zbiórka Bożonarodzeniowa w dniach 28-30.11.2014 r. Kolejną akcją charytatywną była zbiórka nakrętek dla Oliwiera Na- pionka oraz charytatywna zbiórka środków finansowych na portalu internetowym siepomaga.pl dla Błażeja Zalewskiego. Stowarzyszenie prowadziło również zajęcia pomagające wyrównywać szanse edukacyjne dzieci i młodzieży. Zajęcia te odbywały się w naszym Stowarzysze- niu 4 razy w tygodniu. Były one prowadzone przez wykwalifikowanych pedagogów oraz przy współpracy z wolontariuszami z Grupy M z LO oraz ZSLiT w Tucholi. W Stowarzyszeniu odbywały się również zajęcia pomagające podopiecznym naszego Stowarzyszenia w sposób alter- natywny i aktywny spędzić wolny czas, dzięki zajęciom dzieci uczyły się współpracy w grupie, rozwijały swoje zainteresowania oraz umiejęt- ności poprzez zabawy socjoterapeutyczne, uczyły się integracji dzieci zdrowych z dziećmi niepełnosprawnymi. Zajęcia te były współfinanso- wane ze środków Urzędu Gminy Tuchola oraz Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu. W roku 2014 współpracowaliśmy z następującymi pla- cówkami, stowarzyszeniami oraz instytucjami publicznymi: PCPR, PFRON, PUP, BGŻ, Bank Żywności, Stowarzyszenia Osób Niepełno- sprawnych „Pogoda” z Kleszczewa.

Obecnie w skład Stowarzyszenia wchodzi 65 rodziców – członków w tym 30 to osoby dorosłe powyżej 21 roku życia i 41 osób to dzieci od 0 - 21 lat.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ceckynie

Dzieci niepełnosprawne mają możliwość korzystania z imprez rekreacyjnych – kulturalnych jak: Przeglądy Twórczości Osób Niepełnospraw- nych oraz imprezy gminne, szczególnie w okresie letnim „Lato z Gminą Ceckyn”. W ramach integracji dzieci uczestniczą w spotkaniach in- tegracyjnych w Przedszkolu Gminnym w Ceckynie oraz szkołach. Rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi mają możliwość korzystania z róż- nych form wsparcia jak: pomoc finansowa, pomoc rzeczowa, poradnictwo, pomoc w formie żywności w ramach programu PEAD.

d) Zadanie 4 – Podnoszenie wiedzy nauczycieli i wychowawców w zakresie pedagogiki socjalnej oraz metod pracy z dziećmi specjalnej troski.

Poradnia Psychologiczna - Pedagogiczna

- Organizowanie spotkań z nauczycielami i wychowawcami, w trakcie których omawiane są zalecenia zawarte w orzeczeniach i opiniach.

4. CEL SZCZEGÓŁOWY NR IV – STWORZENIE WARUNKÓW DO AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ, ZA TRUDNIENIA I PRZECIWDZIAŁANIA SKUTKOM BEZROBOCIA WŚRÓD OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Cel szczegółowy nr IV składa się z 5 zadań:

a) **Zadanie 1 –** Uaktywnienie służb powiatowych działających na rzecz rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w powiecie (PCPR, PUP).

Realizacja tego zadania polega na organizowaniu spotkań, narad, kontroli mających na celu:

- Ocenę i stan funkcjonowania poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych;
- Ewidencjonowanie niepełnosprawnych poszukujących pracy;
- Ocenę dotychczasowych działań na rzecz tworzenia miejsc pracy dla niepełnosprawnych i przez niepełnosprawnych.

Powiatowy Urząd Pracy

W 2014 roku zarejestrowało się 386 osób bezrobotnych niepełnosprawnych. Stanowiło to 8,8% całego napływu do bezrobocia w powiecie tucholskim. Wyłączono z ewidencji bezrobotnych 402 osoby bezrobotne niepełnosprawne, co stanowiło 8,1 % całego odpływu z bezrobocia. Pracę w 2014 roku podjęło 195 osób bezrobotnych niepełnosprawnych, co stanowiło 7,3 % ogólnej liczby bezrobotnych podejmujących zatrudnienie.

Według stanu w dniu 31.12.2014 rok zarejestrowanych pozostawało 264 bezrobotnych niepełnosprawnych, w tym 118 kobiet (44,7% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych). Pośród 264 osób bezrobotnych niepełnosprawnych prawo do zasiłku posiadało 75 osób, w tym 38 kobiet. Bezrobotni niepełnosprawni stanowili 7,8 % ogółu bezrobotnych w powiecie. Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych najwięcej było osób z lekkim stopniem niepełnosprawności 62,1 % (164 osoby). U znacznej grupy osób (67 osób, co stanowi 25,4% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych) niepełnosprawność spowodowana jest upośledzeniem narządu ruchu.

Zadania z zakresu poradnictwa zawodowego realizowane były w stosunku do niepełnosprawnych będących osobami bezrobotnymi i poszukującymi pracy na bieżąco w ramach poradnictwa indywidualnego i grupowego oraz informacji zawodowej. PUP, udzielając pomocy określonej w ustawie, przygotowuje Indywidualny Plan Działania (IPD) dostosowany do profilu pomocy. IPD oznacza plan działań obejmujący podstawowe usługi rynku pracy wspierane instrumentami rynku pracy, w celu zatrudnienia bezrobotnego lub poszukującego pracy. IPD jest przygotowywany przez doradcę klienta we współpracy z bezrobotnym lub poszukującym pracy i zawiera w szczególności:

- Działania możliwe do zastosowania przez urząd pracy w ramach pomocy określonej w ustawie, np. pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, szkolenia;

- Działania planowane do samodzielnej realizacji przez bezrobotnego lub poszukującego pracy, w celu poszukiwania pracy;
- Planowane terminy realizacji poszczególnych działań;
- Formy, planowaną liczbę i terminy kontaktów z doradcą klienta lub innym pracownikiem urzędu pracy;
- Termin i warunki zakończenia realizacji IPD.

Przygotowywanie IPD następuje nie później niż w terminie 60 dni od dnia ustalenia profilu pomocy. IPD może być modyfikowany stosowanie do zmieniającej się sytuacji bezrobotnego lub poszukującego pracy.

b) Zadanie 2 – Popularyzowanie przez PUP warunków i zasad korzystania ze środków PFRON.

Realizacja tego zadania polega na:

- Tworzeniu nowych miejsc pracy ze środków PFRON w ramach limitu;
- Prowadzeniu akcji informacyjnej w urzędach na temat zatrudniania osób niepełnosprawnych na nowych miejscach pracy.

Powiatowy Urząd Pracy

Do zadań realizowanych przez PUP w ramach ustawy z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych należy między innymi:

- Finansowanie ze środków PFRON wydatków na instrumenty lub usługi określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych jako poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu.
- Dokonywanie zwrotu na wniosek pracodawcy ze środków PFRON kosztów wyposażenia lub przystosowania stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.
- Przyznawanie na wniosek osoby niepełnosprawnej jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.
- Finansowanie kosztów szkolenia osób niepełnosprawnych.

Ze środków PFRON w 2014 roku:

- Dla 3 osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych jako poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu zorganizowano staże w zawodach:
  - Robotnik gospodarczy – 2 osoby,
  - Opiekunka dziecięca – 1 osoba.
- Udzielono jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej w zakresie:
  - badań diagnostycznych układu nerwowego – pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej – 1 osoba niepełnosprawna,

- sprzedaży detalicznej prowadzonej przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet – 1 osoba poszukująca pracy.
Na ten cel wydatkowano 92.588,00 zł.

c) Udzielano zwrotu na wniosek pracodawcy kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych w zawodach:

- Operator maszyny pakującej – 2 osoby,
- Ustawiacz maszyn CNC - serwisant – 1 osoba,

Na ten cel wydatkowano 90.000,00 zł.

c) Zadanie 3 – Prowadzenie akcji informacyjnej wśród pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.

Realizacja tego zadania polega na:

- Popularyzowaniu zasad zatrudniania osób niepełnosprawnych na wolnym rynku pracy wśród pracodawców i przez media;
- Aktywizowaniu prasy lokalnej do przedstawiania korzyści dla zakładów pracy zatrudniających osoby niepełnosprawne.

Powiatowy Urząd Pracy

Doradcy klienta informują pracodawców o zasadach zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o sposobach aktywizowania ich oraz o możliwości tworzenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. W związku z nowelizacją ustawy o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* PUP w Tucholi zorganizował 3 spotkania dla pracodawców i przedsiębiorców. Tematem spotkań było przedstawienie oferty urzędu.

d) Zadanie 4 – Wprowadzenie nowych i rozszerzonych form wsparcia (WTZ, domy środowiskowe).

Realizacja tego zadania polega na:

- Zbieraniu informacji o osobach, która chciałyby uczestniczyć w WTZ;
- Zapewnienie dojazdu na WTZ.
- Próba utworzenia w powiecie tucholskim gospodarstw opiekuńczych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cękynie

W ramach realizacji tego zadania pracownicy socjalni uczestniczą w rekrutacji osób niepełnosprawnych do WZT. Pomagają w zebraniu stosowanej dokumentacji, takiej jak: wniosek o umieszczenie, orzeczenie o niepełnosprawności itp. Gops uczestniczy w rozpropagowywaniu idei Zakładów Aktywności Zawodowej. Pracownicy socjalni pomagają niepełnosprawnym w zgromadzeniu stosownej dokumentacji w celu zmiany orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, co do wskazań do uczestnictwa w ZAZ. Pracownicy socjalni uczestniczą w rekrutacji niepełnosprawnych pracowników do ZAZ.

e) **Zadanie 5 – Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty edukacyjnej i szkoleniowej skierowanej do osób niepełnosprawnych.**

Realizacja tego zadania polega na:

- Zbieraniu informacji o osobach chcących podwyższyć swoje kwalifikacje zawodowe;
- Poszerzeniu oferty edukacyjnej dla osób niepełnosprawnych;
- Prowadzeniu przekwalifikowań osób niepełnosprawnych w oparciu o szkolenia kursowe.

Powiatowy Urząd Pracy	Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
<p>W celu podniesienia kwalifikacji zawodowych bezrobotnych, ich uzupełnienia lub zmiany Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi organizuje szkolenia, które mają zwiększyć szanse tych osób na uzyskanie lub utrzymanie zatrudnienia.</p> <p>Bezrobotni mogą wziąć udział w szkoleniach wskazanych przez siebie. Osoba bezrobotna ubiegająca się o skierowanie na szkolenie składa wniosek. Do wniosku dołącza uprawdopodobnienie zatrudnienia. W 2014 roku w szkoleniach zawodowych brały udział 3 osoby bezrobotne niepełnosprawne. Szkolenia dotyczyły następujących dziedzin: operator koparko – ładowarki; spawanie metodą MAG 135; prawo jazdy kat. C. W 20104 roku żadna osoba poszukująca pracy nie podjęła szkolenia zawodowego.</p>	Realizowanie projektów systemowych skierowanych do osób niepełnosprawnych.

5. CEL SZCZEGÓŁOWY NR V – TWORZENIE ŚRODOWISKA FIZYCZNEGO PRZYJAZNEGO DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Cel szczegółowy nr V składa się z 3 zadań:

- a) **Zadanie 1 – Egzekwowanie prawa budowlanego w zakresie pozbawionego barier architektonicznych, w istniejącej i nowej zabudowie obiektów użyteczności publicznej.**

Realizacja tego zadania polega na:

- Bezwzględny przepis par. 2 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z 14 XII.1994r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 10 z 1995r. Poz. 46 z późniejszymi zmianami);
- Dokonaniu przeglądu obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu i ustalenie obiektów nie dostosowanych dla osób niepełnosprawnych;
- Zalecaniu placówkom użyteczności publicznej dostosowanie ich obiektów do możliwości swobodnego korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne;
- Popularyzowaniu dobrych przykładów likwidacji barier architektonicznych.

b) Zadanie 2 – Podejmowanie działań na rzecz rozwoju informacji dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin o możliwościach dostępu i korzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego niezbędnego do funkcjonowania w społeczeństwie.

Realizacja tego zadania polega na:

- Propagowaniu programu dofinansowania zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Dostęp do informacji na powyższy temat mają osoby zainteresowane niemal w każdej placówce pomocy społecznej, służby zdrowia oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Tucholi. Poszczególne instytucje posiadają wiedzę, przynajmniej podstawową, w zakresie możliwości dotyczących dostępu i korzystania z dofinansowania do sprzętu rehabilitacyjnego. W siedzibie Centrum dostępne są ulotki informacyjne dla osób niepełnosprawnych, foldery odnośnie sprzętu ortopedycznego i pomocniczego. Niepełnosprawni oraz ich rodziny na bieżąco informowani byli o możliwościach częściowego zwrotu kosztów, poniesionych przy zakupie sprzętu, o którym mowa, procedury załatwiania wniosków, kompletowania pełnej dokumentacji wraz z załącznikami. Do osób, które nie mogły dotrzeć do Centrum wyjeżdża doradca ds. osób niepełnosprawnych i informuje o możliwości skorzystania ze środków PFRON.

c) Zadanie 3 – Popularyzowanie wiedzy o możliwościach uzyskania dofinansowania z PFRON.

Realizacja tego zadania polega na:

- Prowadzeniu akcji informacyjnych wśród osób niepełnosprawnych o możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PFRON:
  - a. Na likwidację trudności występujących w budynkach, ich elementach zewnętrznych i mieszkaniami;
  - b. Na likwidację ograniczeń osobom z dysfunkcją narządów słuchu i mowy.

Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej

Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej prowadzą ciągłą akcję informacyjną na temat możliwości uzyskania przez osoby niepełnosprawne dofinansowania ze środków PFRON. GOPS-y udostępniają stosowne wnioski w celu ubiegania się o poszczególne formy wsparcia ze środków PFRON. Pracownicy socjalni pomagają w gromadzeniu niezbędnej dokumentacji, np. przy ubieganiu się o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych.

6. CEL SZCZEGÓŁOWY NR VI – ORGANIZOWANIE RÓŻNYCH FORM WSPIERANIA RODZIN Z DZIECKIEM LUB DOROSŁĄ OSOBĄ NIEPEŁNOSPRAWNĄ.

Cel szczegółowy nr VI składa się z 4 zadań:

a) Zadanie 1 – Dokładne zdiagnozowanie potrzeb rodzin osób niepełnosprawnych i zasobów infrastruktury ich wsparcia.

Realizacja tego zadania polega na:

— Wspieraniu samodzielności rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną.

b) Zadanie 2 – Inicjowanie tworzenia gminnych i powiatowych ośrodków wsparcia.

Realizacja tego zadania polega na:

— Inicjowaniu tworzenia gminnych świetlic terapeutycznych, grup wsparcia w ramach wolontariatu, grup wsparcia o podobnych deficytach samodzielności.

c) Zadanie 3 – Organizowanie różnych form wypoczynku dla rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną, mające na celu poprawę ich sprawności.

Realizacja tego zadania polega na:

- Kierowaniu osób niepełnosprawnych z opiekunem na turnusy rehabilitacyjne względnie do

d) Zadanie 4 – Edukacja rodzin mających osoby niepełnosprawne w zakresie pokonywania trudności.

Realizacja tego zadania polega na:

— Diagnostowaniu sytuacji rodzin w zakresie spełniania ról związanych z niepełnosprawnością członka rodziny.

Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej

Na terenie gmin działają Gminne Świetlice Terapeutyczne, które swoją opieką obejmują również dzieci niepełnosprawne. Rozważa się także możliwość zabezpieczenia osobom niepełnosprawnym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. W ramach systemu oświaty zdecydowano o zatrudnieniu nauczycieli wspomagających (wcześnie wspomagających dzieci z autyzmem. Pracownicy socjalni GOPS pomagają osobom niepełnosprawnym w załatwieniu formalności związanych z wyjazdami na turnusy rehabilitacyjne. W ramach pracy socjalnej w środowiskach z osobami niepełnosprawnymi pracownicy socjalni przeszkoleni w tym zakresie wspierają rodziny w pokonywaniu trudności życia codziennego.

7. CEL SZCZEGÓŁOWY NR VII – STWARZANIE WARUNKÓW DO PEŁNEGO UCZESTNICTWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŻYCIU KULTURALNYM, SPORCIE, REKREACJI ORAZ TURYSTYCE.

Cel szczegółowy nr VII składa się z 1 zadania:

a) **Zadanie 1** – Popularyzacja aktywnych form życia poprzez stwarzanie możliwości pełnego i aktywnego udziału w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji i turystyce osób niepełnosprawnych.

Realizacja tego zadania polega na:

- Pomocy w organizacji klubów zainteresowań osób niepełnosprawnych;
- Organizowaniu imprez kulturalnych, sportowych oraz olimpiad specjalnych dla uczniów klas integracyjnych;
- Organizowaniu wystaw twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych połączonych z aukcją na cele społeczne;
- Organizowaniu olimpiad dla dzieci i dorosłych osób niepełnosprawnych;
- Rozwijaniu aktywności osób niepełnosprawnych w imprezach, wystawach prac, festynach, wyjazdach i wycieczkach;
- Budowie ścieżek pieszo – rowerowych na terenie powiatu.

Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
Dzieci niepełnosprawne mają możliwość korzystania z imprez rekreacyjnych – kulturalnych jak: Przeglądy Twórczości Osób Niepełnosprawnych oraz imprezy gminne. Rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi mają możliwość korzystania z różnych form wsparcia jak: pomoc finansowa, pomoc rzeczowa, poradnictwo, pomoc w formie żywności w ramach programu PEAD – dostarczania żywności dla najuboższej ludności UE. Na terenie Gmin funkcjonują Związki Emerytów Rencistów i Inwalidów. Organizacja prowadzi szereg działań na rzecz osób niepełnosprawnych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego przy wykorzystaniu zainteresowań osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne uzdolnione artystycznie mają możliwość prezentacji swoich prac na Przeglądzie Twórczości Osób Niepełnosprawnych.

Podsumowanie:

Niepełnosprawność to stan, w którym występują pewne ograniczenia w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych lub psychicznych. Jest to także uszkodzenie, czyli utrata lub wada psychiczna, fizjologiczna, anatomiczna struktury organizmu.

W dzisiejszych czasach konieczne jest tworzenie takich warunków socjalnych, które umożliwią osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Działania podejmowane przez jednostki i organizacje pozarządowe powiatu tucholskiego głównie poprzez

usuwanie barier społecznych i psychicznych przyczyniają się do prowadzenia samodzielnego życia przez osoby niepełnosprawne. Stwarzanie korzystnych warunków przyczynia się do powstawania grup samopomocowych, co prowadzi do zwiększenia integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.

Niepełnosprawni nie tylko zmagają się w swoim życiu z ograniczeniami spowodowanymi chorobą, ale też muszą przełamywać negatywne stereotypy w społecznym odbiorze innych osób. Dotyczy to także rodzin osób niepełnosprawnych, zwłaszcza w aspekcie akceptacji choroby. Pokonywanie społecznych i psychicznych skutków niepełnosprawności z pewnością przyczynia się do osiągnięcia optymalnego poziomu życia przez osoby niepełnosprawne. Podejmowanie przedsięwzięć i prowadzenie instytucji służących szeroko pojętej rehabilitacji jest nieodzownym czynnikiem w poprawie warunków życia tych osób. Oddziaływania winny być tu kierowane zarówno na osoby niepełnosprawne jak również na ich rodziny oraz środowisko lokalne.

Program Wyrównywania Szans Osobom Niepełnosprawnym realizowany w powiecie tucholskim w 2014 roku przyczynił niewątpliwie się w znacznym stopniu do współdziałania wszystkich jednostek samorządowych, organizacji pozarządowych oraz grup wolontariuszy w zakresie zaspakajania podstawowych potrzeb osób niepełnosprawnych.

III. ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY RODZINIE I DZIECKU.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Tucholi	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
<p>W ramach 5 projektów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Interdyscyplinarny Zespół Pomocy Rodzinie i Dziecku. 2. Usługi poradnicze wspierające i Edukacyjne. 3. Rodzinna Opieka Zastępcza, jako forma wspierania rodziny. 4. Punkt Interwencji Kryzysowej. <p>Zapisanych w powyższym dokumencie pracownicy PPP w Tucholi udzielają wszechstronnego wsparcia merytorycznego.</p> <p>Ponadto nadmienić należy, że pracownicy Poradni udzielają w wielu innych polach, które wykraczają poza zakres ich obowiązków.</p>	<p>Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie</p> <p>Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi realizował w 2014 r cele w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc psychologiczna (skorzystały 34 osoby, liczba porad 190) - pomoc medyczna (skorzystało 7 osób, liczba porad 12) - pomoc prawna (skorzystały 33 osoby, liczba porad 56) - pomoc socjalna i wsparcie (liczba prowadzonych spraw 119, praca socjalna i wsparcie – na bieżąco; w 2014 r. udzielono 754 porad, konsultacji, z których skorzystało 141 osób.) 	<p>Pracownicy socjalni GOPS uczestniczą w posiedzeniach zespołów interdyscyplinarnych.</p> <p>Pracownicy przedstawili aktualne sytuacje materialne – bytowe rodzin z gmin. Omówili istniejące problemy, zapoznali zespół z formami pomocy realizowanymi przez Ośrodki i aktywnie uczestniczyli w przygotowaniu planu pomocy rodzinom.</p> <p>Pracownicy socjalni informują rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi o możliwości korzystania ze specjalistycznego wsparcia.</p>

<p>Poradnia współpracuje z wieloma stowarzyszeniami i organizacjami udzielającymi pomocy rodzinie i dziecku. Zaliczają się do nich:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poradnia Leczenia Uzależnień w Tucholi, - Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi; - Gminnymi Komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej; - Stowarzyszenie Przeciwdziałania Narkomanii; - Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski w Tucholi; - Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych Powiatu Tucholskiego „Dziecko w Rodzinie”; - Rodzinne Pogotowie Opiekuńcze; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi; - Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tucholi; - Komenda Powiatowa Policji w Tucholi i z gminne Posterunki Policji. <p>Współpraca z w/w instytucjami polega na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparciu merytorycznym; - doradztwie; - udziale w bieżącej działalności; - monitoringu potrzeb lokalnego środowiska i przekazywaniu przeanalizowanych wyników do instytucji w celu podjęcia dalszych działań zgodnie z zakresem merytorycznym ich działalności. 	<p>- pomoc terapeutyczna (w 2014 roku w terapii brała udział 1 osoba (każda uczestniczy w 12 sesjach indywidualnych, cykl spotkań może zostać rozszerzony - uzgodnienia pomiędzy terapeutą a klientem))</p> <p>- wsparcie pedagogiczne (w 2014 roku w 119 spotkaniach uczestniczyło 22 dzieci)</p> <p>W Ośrodku w 2014 roku odbyły się 32 spotkania uczestniczek grupy terapeutycznej (założenie 1 raz w tygodniu), w zajęciach brało udział 5 osób.</p> <p>W ramach realizacji zadań świadczonych całodobowo w hotelu Ośrodek w okresie od stycznia do grudnia 2014 roku przybywała następująca ilość osób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby ogółem 37, w tym: - osoby dorosłe: 14 kobiet - dzieci: 23 osoby, w tym: - dziewczynki: 14 osób - chłopcy: 9 osób <p>W 2014 roku realizowano także pomoc psychologiczną świadczoną dzieciom sprawującym problemy wychowawcze. W konsultacjach wzięło udział 6 osób. W zależności od potrzeb dziecka terapia psychologiczna trwała od jednej konsultacji do pracy ciągłej.</p>	<p>Głównymi kierunkami działań podejmowanych przez pracowników socjalnych są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznanie i diagnoza rodzin dysfunkcyjnych; • zapewnienie profesjonalnej pomocy w postaci poradnictwa specjalistycznego rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej; • stworzenie kompleksowego systemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, socjalnej i prawnej rodzinie dysfunkcyjnej poprzez bezpośrednią pomoc w rozwiązywaniu problemu, edukację prawną i psychologiczną; • rozwój pracy zespołowej (pracownik socjalny wraz ze specjalistami pracuje z rodziną w celu wyjścia z trudnej sytuacji); • warunkowanie pomocy poprzez zawieranie kontraktów socjalnych; • współpraca z organizacjami pozarządowymi, działającymi lokalnie na rzecz dziecka i rodziny; • polepszenie warunków materialnych rodzin poprzez rozwijanie i realizację programów wsparcia finansowego dla uczących się dzieci i młodzieży z rodzin ubogich; inicjowanie działań pobudzających rodziny do
--	---	---

		<p>samodzielnego wychodzenia z kryzysu materialnego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • stworzenie bazy danych o instytucjach świadczących pomoc dziecku i rodzinie. <p>Rodzinie, mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi udziela pomocy w szczególności w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pracy socjalnej, która jest najważniejszą formą przeciwdziałania patologii, w tym współpraca z wszystkimi instytucjami i placówkami; • poradnictwa specjalistycznego; • tworzenia systemu pomocy rodzinie w kryzysie i przeciwdziałania przemocy domowej (Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie); • tworzenia programów dożywiania dzieci w placówkach szkolnych; • wspierania rodzin zagrożonych i funkcjonujących w ubóstwie; • pobudzania społecznej aktywności i inspirowanie do działań samopomocowych; • kształcenia i poszerzania wiedzy i umiejętności kadry służb,
--	--	--

		<p>zajmujących się dzieckiem i rodziną;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenia i przystępowania do projektów konkursowych dla społeczności lokalnej; • wprowadzania asystentury do pracy z rodziną; • rozwoju usług w tym dla dzieci z autyzmem i zaburzeniami całościowymi; • wsparcia finansowego i rzeczowego w tym realizacja dystrybucji żywności w ramach programu FEAD. <p>Działanie 2 Świetlic Profilaktyczno – Wychowawczych (gmina Lubiewo) Działanie Punktu Pomocy Rodzinie (gmina Lubiewo)</p>
--	--	--

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi funkcjonuje zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej w skład, którego wchodzi: przewodniczący zespołu, dwaj koordynatorzy, pracownik socjalny oraz pracownik ds. świadczeń. Koordynatorzy oraz pracownik socjalny mają pod swoją opieką rodziny zastępcze oraz usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych. Ich rolą jest również współpraca z rodzinami biologicznymi w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej. Rodziny zastępcze borykają się z wieloma problemami o różnym natężeniu i specyfice a obecność koordynatora, jako osoby wspomagającej, ułatwia wypełnianie tak ważnej roli, jaką jest rodzina zastępcza.

PCPR w Tucholi w ramach 5 projektów wykonał:

1. Interdyscyplinarny Zespół Pomocy Rodzinie i Dziecku:

- udział pracowników PCPR w Zespołach Interdyscyplinarnych,
- bieżąca współpraca z instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinie i dziecku,
- aktualizacja Planów Pomocy Dziecku.

2. Usługi poradnicze wspierające i edukacyjne:
  - doradztwo i wspieranie rodzin w działaniach opiekuńczo wychowawczych,
  - pomoc psychologiczna oraz prawna rodzinie i dziecku.
3. Rodzinna opieka zastępcza jako forma wspierania rodziny.
W PCPR funkcjonuje zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej, który wykonuje m.in. zadania:
  - Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki rodzinnej.
  - Realizacja procesu diagnostyczno- kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych.
  - Inicjowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych.
  - Inicjowanie dodatkowych szkoleń dla rodzin zastępczych, mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo - wychowawczych.
  - Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.
  - Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.
  - Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
4. Punkt Interwencji Kryzysowej
  - Utrzymywanie kontaktu z Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi.
5. Mieszkania chronione dla osób opuszczających placówki opiekuńczo wychowawcze i rodziny zastępcze:
  - utworzenie oraz wyposażenie mieszkań chronionych,
  - nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem oraz wykorzystywaniem mieszkań chronionych przez podopiecznych,
  - bieżące wsparcie dla korzystających z mieszkań chronionych.

Gmina Tuchola przekazała PCPR w Tucholi w roku 2012 dwa mieszkania chronione dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze. W tym samym roku zamieszkały tam dwie osoby: dziewczyna i chłopak. Ci, z różnych względów nie mogli powrócić do rodziny biologicznej i z tego względu możliwość zamieszkania w Tucholi w mieszkaniu chronionym była uzasadniona. Opłaty za mieszkanie nie są wysokie, dlatego też wychowankowie sami opłacali sobie mieszkanie i wykup prądu.

Jednostka zobowiązana jest również do przeprowadzania oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Spotkania te mają na celu omówienie z rodziną zastępczą oraz biologiczną oraz innymi przedstawicielami instytucji zajmujących się daną rodziną, sytuacji dzieci, które są w niej umieszczone.

Rodziny zastępcze mogą również skorzystać z grupy wsparcia, która daje im płaszczyznę do podzielenia się własnymi przeżyciami związanymi

z przyjęciem opieki nad dziećmi.
Od 2012 roku rodziny zastępcze dzielimy na:
- rodziny zastępcze spokrewnione;
- rodziny zastępcze niezawodowe
- rodziny zastępcze zawodowe w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego oraz specjalistyczna rodzina zastępcza zawodowa.
Rodziny zastępcze otrzymują świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej. Rodzina zastępcza spokrewniona otrzymuje miesięcznie 660,00 złotych a zawodowa i niezawodowa 1.000,00 zł na dziecko.

Podsumowanie:

Przedstawione sprawozdanie z realizacji Zintegrowanego systemu pomocy dziecku i rodzinie za rok 2014 zostało opracowane na podstawie informacji przesłanych z jednostek z terenu powiatu tucholskiego zaangażowanych przy realizacji programu.

Głównymi źródłami finansowania zadań są w głównej mierze środki z budżetów własnych, a także środki pozyskane z MPiPS i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Z analizy powyższego materiału, że jednostki powiatowe, gminne podejmowały różne działania w ramach 5 projektów. Działania te przyczyniają się do kompleksowego i sprawnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, wzmocnienia rodzin dysfunkcyjnych, rozwiązywania problemów opiekuńczo- wychowawczych, budowania współpracy pomiędzy poszczególnymi jednostkami zaangażowanymi w działania pomocowe dla dziecka i rodziny.

W celu prawidłowej realizacji zadań oraz zgodnie z art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w powiecie tucholskim (program na lata 2015-2017 został przyjęty Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014 (uchwała nr XVIII/144/2012 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 27 kwietnia 2012) oraz kolejny program na lata 2015-2017 (uchwała nr VI/36/2015 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 20 marca 2015), które zastępują Zintegrowany system pomocy rodzinie i dziecku. Sprawozdanie z tych programów zawarte jest w materiałach sesyjnych.

Podpisana: Anna Toby – Kierownik PCPR

*SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEGO CENTRUM
POMOCY RODZINIE
ZA ROK 2014*

Tuchola 2015 r.

SPIS TREŚCI:

- I. STAN ZATRUDNIENIA.
- II. BUDŻET POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W TUCHOLI.
- III. REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ I USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM Z EFEKTÓW PRACY ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ.
  1. Zapewnienie, organizowanie usług o określonym standardzie w Domu Pomocy Społecznej oraz umieszczanie osób kierowanych przez gminy do Domu Pomocy Społecznej.
  2. Kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo – wychowawczych i pomoc pieniężna na kontynuację nauki, usamodzielnienie oraz pomoc w zagospodarowaniu.
  3. Sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, kontynuację nauki, usamodzielnienie i pomoc w zagospodarowaniu.
  4. Sprawozdanie z realizacji powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2012 – 2014.
  5. Sprawozdanie z pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
- IV. REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.
  1. Dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji dla osób niepełnosprawnych.
  2. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.
  3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze.
  4. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych.
  5. Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej.
  6. Wyrównywanie różnic między regionami.
- V. AKTYWNY SAMORZĄD.
- VI. WSPÓŁPRACA, SZKOLENIA, KOORDYNACJA I POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.
  1. Informacja o współpracy ze stowarzyszeniem „Chojnicki Bank Żywności”.
  2. Szkolenia w ramach doradztwa metodologicznego i szkolenia kadry pomocy społecznej.
  3. Szkolenia i konferencje, w których uczestniczyli pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.
  4. Projekty realizowane przez PCPR.
  5. Potrzeby w zakresie realizacji zadań systemu pomocy społecznej.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE ZA ROK 2014

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej samorządu powiatowego. Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

I. STAN ZATRUDNIENIA:

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi zatrudniało 14 osób (zgodnie z Tabelą nr 1), w tym ze środków Unii Europejskiej w ramach realizowanych projektów finansowane było 5,5 etatu, a część wynagrodzenia starszego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej było pokrywane ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014”. Strukturę zatrudnienia w Centrum ukazuje tabela nr 1.

Lp.	Nazwa stanowiska	Ilość etatów
1	Kierownik PCPR	1
2	Główny księgowy	1
3	Inspektor	2
4	Główny specjalista pracy socjalnej	1
5	Starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	1
6	Pracownik socjalny	3
7	Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	1
8	Terapeuta-pedagog	2
9	Pomoc administracyjna	2
Łącznie		14 etatów

Tabela nr 1 Struktura zatrudnienia w PCPR na dzień 31.12.2014 r.

II. BUDŻET POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE.

1. Wykonanie wydatków w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi w 2014 r. przedstawiało się następująco:

Lp.	Rozdział	Nazwa	Plan (zł)	Wykonanie (zł)	Wykonania (%)
1.	85201	Placówki opiekuńczo – wychowawcze	86.916,80	60.461,91	69,56
2.	85204	Rodziny zastępcze	1.400.561,00	1.343.667,68	95,94
3.	85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	61.912,00	20.556,70	33,20
4.	85218	Powiatowe centra pomoc rodzinie	421.662,06	415.338,13	98,50
5.	85295	Pozostała działalność (środki od sponsorów na realizację działań na rzecz klientów PCPR)	3.000,00	1950,00	65,00
6.	85324	PFRON (obsługa realizowanych zadań)	40.000,00	25.547,00	63,87
7.	85395	Pozostała działalność (projekty ze środków UE)	797.159,75	600.018,61	75,27

Tabela nr 2 Wykonanie budżetu PCPR w 2014 r.

2. Wykorzystane środki PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej wg rodzajów realizowanych zadań w 2014 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Nazwa zadania	Plan zgodnie z uchwałą nr XXXV/325/2014 z dnia 21.03.2014 r. (ZŁ)	Plan zgodnie z uchwałą nr III/21/2014 z dnia 30.12.2014 r. (ZŁ)	Wykonanie na 31.12.2014 r. (ZŁ)	Wykonania (%)	Realizator
1.	Zwrot kosztów wyposażenia lub przystosowania stanowiska pracy dla osób niepełnosprawnych art. 26	90 000,00	90 000,00	90 000,00	100,00%	PUP
2.	Jednorazowe dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej dla osób niepełnosprawnych art. 12a	90 000,00	92 588,00	92 588,00	100,00%	PUP
3.	Finansowanie kosztów szkolenia osób niepełnosprawnych organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy 40a	0,00	4 640,00	4 640,00	100,00%	PUP
4.	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych art. 11	24 000,00	15 040,45	15 040,20	100,00%	PUP
5.	Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów	120 000,00	115 241,00	115 241,00	100,00%	PCPR
6.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	250 500,00	258 116,82	258 048,68	99,97%	PCPR
7.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	15 000,00	15 000,00	14 998,80	99,99%	PCPR
8.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	100 000,00	99 873,73	99 873,73	100,00%	PCPR
9.	Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	591 840,00	591 840,00	591 840,00	100,00%	PCPR
10.	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika	1 000,00	0,00	0,00	Nd.	PCPR
	Ogółem	1 282 340,00	1 282 340,00	1 282 270,41	99,99%	x

Tabela nr 3 Wykorzystane środki PFRON w 2014 r.

3. Pilotażowy program „Aktywny samorząd”

Lp.	Zadanie	Plan (zł)	Wykonanie na dzień 31.12.2014 r. (zł)	Wykonanie (%)
1.	Moduł I wydatki bieżące	6.085,80	5.627,23	92,46
2.	Moduł I wydatki inwestycyjne	87.306,19	86.984,59	99,63
3.	Moduł II	144.071,00	140.871,00	97,78
4.	Obsługa realizacji Programu	11.873,15	11.873,15	100
5.	Promocja Programu	2.374,63	2.374,63	100
6.	Ewaluacja Programu	1.187,31	1.163,04	97,96
	Suma	252.898,08	248.893,64	98,42

Tabela nr 4 Program „Aktywny samorząd”

4. Środki pozyskane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi ze źródeł zewnętrznych (bez PFRON):

Lp.	Tytuł projektu	Kwota wydatkowana w 2014 roku (zł)	Źródło
1.	„Aktywizacja zawodowa i zmniejszenie marginalizacji mieszkańców powiatu tucholskiego”	128.735,06	EFS
2.	„Schematom STOP! Wspólne działania instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy - pilotaż”	565.813,24	EFS
3.	„Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na 2014 rok”	7.697,50	MPiPS
4.	„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014”	15.000,00	MPiPS
5.	Program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie	10.152,00	MPiPS

6.	Pozostała działalność (środki od sponsorów na realizację działań na rzecz klientów PCPR)	1.950,00	Środki od osób prywatnych
Razem		729.347,80	x

Tabela nr 5 Pozyskane środki przez PCPR w 2014 r.

III. REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ.

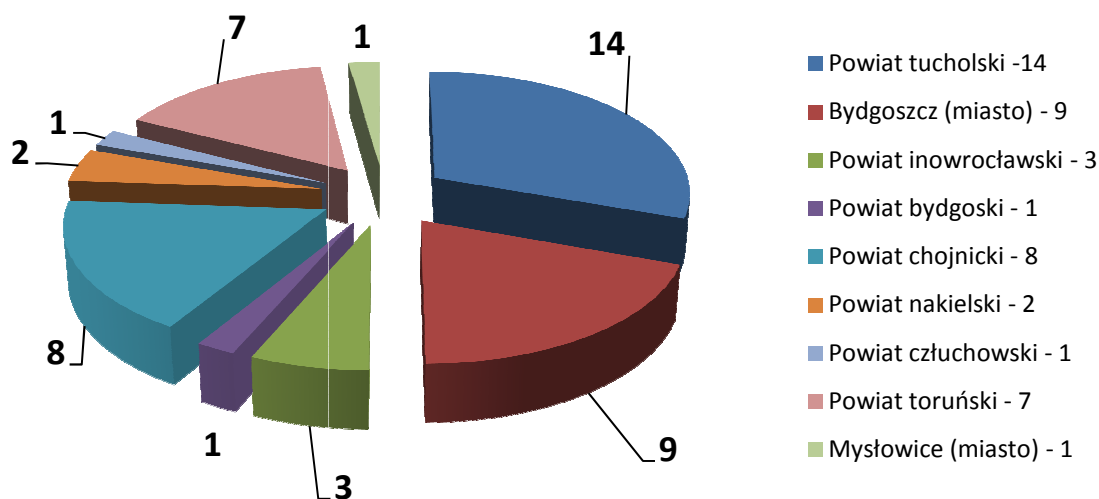
1. Zapewnienie, organizowanie usług o określonym standardzie w Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej oraz umieszczanie osób kierowanych przez gminy do Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej.

Organem prowadzącym Dom Pomocy Społecznej w Wysokiej jest Powiat Tucholski. W okresie od 01.01.2014 r. do 31.12.2014 r. do DPS w Wysokiej przyjęto 5 osób. W dniu 31.12.2014 r. liczba mieszkańców przyjętych do Domu przed dniem 01.01.2004 r., ze skierowaniem wydanym przed tym dniem wynosiła **14**, natomiast skierowanych na podstawie nowych przepisów – **32** mieszkańców.

Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej kształtował się w wysokości **2.767,46 zł**.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej decyzję o skierowaniu i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej. Natomiast decyzję o umieszczeniu wydaje starosta powiatu prowadzącego dps. W przypadku osób, które zostały umieszczone w dps przed dniem 1 stycznia 2004 r. decyzje zmieniające i decyzje o odpłatności wydaje starosta właściwy ze względu na położenie dps. Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności właściwe gminy kierowały do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu.

DPS w Wysokiej jest koedukacyjnym Domem dla przewlekle somatycznie chorych, w którym przebywało **46** osób (stan na dzień 31.12.2014 r.), łącznie w całym roku 2014 r. w DPS mieszkało **51** osób.. Realizuje on głównie potrzeby mieszkańców powiatu tucholskiego. Sytuacja ta potwierdza zasadność istnienia Domu. Dnia 16 grudnia 2008 r. Powiat Tucholski otrzymał zezwolenie na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej z siedzibą w Wysokiej przez Wojewodę Kujawsko – Pomorskiego, nr WPS.VI.SS.9013/31/2008. Strukturę mieszkańców wg miejsca pochodzenia przedstawia poniższy wykres:

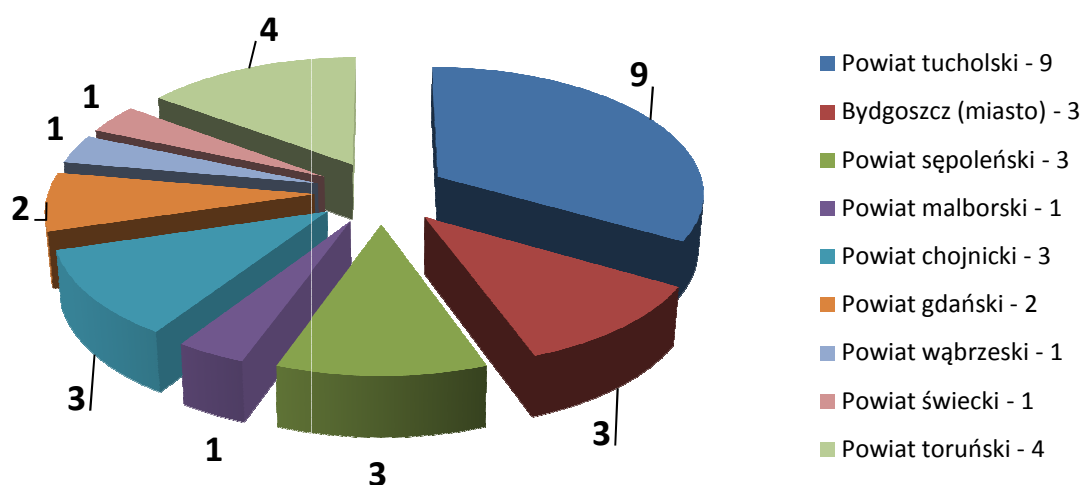

Wykres nr 1 Mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej (stan na 31 grudnia 2014 r.)

2. Kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo – wychowawczych i pomoc pieniężna na kontynuację nauki, usamodzielnienie oraz pomoc w zagospodarowaniu.

Dom Dziecka w Tucholi, będący jednostką organizacyjną samorządu powiatowego, jest socjalizacyjną placówką opiekuńczo-wychowawczą. Liczba miejsc rzeczywistych według standardów wynosi **30 osób**. W ciągu całego 2014 r. w placówce przebywało **38** wychowanków. Miesięczny koszt utrzymania jednego wychowanka wynosił w 2014 r. **3.714,22 zł**. Wprowadzenie w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczy również pracy placówki opiekuńczo – wychowawczej. Ustawa narzuca przede wszystkim konieczność przekształcania placówek 30-osobowych w placówki mniejsze – 14-osobowe. Powiat ma na to czas do dnia 31 stycznia 2021 roku.

2.1 Wychowankowie Domu pochodzą z powiatów (wg stanu na 31.12.2014 r.):

Wykres nr 2 Pochodzenie wychowanków Domu Dziecka ze względu na powiat.

2.2 Przekazywanie środków za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, pochodzących z powiatu tucholskiego.

Na podstawie zawartych umów i porozumień, dotyczących przekazywania środków za pobyt dziecka w placówce położonej na terenie powiatu człuchowskiego, a pochodzącego z terenu powiatu tucholskiego Starostwo Powiatowe przekazało za rok 2014 środki w wysokości **9.779,56 zł**.

Dochód dla powiatu tucholskiego wynikający z pokrycia kosztów utrzymania w placówce opiekuńczo – wychowawczej dzieci z terenu innych powiatów wyniósł **810.846,74 zł**

2.3 Usamodzielnienia wychowanków.

W okresie sprawozdawczym usamodzielnienia wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze przebiegały wg indywidualnego planu usamodzielniania opracowanego przez pracownika socjalnego placówki wraz z osobą usamodzielnianą w porozumieniu z PCPR. Plan zawierał dane faktyczne o sytuacji materialno-bytowej rodziny naturalnej, pomoc jaką oczekuje wychowanek, jego plany osobiste oraz plan pomocy Centrum i Domu Dziecka.

Usamodzielnienia wychowanków w 2014 roku przedstawiały się następująco:

- 1) Udzielono 2 usamodzielnionym wychowankom placówki opiekuńczo-wychowawczej pomocy na usamodzielnienie. Świadczenie zostało wypłacone w łącznej kwocie **9.894,00 zł**,
- 2) Udzielono również 3 usamodzielnionym wychowankom domu dziecka pomocy na zagospodarowanie w łącznej kwocie **7.941,00 zł**,
- 3) 1 wychowanek, który opuścił Zakład Poprawczy otrzymał pomoc na usamodzielnienie w wysokości **4.941,00 zł**,
- 4) Pomoc pieniężną z tytułu kontynuacji nauki przyznano 7 wychowankom pochodzącym z powiatu tucholskiego. Liczba wypłaconych świadczeń – 55. Łącznie na ten cel wydatkowano: **28.787,60 zł**,
- 5) Pomoc pieniężną dla 1 wychowanka usamodzielniającego się na uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych w ilości świadczeń 8 na kwotę **1.600,00 zł**.

2.4 Odpłatność biologicznych rodziców dzieci przebywających w Domu Dziecka.

Zgodnie z art. 193 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. rodzice biologiczni ponoszą miesięczną opłatę w wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych finansowany jest ze środków własnych powiatu, z którego dziecko pochodzi. PCPR przygotowuje projekty porozumień w sprawie ponoszenia kosztów utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i przedstawia Zarządowi Powiatu.

Za pobyt dziecka lub osoby pełnoletniej w placówce opłatę ponoszą do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania między innymi rodzice dziecka. Opłatę, o której mowa powyżej ustala w drodze decyzji administracyjnej, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki. Ze względu na trudną sytuację materialną, zgodnie z ustawą oraz na podstawie zasad zawartych w uchwale Rady Powiatu Tucholskiego, osoby zobowiązane do opłaty mogą być z niej zwolnione całkowicie lub częściowo.

3. Sprawozdanie z efektów pracy Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, kontynuacje nauki, usamodzielnienie i pomoc w zagospodarowaniu.

Dziecku z rodziny mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań, zapewnia się opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej. Rodzinie zastępczej udziela się pomocy pieniężnej na utrzymanie każdego umieszczonego w niej dziecka.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz.135 z późn. zm.), która weszła w życie 1 stycznia 2012 r. wprowadziła instytucję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz nowe uregulowania dotyczące rodzin zastępczych. Zmiany dotyczą przede wszystkim nazewnictwa typów rodzin zastępczych, ich finansowania a także obowiązek wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Obowiązki organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie tucholskim, na podstawie Zarządzenia nr 52/2014 Starosty Tucholskiego z dnia 07.12.2011 r. w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Tucholskim, przejęło Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi,

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 do zadań realizatora organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy m.in. przedstawianie staroście oraz radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatora.

3.1 Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem, rodziny niezawodowe i rodziny zawodowe.

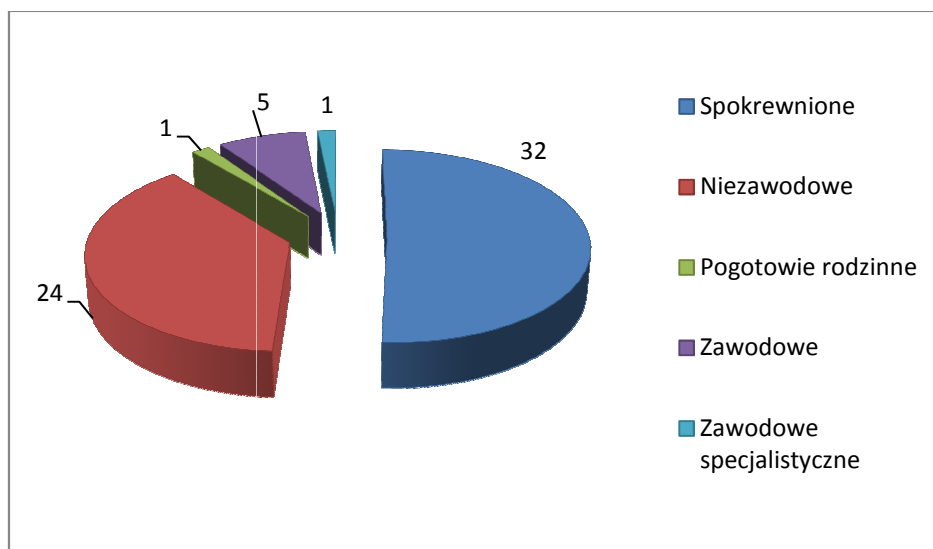
3.1.1 Liczba i podział rodzin zastępczych w powiecie tucholskim w 2014 r.

Na dzień 31.12.2014 r. w powiecie tucholskim funkcjonowały **63** rodziny zastępczych.

a) Rodziny zastępcze wg rodzaju:

- 1) Spokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze – **32** rodziny;
- 2) Niezawodowe rodziny zastępcze – **24** rodziny;
- 3) Zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – **1** rodzina;
- 4) Zawodowe rodziny zastępcze – **5** rodzin;
- 5) Zawodowa specjalistyczna rodzina zastępcza – **1** rodzina.

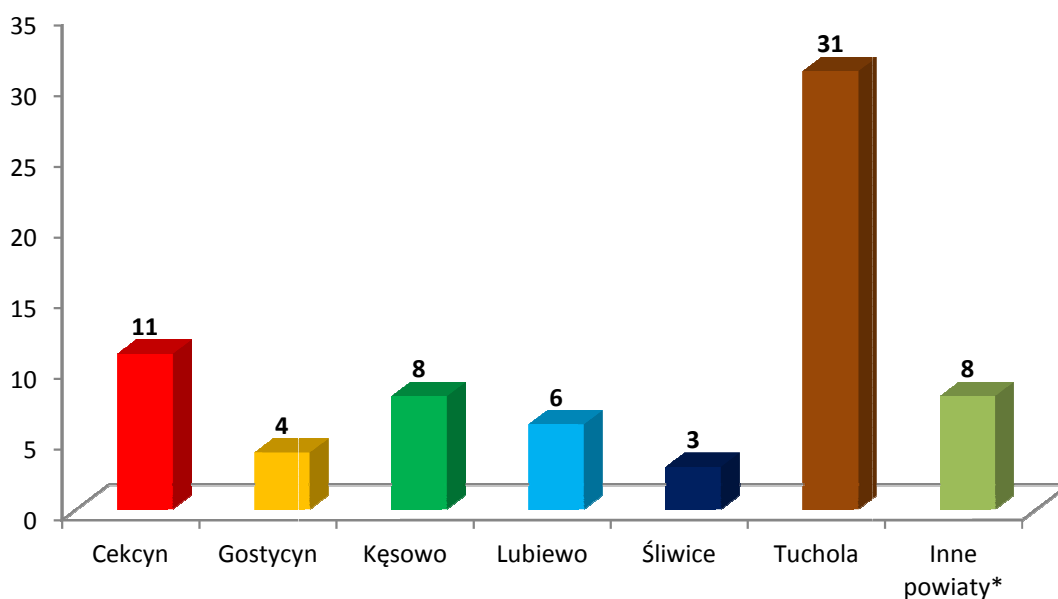
W roku 2014 niezawodowa rodzina zastępcza przekształciła się w zawodową rodzinę zastępczą, zgodnie z założeniami zawartymi w programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2012-2014. Strukturę rodzin zastępczych wg rodzaju obrazuje wykres nr 3,

Wykres nr 3 Rodziny zastępcze wg rodzaju w 2014 r..

b) Rodziny zastępcze wg. miejsca zamieszkania:

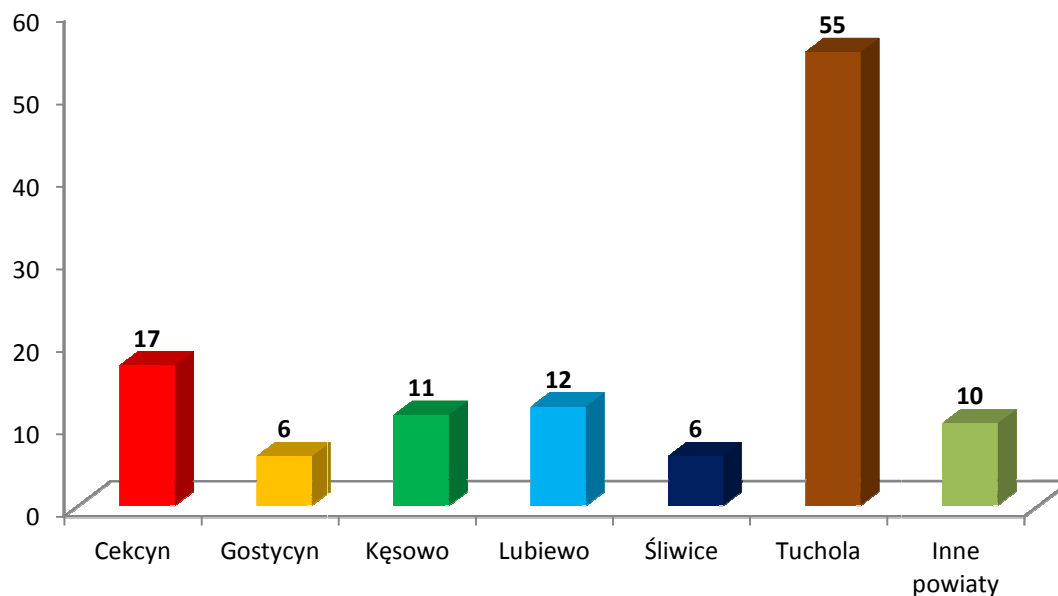
Liczba rodzin zastępczych w poszczególnych gminach powiatu tucholskiego:

*Dot. powiatów, w których umieszczone są dzieci z powiatu tucholskiego.

Wykres nr 4 Rodziny zastępcze wg miejsca zamieszkania (gminy).

c) Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w poszczególnych gminach powiatu tucholskiego:

Wykres nr 5 Dzieci w rodzinach zastępczych wg miejsca zamieszkania (gminy).

d) Udział poszczególnych gmin i powiatu w kosztach utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych w 1 miesiącu (bez uwzględnienia dzieci z innych powiatów).

Na podstawie artykułu 191 ustęp 9 w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka, w wysokości:

- 1) 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30 % w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50 % w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zgodnie z artykułem 192 do wydatków na opiekę i wychowanie dziecka zalicza się:

- 1) świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej;
- 2) dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania;
- 3) dofinansowanie do wypoczynku dziecka;

- 4) świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka;
- 5) świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki;
- 6) środki finansowe na pokrycie nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka
- 7) środki finansowe na pomoc na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie;
- 8) środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa, rodzina zastępcza niezawodowa oraz środki na zmianę tego lokalu mieszkalnego;
- 9) świadczenie związane z remontem lokalu mieszkalnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa;
- 10) wynagrodzenie wraz z pochodnymi od wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej i osób zatrudnionych w rodzinie zastępczej;
- 11) świadczenie dla rodziny pomocowej.

Lp.	Gmina oraz liczba dzieci	Koszt gminy (zł)	Koszt (%)	Koszt powiatu (zł)	Koszt (%)
1.	Cekcyn, 10 dzieci	818,00	7,10	10.695,10	92,90
2.	Gostycyn, 4 dzieci	830,00	19,08	3.520,00	80,92
3.	Kęsowo, 9 dzieci	330,00	4,17	7.592,80	95,83
4.	Lubiewo, 12 dzieci	730,00	6,72	10.140,00	93,28
5.	Śliwice, 1 dziecko	0,00	0	1.000,00	100
6.	Tuchola, 52 dzieci	5.128,00	10,48	43.799,80	89,52
Suma	88 dzieci	7.836,00	9,26	76.747,70	90,74

Tabela nr 6 Udział gmin i powiatu w kosztach utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych

3.1.2 Dzieci z powiatu tucholskiego w rodzinach zastępczych na terenach innych powiatów.

Nazwa gminy/powiatu	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Chełmiński	1	2
Chojnicki	3	3
Toruński	1	1
Piaseczyński	1	2
Grodziski	1	1
Bydgoski	1	1
Razem	8	10

Tabela nr 7 Liczba rodzin zastępczych poza powiatem tucholskim.

3.1.3 Świadczenia pieniężne:

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania.

Rodzinie zastępczej przysługuje świadczenie nie niższe niż kwota: **660,00 zł** – w przypadku umieszczenia dziecka w spokrewnionej rodzinie zastępczej oraz **1.000,00 zł** – w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej, niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka. Łączna liczba rodzin zastępczych w roku 2014 wynosiła **63** (na terenie powiatu tucholskiego) oraz **8** (rodziny, które pochodzą z terenu innego powiatu,

a są w nich umieszczone dzieci z terenu powiatu tucholskiego). W rodzinach tych zostało umieszczonych **107** dzieci z rodzin z terenu powiatu tucholskiego oraz **10** dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z innych powiatów.

W wyżej wymienionym okresie przyznano **19** jednorazowych świadczeń na pokrycie kosztów związanych z przyjmowanym do rodziny dzieckiem na terenie naszego powiatu na łączną kwotę 17.700,00 zł. Zgodnie z nowymi obowiązującymi przepisami zwrócono również innym powiatom pomoc na pokrycie wydatków mieszkaniowych, oraz zwrot wysokości wypłaconego wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych i osób w nich zatrudnionych wraz z pochodnymi dla rodzin, w których są umieszczone dzieci z naszego terenu (proporcjonalnie do ich ilości).

Zestawienie wypłat w okresie od 01.01.2014 r. do 31.12.2014 r. na podstawie zawartych porozumień z innymi powiatami, na terenie których w rodzinach zastępczych przebywają dzieci z terenu powiatu tucholskiego (obciążenia).

Powiat	Kwota
Chełmiński	44.705,54
Toruński	27.539,48
Grodziski	13.834,80
Chojnicki	48.713,83
Piaseczyński	24.500,00
Bydgoski	11.152,88
Razem	170.446,53

Tabela nr 8 Obciążenia – rodziny zastępcze.

3.2 Koszt utrzymania dzieci przebywających w rodzinach zastępczych:

W okresie sprawozdawczym koszty utrzymania dzieci wynosiły **1.058.210,89 zł.** (kwota świadczeń za okres od 01 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. z kontynuującymi naukę, pomocą na zagospodarowanie i usamodzielnienie) + **170.446,53 zł** (obciążenia wynikające z zawartych porozumień z innymi powiatami, na terenie których w rodzinach zastępczych przebywają dzieci z naszego powiatu) = **1.228.657,42 zł.** Średni miesięczny koszt utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych w 2014 r.: **1.228.657,42 zł/12 miesięcy = 102.388,12 zł.**

Procentowy układ wykonania budżetu na rodziny zastępcze w roku 2014 r.

Lp.	Rodzaj finansowania	Plan (zł)	Wykonanie (zł)	Wykonanie (%)
1.	Rodziny zastępcze i osoby usamodzielniane na terenie powiatu tucholskiego	1.060.782,00	1.058.210,89	99%
2.	Wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych	202.804,00	131.575,00	64%
3.	Składki na ubezpieczenia społeczne	42.295,00	18.524,40	43%
4.	Składki na Fundusz Pracy	6.017,00	2.635,56	43%

Tabela nr 9 Układ wykonawczy – rodziny zastępcze.

Zestawienie przychodów w okresie od 01.01.2014 r. do 31.12.2014 r. na podstawie zawartych porozumień w związku z przebywaniem w rodzinach zastępczych na terenie powiatu tucholskiego 10 dzieci z innych powiatów.

Powiat	Kwota
Aleksandrowski	30.688,39
Sępoleński	110.204,86
Świecki	12.000,00
Brodnicki	92.050,90
Inowrocławski	20.756,80
Człuchowski	14.400,00
Chełmiński	11.573,47
Razem	291.674,42

Tabela nr 10 Środki z innych powiatów – rodziny zastępcze.

3.3 Świadczenia na kontynuowanie nauki:

Usamodzielnieni wychowankowie, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, opuścili rodzinę zastępczą albo placówkę opiekuńczo – wychowawczą pobierają świadczenia na dotychczasowych zasadach. Zgodnie z Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 nr 175, poz.1362 z późniejszymi zmianami) pełnoletniemu wychowankowi rodziny zastępczej kontynuującemu naukę przysługuje pomoc pieniężna w wysokości 30% kwoty bazowej – **494,10 zł**. Usamodzielniani wychowankowie, którzy opuścili rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo – wychowawczą po dniu 01.01.2012 r. otrzymują pomoc na nowych zasadach, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pomoc na kontynuowanie nauki wynosi **500,00 zł** miesięcznie.

W okresie od stycznia do grudnia 2014 r. w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej, liceum, studium oraz szkole wyższej naukę kontynuowało **14** osób. Na ten cel wydano **67.510,30 zł**.

3.4 Usamodzielnienie:

W roku 2014 r. wypłacano pomoc pieniężną na usamodzielnienie dla **1** osoby, która opuściła rodzinę zastępczą w kwocie **6.600,00 zł**. Wypłacono również pomoc pieniężną na zagospodarowanie 2 wychowankom w kwocie **3.000,00 zł**

3.5 Funkcjonowanie zawodowych rodzin zastępczych:

W okresie od 01.01.2014 r. do 31.12.2014 r. w rodzinach zawodowych przebywało **20** dzieci. W zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przebywało łącznie **3** dzieci, w **5** rodzinach zastępczych zawodowych **16** dzieci, w rodzinie specjalistycznej **1** dziecko. Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych wraz z pochodnymi ukształtowały się na poziomie **152.734,96 zł**.

3.6 Odpłatność rodziców biologicznych:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi, w okresie od stycznia do grudnia 2013 r. na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. wszczęła postępowanie administracyjne względem rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Na mocy wyżej wymienionej ustawy oraz Uchwały Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 27 kwietnia 2012 r. wydano decyzje ustalające odpłatność lub odstępujące od ustalenia odpłatności za pobyt dzieci przebywających w rodzinie zastępczej.

4. Sprawozdanie z realizacji powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2012 – 2014.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 – 2014 został przyjęty Uchwałą Nr XVII/146/2012 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 27 kwietnia 2012 r. Program powstał na mocy art. 180 ustawy z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program wyznacza określone cele, kierunki działań w zakresie rozwoju pieczy zastępczej na terenie naszego powiatu na lata 2012 – 2014 (program na lata 2015-2017 został przyjęty Uchwałą nr VI/36/2015 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 20 marca 2015 r.).

Celem głównym programu jest: „Stworzenie warunków dla skutecznego rozwoju pieczy zastępczej w powiecie tucholskim z ukierunkowaniem na jej rodzinny rozwój.”

Cel szczegółowy nr 1 – „Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza środowiskiem naturalnym”.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi, jako jednostka zajmująca się rodzinną i instytucjonalną pieczą zastępczą na bieżąco informuje klientów o możliwości utworzenia rodziny zastępczej niezawodowej. Ponadto odwiedzając stronę internetową naszej jednostki można uzyskać podstawowe informacje o rodzicielstwie zastępczym. W roku 2014 zgłosiły się tylko dwa małżeństwa oraz dwie osoby pragnące utworzyć rodzinę zastępczą, oraz 3 rodziny, które pełniły już funkcję rodzin zastępczych niezawodowych. W związku z tym przeprowadzono szkolenie dla kandydatów oraz rodzin już istniejących. PCPR na bieżąco prowadzi nabór kandydatów do utworzenia rodziny zastępczej. Centrum zatrudniało w 2014 r. dwóch koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, mających pod opieką 63 rodziny. Koordynator wspiera rodziców zastępczych w wypełnianiu funkcji wychowawczych a także pomaga w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego. Ponadto rodziny zastępcze, ale także i inne rodziny z dziećmi oraz osoby niepełnosprawne i ich rodziny mogły korzystać w miarę własnych potrzeb z pomocy psychologa, pedagoga – logopedy i prawnika, którzy na co dzień świadczyli usługi w ramach poradnictwa specjalistycznego. Atutem tych porad była ich dostępność, fachowość, o czym może świadczyć zainteresowanie społeczności lokalnej. Porady były udzielane bezpłatnie w roku 2014. Rodziny zastępcze chętnie korzystały z oferty poradnictwa specjalistycznego PCPR.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracuje na bieżąco z instytucjami wspierającymi rodzicielstwo zastępcze, takimi jak: zespół kuratorskiej służby sądowej, ośrodki pomocy społecznej, szkoły, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, przedszkole. Na bieżąco omawiane są sprawy wychowanków pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy nr 2 – „Pomoc w usamodzielnieniu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych”

Dzieci umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej w ramach pracy wychowawczej są przygotowywane do samodzielności. Wychowankowie rodzin zastępczych w ramach dobrych praktyk korzystają z doświadczeń rodziców zastępczych i w ten sposób uczą się samodzielności. Oczywiście wychowankowie mogą liczyć także na wsparcie naszego Centrum. Pełnoletni wychowankowie, którzy opuścili już placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze mogą korzystać z pomocy finansowej na kontynuowanie

nauki, pomocy w polepszeniu warunków mieszkaniowych, na zagospodarowanie i usamodzielnienie się. W sierpniu 2012 roku zostały przekazane przez gminę Tuchola oddane dwa mieszkania chronione dla wychowanków, którzy opuścili placówkę opiekuńczo-wychowawczą. Poprzez zamieszkanie w mieszkaniu chronionym wychowankowie uczą się jak samodzielnie zaspokoić własne potrzeby i przygotować się do samodzielnego życia. Nasza jednostka współpracuje z instytucjami wspierającymi usamodzielnianych wychowanków głównie w zakresie kontynuacji ich nauki, pracy socjalnej, bezpieczeństwa i samodzielności.

Cel szczegółowy nr 3 – „Podniesienie jakości usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie” Zgodnie z limitem rodzin zastępczych zawodowych na lata 2012-2014 w roku 2014 utworzono jedną rodzinę zastępczą zawodową. Wprowadzono do rodzin zastępczych wolontariat, prowadzona jest grupa wsparcia.

Zadania uwzględnione w 3-letnim Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej finansowane są z budżetu powiatu, budżetu województwa, budżetu MPiPS oraz środków pomocowych Unii Europejskiej. W celu zwiększenia skuteczności podejmowanych działań realizatorzy programu (PCPR w Tucholi) będą starać się pozyskiwać na ten cel fundusze z różnych źródeł (konkursy grantowe, itp.)

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji programu ważne jest, aby w jego realizację włączały się różne podmioty i instytucje, dlatego też PCPR ściśle współpracuje z ośrodkami pomocy społecznej, sądem, policją, prokuraturą, placówką opiekuńczo-wychowawczą, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, ośrodkami adopcyjnymi, placówkami edukacyjnymi i oświatowymi a także związkami wyznaniowymi, instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny i dziecka.

W trosce o prawidłowe, profesjonalne funkcjonowanie rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie tucholskim – a co za tym idzie zapewnienie najwyższej jakości opieki i wsparcia dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych uzasadnionym działaniem jest prowadzenie na co dzień kampanii promocyjnych na temat rodzin zastępczych, profilaktyka problemów małżeńskich i rodzinnych poprzez udzielanie porad specjalistycznych, zwiększenie zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej/pracowników socjalnych, podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi wolontariatu, itp.

5. Sprawozdanie z pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej za okres od 01.01.2014 r. do 31.12.2014 r.:

- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej rodzin zastępczych objętych pomocą koordynatorów (63 rodziny).
- Odbywanie spotkań z rodzinami w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej, bytowo-mieszkaniowej rodziny oraz rozpoznania sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, szkolnej oraz prawnej dziecka umieszczonego w rodzinie a przede wszystkim potrzeb dziecka i rodziny.
- Udzielanie bezpośredniej pomocy merytorycznej, porad dotyczących wychowania i sprawowania opieki, prawidłowych komunikacji w rodzinie.
- Koordynowanie współpracy pomiędzy rodziną i specjalistami-psychologiem.
- Pomoc w rozwiązaniu sytuacji konfliktowych pomiędzy rodziną zastępczą a rodziną biologiczną.
- Motywowanie rodziny zastępczej do systematycznego wykonywania badań lekarskich podopiecznym objętym opieką poradni specjalistycznych oraz korzystania z porad specjalistów.
- Przygotowanie informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających i zgłoszenie ich do Ośrodka Adopcyjnego w Bydgoszczy.
- Współpraca z pracownikiem do spraw świadczeń.
- Utworzenie wspólnie z rodziną planów pracy z dzieckiem.
- Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej z gminy, z której pochodzi rodzina biologiczna w celu uzyskania informacji o sytuacji bytowo – mieszkaniowej rodziców biologicznych dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz pozyskania asystenta dla rodziny biologicznej dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej.
- Udzielanie wsparcia rodzinom uczestniczącym w rozprawach sądowych.
- Współpraca z rodzicami biologicznymi.
- Koordynowanie, ustalanie terminów spotkań dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z rodzicami biologicznymi oraz spotkań grupy wsparcia dla rodzin zastępczych.
- Dostarczenie opinii na prośbę sądu dotyczącej rodziny oraz kandydatów na rodzinę zastępczą.
- Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom pozostającym w rodzinie zastępczej.

— Stworzenie Indywidualnego Programu Usamodzielniania.

Praca z dzieckiem, które w wyniku wielu nieprawidłowości występujących w rodzinie naturalnej musi funkcjonować poza jej strukturą nigdy nie jest łatwa, stąd tak ważne jest kto i w jaki sposób opiekuje się tak mocno skrzywdzonym przez najbliższych dzieckiem. Rodzicielstwo zastępcze to wielka odpowiedzialność i ogromny trud wkładany przez 24 godziny- bez świąt i weekendów. Nakłada to również ciężar odpowiedzialności za prawidłowość i jakość świadczonej opieki nad dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej przez Organizatora- a tym samym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

IV.REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY O REHABILITACJI ZA- WODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNO- SPRAWNYCH.

Na realizację zadań ustawowych Powiat Tucholski otrzymał z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Warszawie kwotę 1.282.340,00 zł., w tym na rehabilitację społeczną 1.078.340,00 zł. Przyznane środki rozdzielono zabezpieczając wszystkie zadania. Niestety przyznana kwota była niewystarczająca w stosunku do potrzeb. Zainteresowanie rehabilitacją społeczną wśród osób niepełnosprawnych od dłuższego czasu utrzymuje się na wysokim poziomie, co powodowało konieczność dokonywania trudnych wyborów. Znaczna część wniosków została rozpatrzona negatywnie z uwagi na ograniczone środki finansowe. Potrzeby wszystkich osób niepełnosprawnych są ważne, jednakże w pierwszej kolejności starano się zabezpieczyć środki na artykuły niezbędne do podstawowej egzystencji np. pieluchomajtki czy cewniki.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym, poprzez pobudzanie aktywności, zaradności osobistej, tak by zapewnić optymalny poziom niezależności funkcjonowania. Realizowana jest poprzez:

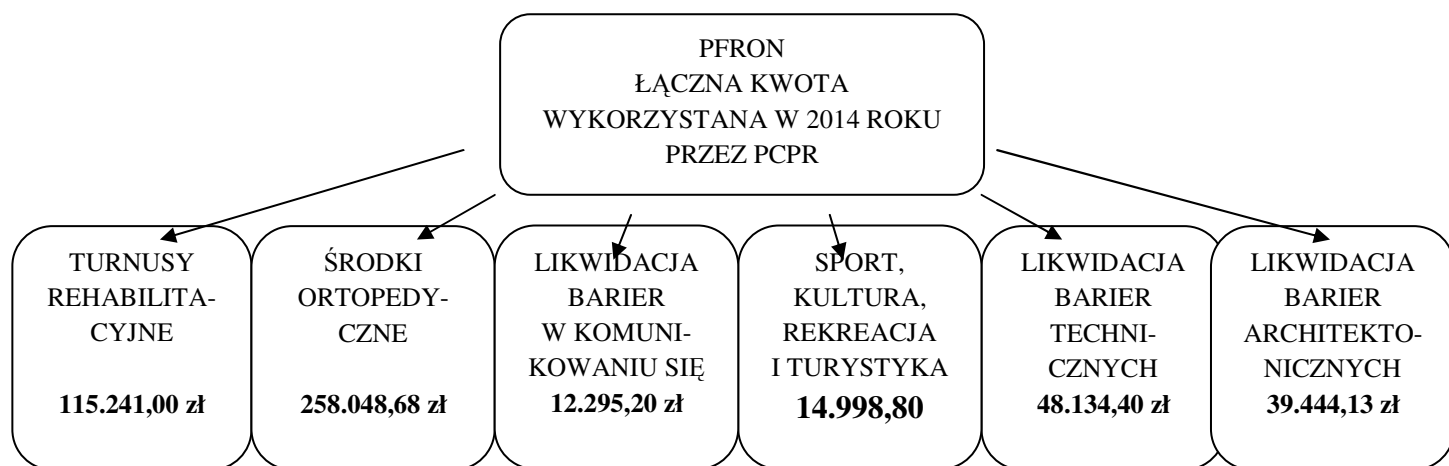
1. **dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych** aktywna rehabilitacja lecznicza połączona z elementami wypoczynku mająca na celu poprawę sprawności i integrację osób niepełnosprawnych, pobyt na turnusie trwa 14 dni, osoba niepełnosprawna na wniosek lekarza może wyjechać z opiekunem, pobyt w części dofinansowany jest ze środków PFRON.

2. **dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych** sprzyja ona integracji osób niepełnosprawnych, pobudza zainteresowania i aktywność,

3. **dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze**, przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, ma na celu łagodzenie skutków niepełnosprawności poprzez refundację zakupu np. pieluchomajtek, protez, aparatów słuchowych itd., sprzęt rehabilitacyjny np. rowerki rehabilitacyjne, piłki, materace do ćwiczeń itd.
4. **dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych**, jeżeli jest uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. Realizowane jest ono poprzez podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności. W miarę możliwości, powinna pomóc osobie niepełnosprawnej w samodzielnym funkcjonowaniu, wykonywaniu podstawowych, codziennych czynności lub ułatwić kontakt z otoczeniem np. poprzez przystosowanie łazienki do potrzeb wnioskodawcy, budowę pochylni, zakup łóżka elektrycznego itp.
5. **dofinansowanie do usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika.**
6. **dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej** (stwarza osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej, zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia).

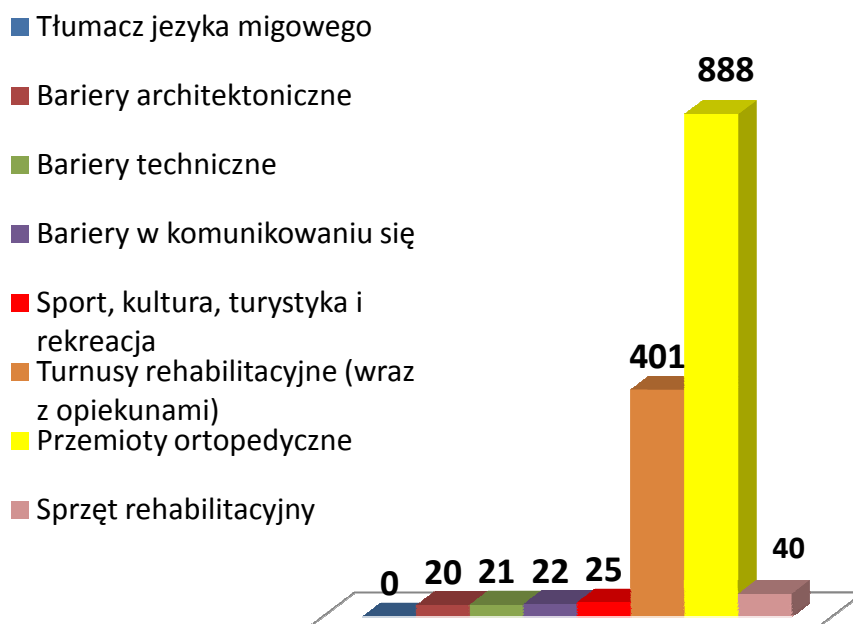
Dokonano oceny i kontroli realizacji zadań za rok 2014 r. zgodnie z Programem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Zakresie Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej dofinansowanych ze środków PFRON.

Powiatowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych pozytywnie zaopiniowała realizację zadań z zakresu rehabilitacji.

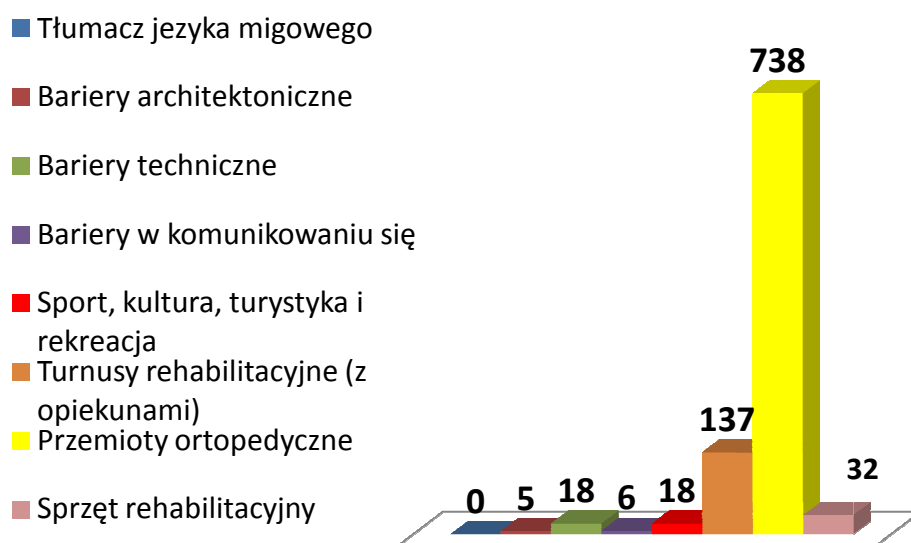
Wykres nr 6 Wykorzystanie środków PFRON w 2014 r.

a) W 2014 r. na wszystkie zadania z zakresu rehabilitacji społecznej złożono **1378** wniosków. Rozkład wniosków na poszczególne zadania obrazuje następujący wykres.

Wykres nr 7 Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON na poszczególne zadania.

b) W 2014 r. pozytywnie rozpatrzone i dofinansowane **915** wniosków. Rozkład wniosków na poszczególne zadania obrazuje następujący wykres.

Wykres nr 8 Przyznane dofinansowania ze środków PFRON w 2014 roku.

1. Dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji dla osób niepełnosprawnych.

O dofinansowanie ze środków PFRON mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, muszą jednakże spełniać określone w przepisach wymogi formalne. Wnioski składane są na zorganizowanie imprez sportowych, kulturalnych, na rekreację i turystykę dla osób niepełnosprawnych. Ich przedmiotem najczęściej były jednodniowe wycieczki, pikniki, spotkania integracyjne, turnieje sportowe, wyjazdy na basen. Organizacje pozarządowe działają aktywnie w swoim środowisku lokalnym, integrują osoby niepełnosprawne, pobudzają ich zainteresowania.

Podstawę dofinansowania stanowi zawarta umowa pomiędzy Starostą a podmiotem. Na zrealizowanie zadania przyznaje się środki w wysokości do 60% kosztów przedsięwzięcia. Z uwagi na dużą ilość wniosków a ograniczone środki finansowe udzielone dofinansowanie było znacznie mniejsze niż wnioskowane.

Do realizacji na rok 2014 przyjęto **22** wnioski.

- zawarto 18 umów na kwotę 15.000,00 zł;

- 4 wnioski rozpatrzono negatywnie (z uwagi na ograniczone środki finansowe i złożenie większej ilości wniosków przez jednego wnioskodawcę).

Nazwa gminy	Liczba złożonych wniosków	Liczba zawartych umów	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie z braku środków	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie ze względów formalnych	Wyplacone dofinansowanie (zł)
Tuchola	17	14	3	0	12.556,80
Kęsowo	0	0	0	0	0
Gostycyn	0	0	0	0	0
Lubiewo	3	3	0	0	1.782,00
Śliwice	0	0	0	0	0
Cekcyn	2	1	1	0	660,00

Tabela nr 11 Wnioski na dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji.

Łącznie na to zadanie wydatkowano kwotę: **14.998,80 zł** (środki finansowe zostały wykorzystane w 99%).

2. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.

Turnusy rehabilitacyjne trwają 14 dni, a osoba niepełnosprawna może skorzystać dofinansowania można skorzystać maksymalnie raz w roku. Ze środków PFRON poza

uczestnictwem osoby z niepełnosprawnością może być finansowane uczestnictwo opiekuna, pod warunkiem potwierdzenia przez lekarza wystawiającego zaświadczenie lekarskie zasadności pobytu opiekuna. Wyboru ośrodka oraz terminu turnusu dokonuje sam wnioskodawca. Wysokość dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym jest uzależnione od średniego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w ostatnim kwartale. Przykładowo w I kwartale 2014 r. (za podstawę było brane przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej za IV kwartał 2013 r. określonych przez GUS, kwota została pomniejszona o 10% zgodnie z obowiązującymi przepisami) wynosiło ono:

- **929,00 zł** dla osoby niepełnosprawnej posiadającej stopień znaczny;
- **860,00 zł** dla osoby niepełnosprawnej posiadającej stopień umiarkowany;
- **791,00 zł** dla osoby niepełnosprawnej posiadającej stopień lekki (nie przyznawano dofinansowania osobom z tym stopniem niepełnosprawności);
- **929,00 zł** dla dziecka niepełnosprawnego do 16 roku życia lub w wieku 16-24 lat w przypadku kontynuowania nauki;
- **619,00 zł** dla niezbędnego opiekuna (na wyraźne i uzasadnione zlecenie lekarza);
- **619,00 zł** dla osoby niepełnosprawnej zatrudnionej w zakładzie pracy chronionej.

2.1 W 2014 r. pozytywnie rozpatrzone 98 wniosków o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.

GMINY	LICZBA ZŁOŻONYCH WNISKÓW	WYPŁACONE DOFINANSOWANIA				Razem pozy- tywnie (wnioski)
		OSOBY DOROSŁE	OPIEKUNOWIE OSÓB DORO- SŁYCH	DZIECI I MŁODZIEŻ	OPIEKUNOWIE DZIECI	
TUCHOLA	206	51	13	14	11	65 (24 opie- kunów)
KĘSOWO	9	3	1	0	0	3 (1 opiekun)
CEKCYN	49	7	2	6	6	13 (8 opie- kunów)
LUBIEWO	64	6	1	1	1	7 (2 opieku- nów)
GOSTYCYN	16	2	1	2	1	4 (2 opieku- nów)
ŚLIWICE	18	1	0	5	2	6 (2 opieku- nów)
	362	70	18	28	21	137
		137				

Tabela nr 12 Dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

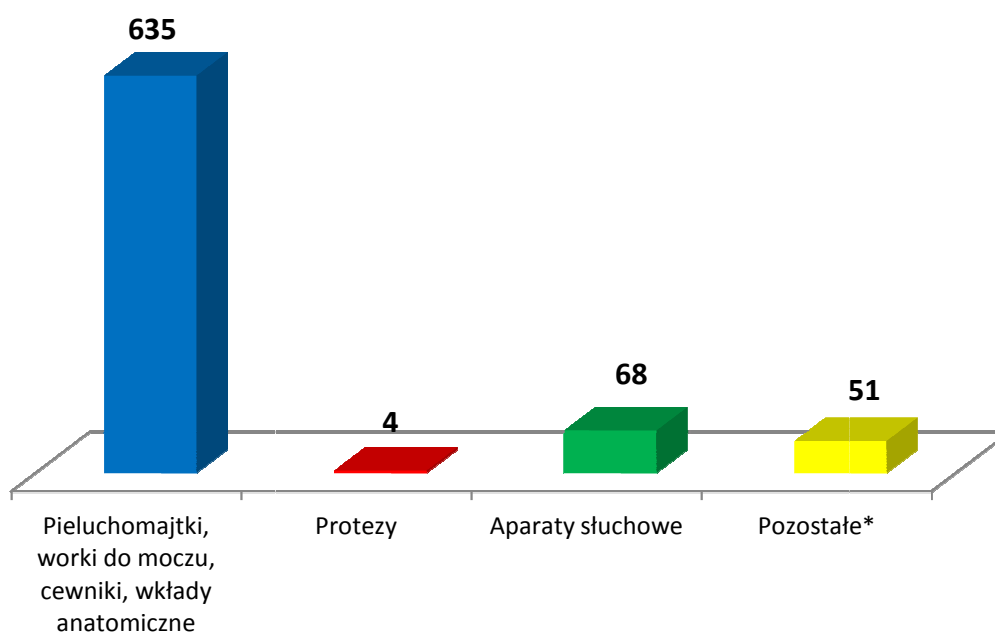
2.2 W 2014 r. negatywnie rozpatrzono 264 wniosków o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.

GMINY	LICZBA ZŁOŻONYCH WNIOSKÓW	NEGATYWNIE ZE WZGLĘDÓW FORMALNYCH	REZYGNACJA Z DOFINANSOWANIA	NEGATYWNIE - STOPIEŃ LEKKI	NEGATYWNIE ZE WZGLĘDU NA BRAK ŚRODKÓW	Razem negatywnie
TUCHOLA	206	0	8	27	106	141
KĘSOWO	9	0	1	0	5	6
CEKCYN	49	1	3	10	22	36
LUBIEWO	64	1	0	13	43	57
GOSTYCYN	16	0	0	2	10	12
ŚLIWICE	18	0	3	1	8	12
	362	2	16	49	158	264

Tabela nr 13 Nieprzyznane dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,

3.1 Dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków ortopedycznych. Zakres przedmiotowy oraz wysokość dofinansowanie ze środków PFRON w tym przypadku wynika z rozporządzenia ministra zdrowia w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie, które określa limit finansowanie ze środków NFZ oraz udział pacjenta w cenie zakupu danego przedmiotu. Ze środków PFRON możliwe jest pokrycie kosztów wykraczających ponad kwotę refundowaną przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Poniższy wykres przedstawia zakres przedmiotowy realizacji tego zadania.

*W tej kategorii są m.in. protezy powietrzne (7), wózki inwalidzkie (8), orteza stawu (2), pończochy podudzi (2), ortozy (3), kule łokciowe (2), materace (9), cewniki (3), proteza piersi (4), obuwie ortopedyczne (3), wkładka uszna (1), balkonik (2), podpórka (2), peruka (1), urządzenie multifunkcyjne (1), gorset ortopedyczny (1).

Wykres nr 9 Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze najczęściej dofinansowywane w 2014 r..

GMINY	ZŁOŻONYCH WNOSKÓW	WNIOSKI ROZPATRZONE POZYTYWNE	KWOTA (zł)	WNIOSKI ROZPATRZONE NEGATYWNE ZE WZGLĘ- DÓW NA BRAK ŚRODKÓW	NEGATYWNE ZE WZGLĘ- DÓW FOR- MALNYCH (BRAK ORZECZE- NIA, PRZEKRO- CZENIE DOCHO- DÓW, FAKTURA WYSTAWIONA PRZED ZLECE- NIEM)	REZYGNACJA Z PRYZNANEGO DOFINANSOWANIA	ZGON
TUCHOLA	430	358	113 836,67	60	12	0	0
KĘSOWO	140	107	26 255,71	33	0	0	0
CEKCYN	139	128	39 003,50	10	0	0	1
LUBIEWO	45	41	13 613,10	3	1	0	0
GOSTYCYN	84	67	31 981,65	17	0	0	0
ŚLIWICE	50	37	15 802,76	13	0	0	0
łącznie	888	738	240 493,39	136	13	0	1

Tabela nr 14 Wnioski na przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w 2014 r.

3.2 Dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków ortopedycznych. O dofinansowanie w ramach tego zadania mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, w sytuacji gdy zachodzi potrzeba prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych. Najczęściej osoby niepełnosprawne wnioskują o dofinansowanie zakupu rowerów rehabilitacyjnych, orbitreków, lecz w przypadku tego zadania nie ograniczeń co do przedmiotu dofinansowania, pod warunkiem spełniania przez niego podstawowego celu jakim jest przywracanie zdrowia u osoby niepełnosprawnej. Realizację zadania obrazuje poniższa tabela:

GMINY	ZŁOŻONE WNIOSKÓW	WNIOSKI ROZPATRZONE POZYTYWNIE	WYPŁACONE DO- FINANSOWANIE (ZŁ)	WNIOSKI ROZPATRZONE NEGATYWNIE ZE WZGLĘ- DÓW NA BRAK ŚRODKÓW	REZYGNACJA Z PRYZNANEGO DOFINANSOWANIA
TUCHOLA	26	19	11.275,69	3	3
KĘSOWO	0	0	0,00	0	0
CEKCYN	7	7	2.472,10	1	0
LUBIEWO	4	4	3.530,00	0	0
GOSTYCYN	2	1	0,00	0	1
ŚLIWICE	1	1	277,50	0	0
ŁĄCZNIE	40	32	17.555,29	4	4

Tabela nr 15 Realizacji dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego.

4. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

O dofinansowanie do likwidacji barier mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. Do objęcia pomocą kwalifikują się wnioskodawcy m.in. z dysfunkcją mowy, słuchu, ruchu, w szczególności osoby poruszające się na wózku inwalidzkim. Ze środków PFRON maksymalnie można uzyskać 80% kosztów realizacji zadania. Podstawą dofinansowania jest zawarta umowa. Składane wnioski dotyczyły w szczególności: przystosowania łazienki do potrzeb osób niepełnosprawnych, zakupu komputerów, łóżek elektrycznych.

4.1 Likwidacja barier architektonicznych. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, które mają trudności

w poruszaniu się, jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują. Przedsięwzięcia realizowane w ramach tego zadania (takie jak przystosowanie łazienki, budowa podjazdu dla wózków inwalidzkich, zakup i montaż windy są z reguły kosztowne itp.) są z reguły kosztowane, co przy ograniczonych środkach PFRON oznacza, że w roku kalendarzowym objętych dofinansowaniem może zostać niewielka liczba wniosków. Realizację wniosków na likwidację barier architektonicznych w 2014 roku przedstawia poniższa tabela:

Nazwa gminy	Liczba złożonych wniosków	Liczba zawartych umów	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie z braku środków	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie ze względów formalnych/rezygnacje	Wyplacone dofinansowanie (zł)
Tuchola	8	2	5	1	17.773,19
Kęsowo	0	0	0	0	0,00
Gostycyn	2	0	1	1	0,00
Lubiewo	4	1	2	1	10.541,68
Śliwice	3	1	0	2	7.129,26
Cekcyn	3	1	2	0	4.000,00
Łącznie	20	5	10	5	39.444,13

Tabela nr 16 Likwidacja barier architektonicznych.

4.2 Likwidacja barier technicznych. O dofinansowanie w ramach tego zadania mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli realizacji zadania wynika z niepełnosprawności. Przedsięwzięcia dotyczą zakupu takich przedmiotów jak łóżka rehabilitacyjne, elektryczne, krzeselka i uchwyty łazienkowe, zatem dotyczą zaspokajania podstawowym potrzeb osób ze znaczną niepełnosprawnością. Wobec powyższego Centrum stara się przyznawać dofinansowania do większości składanych wniosków. Realizację wniosków na likwidację barier technicznych w 2014 roku przedstawia poniższa tabela:

Nazwa gminy	Liczba złożonych wniosków	Liczba zawartych umów	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie z braku środków	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie ze względów formalnych	Wyplacone dofinansowanie (zł)
Tuchola	10	10	0	0	26.844,80
Kęsowo	4	4	0	0	12.064,00

Gostycyn	0	0	0	0	0,00
Lubiewo	3	0	1	2	0,00
Śliwice	1	1	0	0	440,00
Cekcyn	3	3	0	0	8.785,60
Łącznie	21	18	1	2	48.134,40

Tabela nr 17 Likwidacja barier technicznych.

4.3 **Likwidacja barier w komunikowaniu się.** O dofinansowanie w ramach tego zadania mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli realizacji zadania wynika z niepełnosprawności. Choć katalog przedmiotów kwalifikujących się do dofinansowania jest szeroki, to większość wniosków składanych w ramach tego zadania dotyczy zakupu komputerów. Należy zaznaczyć jednak, że środki przeznaczone są na umożliwienie osobom niepełnosprawnym komunikowania się z otoczeniem, co oznacza, że nie można pozytywnie rozpatrzyć wniosków osób niepełnosprawnych, dla których komputer miałby służyć celom przede wszystkim edukacyjnym czy rozrywkowym. Realizację wniosków na likwidację barier w komunikowaniu się w 2014 roku przedstawia poniższa tabela:

Nazwa gminy	Liczba złożonych wniosków	Liczba zawartych umów	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie z braku środków	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie ze względów formalnych	Wyplacone dofinansowanie (zł)
Tuchola	5	2	2	1	3.351,20
Kęsowo	3	1	0	2	2.375,20
Gostycyn	1	0	1	0	0,00
Lubiewo	2	0	1	1	0,00
Śliwice	2	1	0	1	2.331,20
Cekcyn	9	2	2	5	4.237,60
Łącznie	22	6	6	10	12.295,20
Łącznie	21	18	1	2	48.134,40

Tabela nr 18 Likwidacja barier w komunikowania się.

5. Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Działalność WTZ reguluje Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997r. (Dz. U. z 2011 r. nr 127, poz. 721) oraz Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25.03.2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004 r. nr 63, poz. 587). Jednostką prowadzącą Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tucholi, utworzone 01.12.2007 r. jest Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski w Tucholi. Zgodnie z art. 10 f ust. 1 pkt. 1 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997r. uczestnikiem warsztatu może stać się osoba, która posiada wskazanie do uczestnictwa w warsztacie. Przy lekkim stopniu niepełnosprawności WTZ nie mogą zostać przyznane. Przy umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wskazanie do WTZ może zostać uwzględnione przy symbolach przyczyny niepełnosprawności 01-U i 02-P i niezdolności do pracy. Przy znacznym stopniu i zapisem o niezdolności do pracy WTZ mogą zostać przyznane osobie bez względu na symbol przyczyny niepełnosprawności.

Do Warsztatu Terapii Zajęciowej w Tucholi uczęszczało w 2014 r. 40 osób niepełnosprawnych w tym 17 osób, które legitymują się znacznym stopniem niepełnosprawności. Największą grupą osób uczestniczących w zajęciach WTZ stanowią osoby z upośledzeniem umysłowym, następnie osoby chorujące na choroby psychiczne.

Średnia frekwencja uczestników oscylowała w 2014 r. w granicach 68,17% i była wyższa o pół punktu procentowego niż w poprzednim roku sprawozdawczym. Warsztat opuściło w 2014 r. 5 uczestników. Jeden z podopiecznych podjął zatrudnienie, 2 uczestników opuściło warsztat na własną prośbę, 2 osoby zostały skreślone decyzją Rady programowej z listy uczestników WTZ.

Rehabilitacja uczestników odbywa się zgodnie z przygotowanym dla każdego uczestnika rocznym programem rehabilitacji. Plan służy takiemu dostosowaniu metod, systemu pracy z osobą niepełnosprawną, aby odpowiedzieć na konkretne bariery osoby, ukierunkować ją do realizacji określonych w danym roku celów, zmierzając do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku rodzinnym i środowisku społecznym. Rehabilitacja jest realizowana między innymi poprzez zajęcia w pracowniach:

- a) krawiecko – dziewiarskiej,
- b) technicznej,
- c) komputerowej,
- d) rękodzieła,
- e) muzyczno – teatralnej,
- f) plastycznej,
- g) ogrodniczo – bukieciarskiej,
- h) gospodarstwa domowego i higieny.

Działania realizowane w pracowniach służą poprawie funkcjonowania osób niepełnosprawnych. Rehabilitacja uczestników odbywa się w kilku sferach. Oprócz celu głównego, jakim jest poprawa zaradności osobistej i samodzielności warsztat realizuje działania, które mają pomóc osobie niepełnosprawnej w funkcjonowaniu na płaszczyźnie społecznej, zawodowej i zdrowotnej.

- 1) Rehabilitacja zawodowa odbywa się poprzez poszczególne formy kształtowania pozytywnych postaw zawodowych, m. in. poprzez kształtowanie umiejętności planowania dnia, organizacji czasu i stanowiska pracy, naukę zaradności i samodzielności w pracy, naukę czytania ze zrozumieniem przy podpisywaniu dokumentów związanych z rehabilitacją zawodową, dbanie o porządek w poszczególnych pracowniach. Uczestnicy regularnie korzystają z zajęć z doradcą zawodowym oraz z praktyk zawodowych.
- 2) Rehabilitacja społeczna – zajęcia, w których uczestnicy m.in. muszą wchodzić w określone role społeczne, kształcą umiejętność samodzielnego poruszania się, orientacji czasowo – przestrzennej, uczą się dbać o wygląd zewnętrzny, ćwiczą poprawne zachowywanie się w grupie. Rehabilitacja ta obejmuje również ćwiczenia w zakresie gospodarowania własnymi środkami finansowymi.
- 3) Rehabilitacja zdrowotna – ma na celu przywrócenie pełnej lub możliwej do osiągnięcia sprawności fizycznej i psychicznej, zdolności do pracy oraz poprawę jakości życia. Zadanie to realizowane jest poprzez zajęcia ćwiczenia relaksacyjne, aerobik z prostymi elementami jogi, ćwiczenia w basenie, gry tenisa stołowego i kręgle, ćwiczenia indywidualne – dostosowane do potrzeb osoby niepełnosprawnej, ćwiczenia grupowe.

Warsztaty Terapii Zajęciowej oferowały w 2014r. podopiecznym możliwość udziału w wyjazdach, imprezach okolicznościowych. Stwarza to okazję do integracji z lokalną społecznością, kształtowania odpowiedniego zachowania w różnych sytuacjach. W 2014 r.

uczestnicy wzięli udział m. in. w majówce w Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej, odwiedzili Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi, Powiatową Straż Pożarną w Tucholi, Jura Park w Solcu Kujawskim, występowali na scenie podczas Dnia Matki, Dnia Dziecka i Rodzicielstwa Zastępczego oraz na Przeglądzie Twórczości Osób Niepełnosprawnych.

Warsztaty Terapii Zajęciowej na roczną działalność otrzymały następujące środki finansowe z PFRON w wysokości 591.840,00 zł, 65.760,00 zł powiatu tucholskiego, co łącznie dało kwotę 657.600,00 zł. Ponadto w roku 2014r. dodatkowe środki na dowóz uczestników przekazały: gmina Cekcyn 5.000,00 zł oraz gmina Lubiewo 3.000,00 zł.

WTZ przeprowadziły kiermasze, na których łącznie pozyskano kwotę 7.904,59 zł. Zgodnie z § 10 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25.03.2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej, dochód ze sprzedaży produktów i usług wykonanych przez uczestników warsztatu w ramach realizowanego programu terapii przeznacza się, w porozumieniu z uczestnikami warsztatu, na pokrycie wydatków związanych z integracją społeczną uczestników.

6. Wyrównywanie różnic między regionami.

Powiat Tucholski w roku 2014 przyjął zaproszenie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Oddział w Toruniu na realizację Programu wyrównywania różnic między regionami II. Ze środków PFRON można było uzyskać pomoc w ramach 7 obszarów:

- a) obszar A wyposażenie obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny;
- b) obszar B likwidacja barier w zakładach opieki zdrowotnej, urzędach powiatowych, placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania;
- c) obszaru C tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych;
- d) obszar D likwidacja barier transportowych;
- e) obszar E dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych;
- f) obszar F tworzenie warsztatów terapii zajęciowej;
- g) obszar G dofinansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

W odpowiedzi na ogłoszenie o możliwości skorzystania z dofinansowania zgłosiła się gmina Tuchola, która złożyła wniosek na zakup mikrobusa 9-miejscowego zaplanowany

na rok 2015. Zgodnie z umową ze środków PFRON gmina otrzyma dofinansowanie w wysokości 80.000,00 zł.

W roku 2014 zakończono realizację dwóch projektów, których wnioski złożono w roku 2013:

- Gmina Gostycyn zakupiła autobus (przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych). Dofinansowanie ze środków PFRON wyniosło 220.000,00 zł.

- Szpital Tucholski otrzymał dofinansowanie na likwidację barier architektonicznych na oddziale dziecięcym oraz przystosowanie łazienki dla osób niepełnosprawnych. Dofinansowanie ze środków PFRON wyniosło 34.833,34 zł.

Oddział PFRON w Toruniu pozytywnie ocenił rozliczenie projektów pod względem finansowo-księgowym. W roku 2014 przeprowadzono jedną kontrolę realizacji umowy zawartej w roku 2012 r., która nie wykazała nieprawidłowości.

V. AKTYWNY SAMORZĄD.

W 2014r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi kontynuowało realizację pilotażowego programu pt. „Aktywny samorząd”. Program finansowany jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jego celem jest wyeliminowanie i zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym oraz w dostępie do edukacji. Adresatami programu były osoby niepełnosprawne z dysfunkcją narządu wzroku, ruchu ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Większość zadań przeznaczona była dla osób w wieku aktywności zawodowej.

Program obejmował następujące obszary wsparcia:

MODUŁ I likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

1. Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

	Liczba złożonych wniosków	Liczba zawartych umów	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie z braku środków	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie ze względów formalnych	Wyplacone dofinansowanie
Zadanie 1 pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	1	1	0	0	3.272,50

Zadanie 2 pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B	2	2	0	0	2.418,53
--	---	---	---	---	----------

Tabela nr 19 Aktywny samorząd – obszar A – likwidacja bariery transportowej.

2. Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

	Liczba złożonych wniosków	Liczba zawartych umów	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie z braku środków	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie ze względów formalnych	Wyłacone dofinansowanie
Zadanie 1 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	4	3	0	1	14.838,29
Zadanie 2 dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	1	1	0	0	2.000,00

Tabela nr 20 Aktywny samorząd – obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym.

3. Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

	Liczba złożonych wniosków	Liczba zawartych umów	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie z braku środków	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie ze względów formalnych/ rezygnacja	Wyłacone dofinansowanie
Zadanie 1 pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego	6	4	0	2	32.883,80

o napędzie elektrycznym					
Zadanie 2 pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	1	1	0	0	2.000,00
Zadanie 3 pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	1	1	0	0	27.990,00
Zadanie 4 pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny	1	1	0	0	6.000,00

Tabela nr 21 Aktywny samorząd – Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się.

4. Obszar D

	Liczba złożonych wniosków	Liczba zawartych umów	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie z braku środków	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie ze względów formalnych	Wyplacone dofinansowanie
pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	1	1	0	0	1.208,70

Tabela nr 22 Aktywny samorząd – Obszar D.

— MODUŁ II

	Liczba złożonych wniosków	Liczba zawartych umów	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie z braku środków	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie ze względów formalnych	Wyłacone dofinansowanie
pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	57	56	0	1	140.871,00

Tabela nr 23 Aktywny samorząd – Moduł II.

Wydatkowane środki z podziałem na gminy

Nazwa gminy	Liczba złożonych wniosków	Liczba zawartych umów	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie z braku środków	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie ze względów formalnych/ rezygnacja	Wyłacone dofinansowanie
Tuchola	39	36	0	3	101.088,50
Kęsowo	6	6	0	0	18.195,00
Gostycyn	5	5	0	0	15.490,00
Lubiewo	5	4	0	1	15.735,80
Śliwice	7	7	0	0	44.266,03
Cekcyn	13	13	0	0	38.707,49

Tabela nr 24 Aktywny samorząd – przyznane dofinansowania wg miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych.

Łącznie na to zadanie wydatkowano kwotę: **233.482,82 zł.**

Środki finansowe zostały wykorzystane w 98%.

VI. WSPÓŁPRACA, SZKOLENIA, KOORDYNACJA I POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.

1. Informacja o współpracy ze stowarzyszeniem „Chojnicki Bank Żywności”.

W roku 2014 powiat tucholski przekazał na rzecz Stowarzyszenia składki w kwocie **8.964,00 zł.**

W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem w roku 2014 jednostka otrzymała darowizny o wartości **40.133,41 zł** głównie w postaci artykułów spożywczych (np. jogurty, napoje, frytki, pizza, owoce, warzywa, olej, mąka, cukier, ciasta, chipsy, czekolady). Towary te zostały przekazane jednostkom organizacyjnym powiatu m.in. Domowi Dziecka, Domowi Pomocy Społecznej w Wysokiej, Specjalistycznemu Ośrodkowi Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi, Specjalnemu Ośrodkowi Szkolno-Wychowawczemu w Tucholi, Zakładowi Aktywności Zawodowej w Tucholi oraz Gimnazjum nr 1 w Tucholi i Warsztatom Terapii Zajęciowej w Tucholi. Pomoc żywnościowa za pośrednictwem szkół, ZAZ i WTZ trafiła do ubogiej młodzieży wytypowanej przez pedagogów szkolnych. Natomiast w/w jednostki przyjęły artykuły na stan magazynowy. Niewielką ilość produktów przekazano na potrzeby organizowanych przy współudziale powiatu imprez kulturalnych.

2. Szkolenia w ramach doradztwa metodologicznego i szkolenia kadry pomocy społecznej.

Art. 19 ust. 14 Ustawy o pomocy społecznej nakłada na powiat zadanie zapewnienia szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej, tj. pracowników socjalnych zatrudnionych w gminnych ośrodkach pomocy społecznej. Skuteczność pracy socjalnej i wszelkich działań podjętych w kierunku aktywizacji podopiecznych wymaga specjalistycznego przygotowania i systematycznego doskonalenia.

W okresie od 29 września do 30 września 2014 r. odbyła się I Powiatowa Interdyscyplinarna Konferencja na temat przemocy w rodzinie pt.: „Widzimy, reagujemy, przeciwdziałamy”. W czasie dwudniowej konferencji poruszono wiele tematów związanych z przemocą w rodzinie. Zakres programu obejmował m. in. procedurę i analizę „Niebieskiej Karty”, zasad współpracy służb działających w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego oraz przymusowego odebrania dziecka przez kuratora sądowego. Prelekcje prowadziło wielu specjalistów z różnych dziedzin..

3. Szkolenia i konferencje, w których uczestniczyli pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

Lp.	Temat szkolenia	Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniu
1	Nowelizacja ustawy Prawo zamówień publicznych - zmiany dotyczące jst	1
2	„Grupy robocze w praktyce - analiza przypadków”	1
3	Studia podyplomowe „Diagnoza i terapia pedagogiczna”	2
4	„Tworzenie grup wsparcia: inicjowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych i doskonalenia umiejętności pracy z grupą wsparcia ”	1
5	I powiatowa interdyscyplinarne konferencja na temat przemocy w rodzinie pt. „Widzimy, reagujemy, przeciwdziałamy” (PCPR był współorganizatorem przedsięwzięcia)	5
6.	Organizowanie społeczności lokalnej – aktywna pomoc społeczna	1
7.	Konferencja: Gospodarstwa opiekuńcze w Borach Tucholskich a doświadczenia holenderskie	1

Tabela nr 25 Szkolenia pracowników PCPR.

Poza wyżej wymienionymi szkoleniami pracownicy Centrum uczestniczyli w spotkaniach konferencjach związanych z pomocą społeczną, np. konwentach kierowników (Konwent Kierowników i dyrektorów pcpr odbył się w dniach 15.09 – 16.09.2015 . w Zakładzie Aktywności Zawodowej w Tucholi), konferencji „Architektura zmian w pomocy społecznej”, dotyczącej perspektywy rozwoju pomocy społecznej w najbliższych latach czy wizycie studyjnej w Holandii dotyczącej tworzenia gospodarstw opiekuńczych. Kierownik PCPR brała udział we wdrażaniu projektu realizowanego przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie mającego na celu implementację idei gospodarstw opiekuńczych w naszym regionie.

4. Projekty realizowane przez PCPR.

4.1. „Aktywizacja zawodowa i zmniejszenie marginalizacji mieszkańców powiatu tucholskiego”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi w 2014 roku kontynuowało realizację projektu systemowego pt.: „Aktywizacja zawodowa i zmniejszenie marginalizacji mieszkańców powiatu tucholskiego” w ramach Priorytetu VII, Promocja integracji społecznej, w Poddziałaniu 7.1.2. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

Celem projektu systemowego w 2014 roku był wzrost aktywizacji społecznej i zawodowej klientów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

W ramach projektu zrealizowano wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez:

- a) Doradztwo zawodowe;
- b) Pracę socjalną;
- c) Kursy zawodowe;
- d) Poradnictwo psychologiczne (indywidualne i grupowe);
- e) Staże zawodowe;
- f) Wyjazd integracyjny.

Wsparciem w ramach projektu zostało objętych **17 osób** (w tym 14 osób niepełnosprawnych). Projekt realizowany był od stycznia 2014 r. do grudnia 2014 r. Całkowita wartość projektu wyniosła w **2014 roku 128.735,06 zł, w tym dofinansowanie 115.217,87 zł (projekt systemowy realizowany był w latach 2008-2014, a jego całkowita wartość wyniosła 907.395,48 zł).**

4.2. „Schematom STOP! Wspólne działania instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy – pilotaż”

Projekt ten realizowany jest przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich w Warszawie, które przeprowadziło nabór do realizacji pilotażowej części, w wyniku którego wyłoniono 40 powiatów wdrażających innowacyjne instrumenty z zakresu wspierania rodzin wielodzietnych zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jednym z powiatów zakwalifikowanych jest powiatu tucholski, w imieniu którego pilotaż realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi (z województwa kujawsko-pomorskiego w projekcie

uczestniczy 5 powiatów). „Głównym celem projektu jest utworzenie skoordynowanego systemu współpracy instytucjonalnej wobec rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z tytułu bezrobocia lub pozostawania w trwałym pokoleniowym bezrobociu i niemożności wyjścia z systemu świadczeń pomocy społecznej, a także testowe wypracowanie nowych instrumentów rodzinnej aktywizacji i integracji społecznej”. W tym celu w powiecie tucholskim powołano Powiatowy Zespół Koordynujący Współpracę, w skład którego weszło 10 podmiotów działających na rzecz rodziny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi (lider), Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostycynie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kęsowie, Komenda Powiatowa Policji w Tucholi, Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi, Powiat Tucholski, Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi, Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski w Tucholi, Szpital Tucholski, Wydział Oświaty, Kultury i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Tucholi (od 01.2015 Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi). Celem pracy PZKW jest wypracowanie systemu współpracy i koordynacji działań różnych instytucji zajmujących się wsparciem rodzin wielodzietnych. Kolejną grupą stworzoną w ramach pilotażu jest Mobilna Grupa Interdyscyplinarna, składająca się ze specjalistów pełniących role opiekunów dla 10 rodzin wielodzietnych uczestniczących w trzecim elemencie projektu – realizacji kontraktów rodzinnych. Rodziny uczestniczyły w szeregu działań aktywizujących – wyjazdach rodzinnych, poradnictwie specjalistycznym, korepetycjach dla dzieci, kursach zawodowych, szkoleniach kształtujących umiejętności społeczne.

Projekt realizowany był w okresie 12.2013 – 03.2015, w celu pełniejszej weryfikacji wniosków planowane jest przedłużenie pilotażu do 30.09.2015 r., a jednym z 20 zaproszonych do dalszych testów powiatów jest powiat tucholski. Budżet na cały okres realizacji pilotażu wynosi 668.338,86 zł (projekt nie wymaga wkładu własnego).

4.3. Projekty z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej:

- a) Resortowy program wspierania rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014, w ramach którego uzyskano dofinansowanie na:
  - 1) działania promujące rodzicielstwo zastępcze w powiecie tucholskim, udało się skompletować wymaganą do przeprowadzenia szkolenia liczbę kandydatów na rodziny zastępcze. Powiat Tucholski w roku 2014 uzyskał dotację w wysokości **3.697,50 zł** na szkolenia oparte na zagadnieniach programu PRIDE. Ile rodzin zostało przeszkolonych:
  - 2) wynagrodzenia dla nowo powstałej rodziny zastępczej w kwocie **2.000,00 zł**

- 3) świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, wysokości 2.000,00 zł.
- b) Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. W ramach programu uzyskano dofinansowanie do wynagrodzenia 1 koordynatora w wysokości 15.000,000 zł. W 2015 planuje się pozyskać kolejne środki w ramach Programu.

4.4 Programy korekcyjno- edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie.

W roku 2014 zorganizowano w ramach Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015 program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie. W szkoleniu wzięło udział 12 mężczyzn. Spotkania prowadzone były przez parę trenerów: mężczyznę i kobietę. Szkolenie ukończyło 7 sprawców przemocy w rodzinie.

Oddziaływania korekcyjno- edukacyjne kieruje się w szczególności do osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo wobec, których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych oraz osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie.

Zakres programowy oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych obejmuje m. in. takie tematy jak: definiowanie szacunku i analizowanie przemocy emocjonalnej, zrozumienie używania przemocy jako taktyki kontroli, definiowanie zaufania i wsparcia i analizowanie izolowania.

5. Potrzeby w zakresie realizacji zadań systemu pomocy społecznej:

- Rozszerzenie działalności w zakresie wolontariatu, grup wsparcia, działań resocjalizacyjnych dla sprawców przemocy,
- Realizacji szkoleń dla pracowników jednostek pomocy społecznej, współorganizacji II edycji konferencji „Widzimy, reagujemy, przeciwdziałamy”,
- Zorganizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.
- Koordynacja Programu Aktywności Lokalnej na lata 2009 – 2015.
- Wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz rodzin zastępczych na terenie naszego powiatu.
- Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego.

- Zwiększenie zatrudnienia, ze względu na zmiany w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (pod opieką koordynatora rodzinnej pieczy może znajdować się maksymalnie 15 rodzin),
- Pozyskanie środków na realizację zadań z zakresu aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w związku z zakończeniem realizacji dotychczasowych projektów.
- Potrzeby lokalowe wynikające ze zwiększenia zakresu działalności jednostki.

Podpisała: Anna Toby –Kierownik PCPR

UCHWAŁA NR VII/...../2015
RADY POWIATU TUCHOLSKIEGO
z dnia 17 kwietnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim na lata 2015-2020”

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595, poz. 645, z 2014r. poz.379, poz. 1072) oraz art. 35a ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. nr 127, poz. 721, nr 171, poz. 1016, nr 209, poz. 1243 i poz. 1244, nr 291, poz. 1707, z 2012r. poz. 986, poz. 1456 z 2013 poz. 73, poz. 675, poz. 791, poz. 1446, poz. 1645, z 2014r. poz. 598, poz. 877, poz. 1457, poz. 1873)

Rada Powiatu
uchwała, co następuje:

- §1. Przyjąć „Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim na lata 2015-2020”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tucholskiego.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Rady Powiatu Tucholskiego

Projekt został sprawdzony i podpisany przez radcę prawnego Agnieszkę Toczko.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Poprzedni program obowiązywał na lata 2008-2014. W związku z powyższym konieczne było przygotowanie i przyjęcie do stosowania aktualnego „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim na lata 2015-2020”.

Załącznik do
uchwały nr...
Rady Powiatu Tucholskiego
z dnia 17 kwietnia 2015 r.

**Program Wyrównywania Szans
Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim
na lata 2015 – 2020**

Wstęp

Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim został opracowany na lata 2015 – 2020. Program jest nie tylko wypełnieniem ustawowego zobowiązania, ale potrzebą wskazania długofalowych kierunków działań zmierzających do osiągnięcia celu głównego jakim jest pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym. Mimo wielu lat działań na rzecz osób niepełnosprawnych świadomość ich problemów jest nadal niewielka. Niekiedy widać jeszcze obojętność, niechęć sprawnej części społeczeństwa. Stereotypy, uprzedzenia stanowią poważną barierę, która w konsekwencji prowadzi do izolacji, marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych. Bezsilność, utrata nadziei może skutkować wycofaniem się z życia społecznego. Inicjowanie zmiany jest trudne ale nie niemożliwe. Opracowany program winien pozytywnie wpływać na łagodzenie skutków niepełnosprawności i stwarzać warunki umożliwiające dobrą jakość życia, efektywnie wspierać zarówno osoby niepełnosprawne jak i ich rodziny. Obowiązek wyrównywania tych szans spoczywa na władzach samorządowych. Doświadczenia zdobyte podczas realizacji poprzedniego programu wskazują, że trudno jest realizować zamierzenia dysponując jedynie środkami powiatowymi czy budżetowymi w ramach poszczególnych jednostek. Cenny wkład w rozpoznawanie potrzeb, dotarcie do beneficjentów i realizację działań na rzecz osób niepełnosprawnych wnoszą organizacje pozarządowe, wolontariusze i podmioty niezwiązane z pomocą społeczną. Dlatego ważne jest by stworzyć warunki umożliwiające realizację przedsięwzięć w wielosektorowej współpracy, zarówno formalnej jak i nieformalnej.

1. Charakterystyka powiatu tucholskiego w odniesieniu do aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych

Wg danych GUS z 2013 r. powiat tucholski zamieszkuje 48 283 mieszkańców, obejmuje 6 gmin: 1 miejsko-wiejska i 5 wiejskich. Pod względem geograficznym tereny te należą głównie do regionu Borów Tucholskich, aż 48% powierzchni to tereny leśne, 41% to tereny rolne. Ponadto występuje to wiele rzek i jezior. Wszystko to sprawia, że 56% powierzchni powiatu jest objętych różnymi formami ochrony przyrody. Tereny te są doskonałe dla turystów, wędkarzy, zbieraczy runa leśnego. Łatwo zauważyć, jak mały odsetek stanowią tereny zurbanizowane. Warunki środowiskowe spowodowały, że na terenie powiatu działa wiele zakładów zajmujących się pozyskiwaniem i przetwórstwem drewna. Należy nadmienić, że mało jest tu dużych zakładów pracy dających zatrudnienie znacznej liczbie mieszkańców. W powiecie utrzymuje się wysoka stopa bezrobocia. Według danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Tucholi stopa bezrobocia na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosła 21,8 % (3.988 osób zarejestrowanych, w tym 274 osoby niepełnosprawne, którzy stanowili 6,9% ogółu bezrobotnych), w 2014 r odpowiednio: 19,2 % (3.377 osób, w tym 264 są to osoby niepełnosprawne, które stanowiły 7,8% ogółu bezrobotnych). W końcu 2014 roku bezrobotni mężczyźni stanowili 55,3% ogółu zarejestrowanych osób niepełnosprawnych, natomiast kobiety 44,7 %.

Bezrobocie oddziałuje nie tylko na sferę zawodową, finansową ale także na aktywność społeczną. Nieaktywność zawodowa, zwłaszcza długotrwała, zniechęca do prób zmiany sytuacji, przyzwyczajają do marazmu i beznadziejności, prowadzi to często do wykluczenia społecznego. Wykonywanie pracy zawodowej daje poczucie bycia potrzebnym, wartościowym, podnosi ogólną satysfakcję życiową. Ponadto praca zawodowa jest okazją do samorealizacji, chroni przed znudzeniem i biernością. Przeciwdziała poczuciu bezradności i sprzyja rozwojowi osobowości, jest także okazją do nawiązywania i podtrzymywania kontaktów społecznych.

Na terenie powiatu, szczególnie w mieście Tucholi mają swoją siedzibę organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych: Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Ostoja”, koła

Polskiego Związku Niewidomych, Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków, Stowarzyszenie na Rzecz Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej „Przyjazna Dłoń”, koła Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Wszystkie organizacje aktywnie działają nie tylko na rzecz swoich członków, ale też innych niepełnosprawnych mieszkańców powiatu. Organizują wiele imprez plenerowych, na które zapraszani są wszyscy chętni np. festyn „Marzenia jak Ptaki”, czy „Przegląd Twórczości Osób Niepełnosprawnych”, Piknik Powiatowy „Światowy Dzień Inwalidy”, „Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych”. Organizacje chętnie współpracują z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi. Imprezy te organizowane są społecznie przy zaangażowaniu sponsorów, władz powiatowych i jednostek samorządowych. Organizacje borykają się także z problemami: utrzymują się głównie z niewielkich składek członkowskich, trudno jest im pozyskać środki zewnętrzne, a nawet nowych członków. Pewnym ograniczeniem są: opłaty związane z podróżą, trudności komunikacyjne oraz ponoszenie kosztów składki członkowskiej.

Mimo wysiłków, działań na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym nadal spotyka się u wielu osób niepełnosprawnych przejawiających bierną postawę, niechęć do jakiegokolwiek aktywizacji. Wiele jest jeszcze do zrobienia, dotyczy to osób z zaburzeniami psychicznymi, które szczególnie doświadczają niechęci otoczenia, przykryj stygmatyzacji.

2. Instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych

- 1) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna obejmuje opieką dzieci i młodzież z powiatu tucholskiego. Głównym zadaniem poradni jest wczesne rozpoznawanie i diagnozowanie zaburzeń rozwojowych u dzieci. Poradnia kwalifikuje dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych do odpowiednich form kształcenia:
  - a) orzeka o potrzebie kształcenia specjalnego (dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem, zaburzeniami zachowania, niedostosowane społecznie);
  - b) orzeka o potrzebie nauczania indywidualnego w stosunku do dzieci, których stan zdrowia utrudnia lub uniemożliwia realizowanie obowiązku szkolnego w systemie szkolnictwa masowego;
  - c) wskazuje optymalne formy, metody i warunki kształcenia dziecka niepełnosprawnego. Dzieci wymagające wsparcia indywidualnego zostają otoczone opieką psychologiczną. Prowadzona jest terapia zaburzeń rozwojowych indywidualna i grupowa. Opracowuje się programy rewalidacyjne. Pomocy psychopedagogicznej udziela się również rodzinom wychowującym dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Prowadzi się poradnictwo dla rodziców i rodzeństwa. Poradnia współdziała również w organizowaniu działań charytatywnych na rzecz dzieci.
- 2) Środowiskowy Dom Samopomocy jest jednostką pobytu dziennego, funkcjonującą w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi. Z usług ŚDS korzysta 45 osób (kobiet i mężczyzn) z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym. Głównym założeniem pracy terapeutycznej jest aktywizowanie osób z zaburzeniami psychicznymi po przebytej hospitalizacji w szpitalu psychiatrycznym. Poprzez różne formy aktywności, także pracy w pracowniach terapeutycznych ośrodek pragnie w pierwszej kolejności podtrzymywać dobrą kondycję psychofizyczną, niemniej jednak docelowa jest aktywizacja zawodowa. Uczestnicy biorą udział w różnych imprezach: sportowych, integracyjnych, zabawach, piknikach

- 3) Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tucholi działają od 2007 roku. Warsztat jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej. Warsztaty są placówką pobytu dziennego dla 40 osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym. Działalność WTZ jest finansowana ze środków PFRON, Powiatu Tucholskiego oraz innych źródeł. Placówka posiada 5 pracowników. Poprzez zastosowanie różnych technik terapii zajęciowej uczestnicy pozyskują lub przywracają umiejętności niezbędne do zatrudnienia. Techniki terapii rozwijają również zaradność osobistą, umiejętność wykonywania czynności życia codziennego. Uczestnicy biorą udział w różnych imprezach kulturalnych, wycieczkach, zawodach sportowych itp.
- 4) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy prowadzi zadania we wczesnym rozpoznawaniu zaburzeń oraz podejmuje działania w zakresie wspierania rozwoju. Prowadzone są zajęcia rewalidacyjne. Szkoła umożliwia dziecku niepełnosprawnemu kontakt z grupą rówieśniczą oraz korzystanie ze zorganizowanych zajęć rehabilitacyjno-wychowawczych. Odbywa się to poprzez organizowanie imprez i uroczystości szkolnych, prowadzenie zajęć rehabilitacyjno-wychowawczych. Dla rodziców oraz nauczycieli prowadzone są szkolenia w zakresie pomocy dzieciom z niepełnosprawnością. Szkoła podejmuje również działania w zakresie podnoszenia poziomu świadomości dzieci i młodzieży na temat ich niepełnosprawności. Dzieci biorą udział w różnych imprezach sportowych, kulturalnych, zabawach.
- 5) Poradnia Zdrowia Psychicznego mieści się w Tucholi. Z poradni korzystają mieszkańcy powiatu. Najczęstsze porady dotyczyły zaburzeń nerwicowych oraz psychotycznych.
- 6) Dom Pomocy Społecznej mieści się w miejscowości Wysoka. Na terenie Powiatu Tucholskiego funkcjonuje 1 dom pomocy społecznej, w których łączna liczba miejsc wynosi 46. Zadaniem domu pomocy społecznej jest zapewnienie całodobowej opieki dla osób przewlekle somatycznie chorych.
- 7) Organizacje pozarządowe: Polski Związek Niewidomych Powiatowe Koło w Tucholi, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Polski Związek Emerytów,

Rencistów i Inwalidów, Zarząd Rejonowy oraz podległe koła w gminach, Stowarzyszenie Rodziców dzieci Specjalnej Troski, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Ostoja”, Stowarzyszenie na Rzecz Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej „Przyjazna Dłoń”. Organizacje te aktywnie działają na rzecz osób niepełnosprawnych, nie tylko swoich członków ale dla szerszej społeczności lokalnej. Organizują wiele imprez plenerowych, zabaw, spotkań integracyjnych. Organizacje te dla swej działalności pozyskują środki zewnętrzne. Również Powiat, w miarę swoich możliwości użycza bezpłatnie sal czy wspiera finansowo przedsięwzięcia organizacji.

- 8) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi jest jednostką organizacyjną powiatu. Realizuje zadania finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych nałożone ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ustawa ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym. Jej głównym zadaniem jest pobudzanie aktywności, zaradności osobistej, tak by zapewnić optymalny poziom niezależności funkcjonowania poprzez:
- a) dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych: aktywna rehabilitacja lecznicza połączona z elementami wypoczynku mająca na celu poprawę sprawności i integrację osób niepełnosprawnych, pobyt na turnusie trwa 14 dni, osoba niepełnosprawna na wniosek lekarza może wyjechać z opiekunem, pobyt w części dofinansowany jest ze środków PFRON.
  - b) zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, ma na celu łagodzenie skutków niepełnosprawności poprzez refundację zakupu np. pieluchomajtek, protez, aparatów słuchowych itd., sprzęt rehabilitacyjny np. rowerki rehabilitacyjne, piłki, materace do ćwiczeń itd.
  - c) likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych; jeżeli jest uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. Realizowane jest ono poprzez podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności. W miarę możliwości, powinna pomóc osobie niepełnosprawnej w samodzielnym funkcjonowaniu,

wykonywaniu podstawowych, codziennych czynności lub ułatwić kontakt z otoczeniem np. poprzez przystosowanie łazienki do potrzeb wnioskodawcy, budowę pochylni, łóżka elektrycznego itp.

- d) dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych; sprzyja ono integracji osób niepełnosprawnych, pobudza zainteresowania i aktywność. PCPR realizuje również pilotażowy program „Aktywny samorząd”. Jest on finansowany ze środków PFRON. Celem programu jest wyeliminowanie i zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym oraz w dostępie do edukacji. Adresatami programu są osoby niepełnosprawne z dysfunkcją narządu wzroku, ruchu ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Większość zadań skierowana jest do osób w wieku aktywności zawodowej.

Jednostka aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej. Kontroluje działania Warsztatów Terapii Zajęciowych, pozyskuje środki zewnętrzne. Realizuje projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, których działania skierowane są m.in. na rzecz osób niepełnosprawnych.

- 11) Powiatowa społeczna rada ds. osób niepełnosprawnych jest organem opiniodawczo-doradczym. Składa się z 5 osób powołanych przez starostę, spośród kandydatów zgłoszonych przez organizacje pozarządowe oraz przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego. Kadencja rady trwa 4 lata. Do jej zadań należy:

- a) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych;
- b) realizacja praw osób niepełnosprawnych;
- c) opiniowanie projektów powiatowych, opiniowanie projektów uchwał.

- 12) Powiatowy Urząd Pracy prowadzi pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie. Opracowuje i realizuje, zgodnie z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowe programy działań na rzecz osób niepełnosprawnych

w zakresie rehabilitacji zawodowej. Współpracuje z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej. Kieruje osoby niepełnosprawne, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo – rehabilitacyjnego. PUP prowadzi działania zmierzające do poszerzenia oferty edukacyjnej i szkoleniowej skierowanych do osób niepełnosprawnych.

- 13) Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tucholi orzeka o niepełnosprawności do celów pozarentowych. Orzeczenie wydane przez zespół pozwala korzystać z ulg i uprawnień określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zespół orzeka o niepełnosprawności (osób do 16 roku życia) lub o stopniu niepełnosprawności (osób, które ukończyły 16 rok życia).
- 14) W 2013 roku został utworzony Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi. Jego celem jest kształcenie umiejętności zawodowych. Pracę rozpoczęło 35 osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 15 pracowników obsługi. ZAZ prowadzi działalność hotelarską, gastronomiczną i usługową. Osoby niepełnosprawne poprzez uzyskanie pracy zawodowej otrzymały szansę na powrót do czynnego życia społecznego oraz w przyszłości podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

3. Diagnoza sytuacji społecznej osób niepełnosprawnych

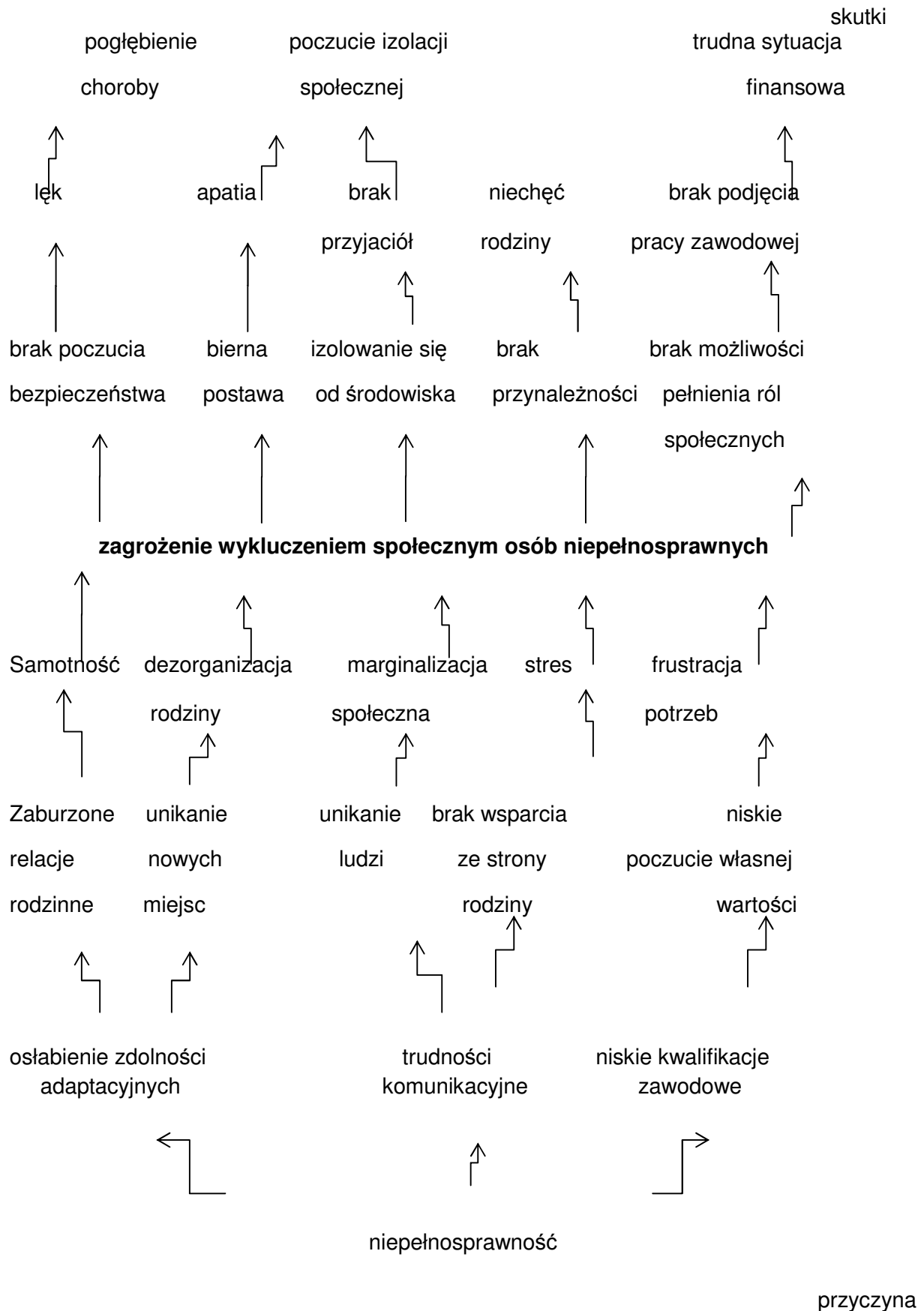
Populacja osób z niepełnosprawnością liczy w Polsce 12,2 proc. ludności, co daje liczbę prawie czterech milionów siedemset osób (dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego za 2011r.). Wśród podanej liczby osób znajdują się ci, którzy posiadają formalne orzeczenie o niepełnosprawności, jak i ci, którzy odczuwają kłopoty zdrowotne, ale nie mają orzeczenia. Obraz sytuacji osób niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim przedstawiają dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tucholi. Wyniki jednak nie są jednoznaczne. Niektóre osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie na czas określony mogą wielokrotnie okresowo otrzymywać nowe orzeczenie i zawiązać tym samym skalę problemu.

Tabela nr 1. Liczba wydanych orzeczeń w kolejnych latach

Rok	Liczba wydanych orzeczeń
2010	1809
2011	1778
2012	1696
2013	1577
2014	1713

Osoby niepełnosprawne są zmuszone pokonywać wielu barier, nie tylko architektonicznych ale przede wszystkim społecznych. Stereotypy, piętnowanie, nieporadność przy niskiej samoocenie osoby skutecznie izoluje ją od środowiska zewnętrznego. Istotne jest wsparcie społeczne, skierowane także do rodzin, które przy zastosowaniu różnych form pomocy zmobilizuje ich siły, zasoby i potencjał, tak by mogli w jak największym stopniu sami poradzić sobie ze swoimi problemami. Jednakże otoczone miłością, serdecznością, mają większe szanse do rozwoju osobowego, większe szanse na aktywność. Diagnozując sytuację osób niepełnosprawnych należy zwrócić uwagę nie tylko na istniejące deficyty, problemy ale także na obszary zachowanej sprawności, które dają możliwość działania i rozwoju. Osoby niepełnosprawne należy obserwować w kontekście całego jej otoczenia: rodziny, znajomych, czy społecznego systemu wsparcia. Metody pracy należy dobrać pod względem możliwości. Odpowiednie kierowanie potencjałem osób niepełnosprawnych przyczynia się do włączenia osób niepełnosprawnych w struktury społeczne, znika zagrożenie wykluczeniem.

Diagnoza problemów beneficjentów:

4. Cel główny i cele szczegółowe programu

Celem głównym programu jest pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

Cele szczegółowe:

Tabela nr 1: Stworzenie warunków do aktywizacji zawodowej, zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 2: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych

Tabela nr 3: Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych.

Tabela nr 4: Wyrównywanie szans w zakresie edukacji.

Tabela nr 5: Organizowanie różnych form wspierania rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną.

5. Harmonogram realizacji zadań programu w oparciu o przyjęte cele szczegółowe

Cel szczegółowy nr 1: Stworzenie warunków do aktywizacji zawodowej, zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych

Zadanie	Sposób realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji
1. Współpraca pomiędzy jednostkami powiatowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania, narady mające na celu wymianę informacji, omawianie aktualnej sytuacji. 2. Realizacja wspólnych przedsięwzięć z wykorzystaniem procedur formalnych (porozumienia, partnerstwa, zlecenie zadań) oraz nieformalnych (diagnoza, rekrutacja klientów), 	PCPR, PUP, ZAZ, WTZ, OPS, media, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, TCEZ, pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe	praca ciągła
2. Popularyzowanie zasad korzystania ze środków PFRON i innych programów oraz projektów skierowanych do osób niepełnosprawnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. prowadzenie akcji informacyjnej; 2. realizacja spotkań z mieszkańcami powiatu zainteresowanymi pozyskaniem środków i uzyskaniem aktualnych informacji na temat obecnie realizowanych zadań; 	PCPR, PUP, ZAZ, WTZ, OPS, media, Starostwo Powiatowe, Powiatowa Społeczna rada ds. Osób Niepełnosprawnych, pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe	praca ciągła
3. Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty edukacyjnej i szkoleniowej skierowanej do osób niepełnosprawnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. udzielanie informacji na temat dostępnej oferty edukacyjnej szkoleniowej skierowanej do osób niepełnosprawnych 2. Realizacja wspólnych przedsięwzięć. 	PUP, PCPR, TCEZ, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, media, GOPS, Starostwo Powiatowe	praca ciągła

Cel szczegółowy nr 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji
1. Popularyzacja aktywnych form aktywności społecznej poprzez stwarzanie możliwości pełnego udziału w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji i turystyce osób niepełnosprawnych	<ol style="list-style-type: none"> Organizowanie imprez kulturalnych, sportowych i innych; Organizowanie wystaw twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych; Rozwój aktywności osób niepełnosprawnych poprzez wyjazdy i wycieczki. 	pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych GOPS, PCPR, media placówki edukacyjne, DPS, Media, OsiR, , domy kultury, organizacje pozarządowe, -ZAZ, WTZ, ŚDS	praca ciągła
2. Upowszechnianie znaczenia organizacji pozarządowych w badaniu i zaspokajaniu potrzeb osób niepełnosprawnych, wspieranie ich inicjatyw.	<ol style="list-style-type: none"> „popularyzowanie pracy organizacji pozarządowych działających dla dobra osób niepełnosprawnych aktywna współpraca organizacji i instytucji publicznych w środowisku lokalnym 	media, pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych GOPS, PCPR, placówki edukacyjne, DPS, media, OsiR, , domy kultury, WTZ, ZAZ, ŚDS, organizacje pozarządowe	praca ciągła
3. Popularyzowanie wiedzy o możliwościach uzyskania dofinansowania ze środków PFRON i innych programów	<ol style="list-style-type: none"> prowadzenie akcji informacyjnych wśród osób niepełnosprawnych o możliwości uzyskania wsparcia dystrybucja ulotek; Prelekcje na temat zadań PFRON na terenie powiatu, np. w zakładach pracy, spotkania z organizacjami pozarządowymi, 	PCPR, OPS, media, organizacje pozarządowe, pełnomocnicy ds. osób niepełnosprawnych	praca ciągła

Cel szczegółowy nr 3. Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji
1. Wczesne rozpoznawanie zaburzeń oraz podejmowanie działań w zakresie wspierania rozwoju	<ol style="list-style-type: none"> 1. popularyzowanie znaczenia istoty wczesnej interwencji i jej wpływu na proces rehabilitacji; 2. poradnictwo specjalistyczne; 3. udzielania informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w zakresie wspomaganie rozwoju dziecka, 4. organizowanie pogadank dla rodziców, nauczycieli, wychowawców itp. traktujących o potrzebach i możliwościach rozwojowych dzieci niepełnosprawnych 	placówki edukacyjne, służba zdrowia, media, organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, PCPR, OPS	praca ciągła
2. Przygotowanie rodziny do pełnienia swojej roli w sytuacji przyjścia na świat dziecka niepełnosprawnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. podjęcie działań na rzecz niesienia pomocy rodzinom zakresie: <ul style="list-style-type: none"> – postępowania i pielęgnacji we wczesnym okresie życia – informowanie o możliwościach rozwojowych dziecka, diagnoza – niesienie pomocy socjalnej, psychologicznej, pedagogicznej i medycznej w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju oraz przekazywanie wiedzy traktującej o możliwościach stymulowania rozwoju dziecka 	Służba zdrowia, specjalist. placówki służby zdrowia Poradnia Psychol – Pedag., GOPS, PCPR , wolontariat, WTZ, organizacje pozarządowe	praca ciągła
3. zwiększenie możliwości uzyskania wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. systematyczne sporządzanie diagnoz na bazie orzecznictwa psychologiczno – pedagogicznego i medycznego 	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, służba zdrowia, Powiatowy	praca ciągła

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Orzekanie o niepełnosprawności 3. udzielanie dofinansowania ze środków PFRON przez PCPR, 	Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, PCPR	
4. Umożliwianie dziecku niepełnosprawnemu kontaktów z grupą rówieśniczą	<ol style="list-style-type: none"> 1. umożliwienie dzieciom niepełnosprawnym kształcenia i wychowania razem z pełnosprawnymi rówieśnikami w przedszkolnych grupach integracyjnych 	Placówki edukacyjne, klubiki dziecięce, PCPR, przedszkola, organizacje pozarządowe, ops-y, Wolontariusze, Poradnia	praca ciągła
5. Przygotowanie dziecka niepełnosprawnego do podjęcia przez nie obowiązku szkolnego w najkorzystniejszych dla niego warunkach	<ol style="list-style-type: none"> 1. kwalifikowanie dziecka niepełnosprawnego na podstawie wielodyscyplinarnej diagnozy do kształcenia integracyjnego lub specjalnego 2. wskazywanie rodzicom optymalnych możliwości kształcenia dziecka niepełnosprawnego w odpowiedniej dla niego placówce edukacyjnej. 	Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna	praca ciągła

\

Cel szczegółowy nr 4. Wyrównywanie szans w zakresie edukacji

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji
1. Podjęcie działań w zakresie podnoszenia poziomu świadomości dzieci i młodzieży na temat ich niepełnosprawnych rówieśników, praw, potrzeb i wkładu w życie społeczne	1. organizowanie pogadarek dotyczących dzieci niepełnosprawnych, realizowanych we wszystkich typach placówek edukacyjnych na terenie powiatu tucholskiego	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe	praca ciągła
2. Orzekanie i kwalifikowanie do kształcenia specjalnego i integracyjnego oparte na potencjale możliwości dziecka	1. systematyczne dokonywanie wielodyscyplinarnej diagnozy dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością wskazującej na potencjał rozwojowy i mocne strony 2. inspirowanie nauczycieli i wychowawców pracujących z dziećmi specjalnej troski do tworzenia programów autorskich 3. tworzenie warunków do zaspokajania podstawowych potrzeb uczniów specjalnej troski w zakresie specjalistycznej opieki medycznej oraz zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny i pomocniczy	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Służba zdrowia, PCPR, GOPS, placówki edukacyjne	praca ciągła
3. Wspieranie inicjatyw związanych z organizowaniem imprez sportowych, rekreacyjnych i	1. organizacja imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych dla dzieci specjalnej troski z powiatu tucholskiego w wieku 3 – 18 lat 2. wspomaganie rodzin dzieci z	Starostwo Powiatowe, GOPS, organizacje pozarządowe,	praca ciągła

kulturalnych dla dzieci z niepełnosprawnością	niepełnosprawnością w zakresie pomocy społecznej, korzystania z turnusów rehabilitacyjnych, sanatoriów oraz możliwości uzyskania sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego 3. utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjno – ortopedycznego	PCPR, OPS Placówki edukacyjne	
4. Podnoszenie wiedzy nauczycieli i wychowawców w zakresie pedagogiki specjalnej oraz metod pracy z dziećmi specjalnej troski	1. organizowanie szkoleń nauczycieli i innych osób zajmujących się pracą z dziećmi z niepełnosprawnością	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Starostwo Powiatowe	praca ciągła

Cel szczegółowy nr 5. Organizowanie różnych form wspierania rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną

Zadania	Sposób realizacji (metoda)	Wykonawcy	Termin realizacji
1. Diagnozowanie potrzeb rodzin osób niepełnosprawnych	1. przeprowadzanie wywiadów w środowisku lokalnym oraz poza nim	OPS, PCPR, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, placówki edukacyjne	praca ciągła
2. Objęcie rodzin pomocą	1. udzielanie poradnictwa specjalistycznego 2. wspieranie samodzielności rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną 3. inicjowanie tworzenia grup wsparcia 4. dofinansowania ze środków PFRON 5. udzielanie specjalistycznych usług opiekuńczych, pracy socjalnej	PCPR, OPS-y organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, wolontariat, media, placówki edukacyjne	praca ciągła
3. Organizowanie różnych form wypoczynku dla rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną, mające na celu poprawę ich sprawności	1. kierowanie osób niepełnosprawnych z opiekunem na turnusy rehabilitacyjne względnie do sanatorium 2. organizowanie wycieczek oraz imprez integracyjnych	PCPR, MOPS, GOPS, służba zdrowia, organizacje pozarządowe, wolontariat, media	praca ciągła
4. Poprawa dostępności budynków,	1. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych dla osób indywidualnych w ramach środków PFRON 2. dokonywanie przeglądu	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego	praca ciągła

	<p>obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu i ustalenie obiektów nie dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych</p> <p>3. zalecanie placówkom użyteczności publicznej dostosowanie ich obiektów do możliwości swobodnego korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne</p>	
--	---	--

Oczekiwane efekty programu

- I. Zapobieganie marginalizacji osób niepełnosprawnych.
- II. Zwiększenie znajomości problemów osób niepełnosprawnych wśród społeczności lokalnej, sąsiadów, znajomych, władz samorządowych.
- III. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego funkcjonowania.
- IV. Zwiększenie dostępu do obiektów użyteczności publicznej.
- V. Podniesienie akceptacji społecznej wobec osób niepełnosprawnych.
- VI. Ułatwienie dostępu do rehabilitacji.
- VII. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym oraz poprawienie sytuacji materialnej osób zdolnych do pracy poprzez aktywizację zawodową.

6. Źródła finansowania Programu

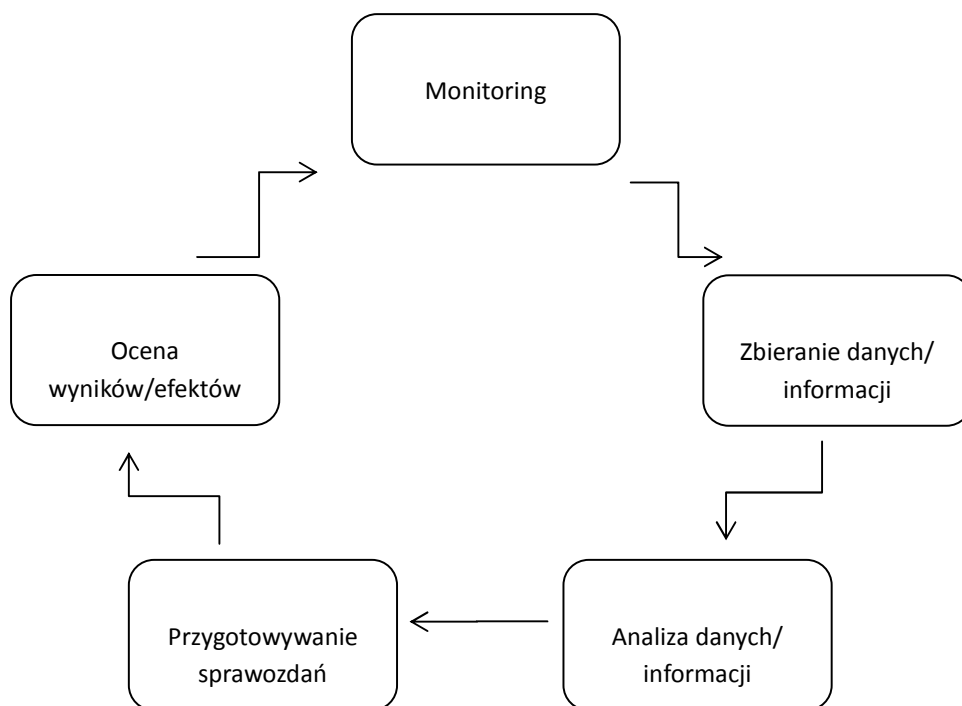
- a) budżet powiatu,
- b) budżety gmin,
- c) środki pozabudżetowe, m. in. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Pracy,
- d) środki Europejskiego Funduszu Społecznego i innych funduszy Unii Europejskiej,
- e) sponsorzy
- f) inne, np. środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne

7. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja będą polegały na badaniu oraz analizie stopnia realizacji Programu i osiągnięcia zakładanych rezultatów.

Monitoring działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tucholskim na lata 2015-2020 polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań i obserwacji zmian. Program pozwoli na ocenę wyników i dostarczy informacji na temat skuteczności podejmowanych zadań na rzecz osób niepełnosprawnych. Monitoring obejmował będzie działania takie jak systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji celów strategicznych. Do końca I półrocza następnego roku zostanie przygotowane roczne sprawozdanie z realizacji Programu za rok poprzedni. Będzie ono opracowane na podstawie sprawozdań częściowych złożonych koordynatorowi przez wykonawców Programu. Sprawozdanie pokaże zadania wykonane przy realizacji poszczególnych celów oraz określi na podstawie mierników, jakie efekty zostały osiągnięte. Po zapoznaniu się z treścią sprawozdania z realizacji Programu przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Tucholskim zostanie ono przedstawione na sesji Rady Powiatu. Nadzór nad całością działań prowadzony będzie przez Starostę Tucholskiego przy współudziale Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

Uproszczony schemat monitoringu wygląda następująco:

Podsumowanie

Wdrożenie w życie zadań wyznaczonych niniejszym Programem uzależnione będzie od wielu czynników, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Niewątpliwie duże znaczenie będzie tu miała aktywność i zaangażowanie podmiotów realizujących oraz umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału. W całym okresie funkcjonowania Programu wszystkie wynikające z niego działania poddawane będą nadzorowi i ocenie. Prowadzenie ewaluacji jest konieczne ze względu na możliwość pojawienia się nowych okoliczności i problemów, których nie można było przewidzieć i zaplanować podczas opracowywania Programu i które należy wziąć pod uwagę w trakcie jego trwania. Chodzi o to, aby zrealizować planowane przedsięwzięcia i na bieżąco weryfikować założenia, cele i sposoby ich osiągnięcia. Program ma charakter otwarty zarówno w zakresie merytorycznym, jak i czasowym, i w każdym czasie – jeśli zajdzie taka potrzeba - może być uzupełniany i zmieniany. Monitoring powinien umożliwić odpowiedzi na pytania o skuteczność, efektywność i poziom realizacji Programu. Dane do monitoringu pozyskiwane będą od podmiotów odpowiedzialnych za wykonywanie poszczególnych zadań i w formie zbiorczego, corocznego sprawozdania. Program wyznacza zadania do realizacji oraz wskazuje instytucje które poczynią wszelkie starania zmierzające do polepszenia warunków życia osób niepełnosprawnych. Koordynacja działań podmiotów skutkować będzie ofertą wsparcia, zwiększeniem otwartości na problemy wynikające z niepełnosprawności. Koordynatorem jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

DOM DZIECKA

89-500 Tuchola ul. Kościuszki 16

e-mail: domdziecka@tuchola.pl
www.domdziecka.tuchola.pl

tel. 052 559 20 99
tel/fax 052 559 20 98
dyrektor: 052 334 39 99

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI DOMU DZIECKA W TUCHOLI ZA ROK 2014

Tuchola, marzec 2015

Dom Dziecka w Tucholi jest placówką socjalizacyjną działającą głównie w zakresie opieki i wychowania dzieci na podstawie następujących przepisów prawnych:

- ustawa z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 nr 149 poz. 887 z późn. zm.)

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 nr 292 poz. 1720)

Organem prowadzącym Dom Dziecka w Tucholi jest Starostwo Powiatowe w Tucholi. W naszym Domu wychowankowie mają zapewnioną całkowitą całodobową opiekę i wychowanie.

Placówka socjalizacyjna jest przygotowana do przyjęcia 30-rga dzieci w wieku od 10 do 18 roku życia (z możliwością kontynuacji nauki i dalszego pobytu do ukończenia 25-go roku życia). Jest to zgodne z obowiązującym standardem. Przyjmowanie dziecka na podstawie wydanego skierowania przez Starostę Tucholskiego odbywa się przez całą dobę.

Koszt utrzymania wychowanka w tucholskiej placówce opiekuńczo – wychowawczej w roku 2014 wynosił 3.714,22 zł.

WYCHOWANKOWIE

W dniu 31 grudnia 2014 roku w Domu było umieszczonych 26 wychowanków, w tym 10 dziewczynek i 16 chłopców. W minionym okresie 1 wychowanek przebywał w internacie we wszystkie dni nauki szkolnej, 3 wychowanków przebywało w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych, natomiast 1 wychowanka w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii.

Podopieczni w naszym domu są zróżnicowani pod względem wiekowym. Najmłodsze dzieci mają 10 lat, najstarszy wychowanek ukończył 20 lat (pełnoletni uczący się wychowankowie to trzy osoby).

Przedział wiekowy wychowanków:

10-13 lat – 5 osób

14-19 lat – 21 osób

W placówce opiekuńczo – wychowawczej umieszczane są dzieci, które nie posiadają rodziców biologicznych z powodu zgonu, po pozbawieniu lub ograniczeniu albo zawieszeniu rodzicom władzy rodzicielskiej przez sąd.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku sytuacja rodzinno – prawna przedstawiała się następująco:

- sieroty - 1
- półsieroty - 3
- nie żyje ojciec - 1
- nie żyje matka - 3
- ograniczenie władzy rodzicielskiej - 8 matek, 10 ojców
- pozbawienie władzy rodzicielskiej - 4 matki, 4 ojców

W roku 2014 placówkę opuściło 6 wychowanków

- 3 wychowanków usamodzielniało się,

- 4 wychowanków zostało przeniesionych do innej placówki opiekuńczo – wychowawczej bliżej miejsca zamieszkania rodziny biologicznej.

W dniu 31 grudnia 2014r. najliczniejszą grupę wychowanków stanowią mieszkańcy powiatu tucholskiego – 9 osób, bydgoski grodzki – 3 osoby, chojnicki – 3 osoby, wąbrzeski – 1 osoba, gdański – 2 osoby, malborski – 1 osoba, sępoleński – 3 osoby, toruński

– 4 osoby, świecki -1 osoba. W ciągu całego roku w naszym Domu zostało umieszczonych 5 wychowanków.

Każde dziecko po przybyciu do placówki jest poddawane diagnozie psychofizycznej, dzięki której ustala się plan pracy z każdym dzieckiem. Plan jest modyfikowany co pół roku lub w miarę potrzeb. Dwa razy w ciągu roku zbiera się Zespół ds. Okresowej Oceny Dziecka. Na posiedzenia zespołu zaprasza się reprezentantów powiatowych centrów pomocy rodzinie z powiatów, z których pochodzą dzieci, przedstawicieli ośrodków pomocy społecznej, kuratorów, pedagogów szkolnych, asystentów rodziny, itp. Zadaniem zespołu jest analiza sytuacji rodzinnej, prawnej, wychowawczej, szkolnej, zdrowotnej podopiecznych oraz sformułowanie wniosków dotyczących zasadności dalszego pobytu w placówce.

PRACOWNICY PLACÓWKI

W ciągu roku 2014 nad przebywającymi w placówce wychowankami opiekę sprawowała 11 osobowa (w tym jedna osoba na urlopie macierzyńskim) kadra pedagogiczna oraz specjaliści:

- jedna osoba przebywająca na urlopie macierzyńskim (cały etat),
- jedna osoba zatrudniona na zastępstwo (cały etat),
- 1 wychowawca - 0,5 etatu,
- 2 wychowawców - 0,75 etatu
- 7 wychowawców - cały etat
- pedagog – cały etat
- pracownik socjalny – 0,5 etatu
- psycholog – 0,6 etatu
- dyrektor – cały etat

Pozostali pracownicy to:

- główny księgowy – cały etat
- samodzielny referent administracji – cały etat
- pielęgniarka – cały etat
- intendent – cały etat
- 2 kucharki – cały etat
- sprzątaczką, praczka – cały etat
- 2 pracownicy gospodarczy – cały etat

FUNKCJONOWANIE DOMU

Dom Dziecka w Tucholi jako jeden z pierwszych w województwie kujawsko – pomorskim otrzymał zezwolenie wojewody na prowadzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej na czas nieokreślony. Od tego czasu Dom Dziecka w Tucholi lokalowo i wyposażeniem spełnia wymogi standardowe.

Placówka jest przystosowana do sprawowania opieki nad 30-rgiem wychowanków. Dzieci są podzielone na trzy grupy wychowawcze, tzw. rodzinki. Każda rodzinka liczy 10 wychowanków. Każda z grup jest objęta opieką trzech wychowawców, którzy dbają o proces wychowawczy swoich podopiecznych. Wychowankowie mieszkają w 13 pokojach dwu i trzy osobowych. Wystrój pomieszczeń jest dostosowany do potrzeb każdego z dzieci. Każda grupa ma do dyspozycji łazienkę damską i męską, pralnię z suszarnią oraz pokój wypoczynku dziennego z aneksem kuchennym. Ponadto dzieci korzystają, sali rekreacyjno – sportowej, sali cichej nauki, sali komputerowej, sali zajęć specjalistycznych, sali plastycznej oraz świetlicy.

Sposób funkcjonowania placówki pozwala na szereg działań porównywalnych do codziennego życia w rodzinie. Daje również wychowankom możliwość nabywania codziennych umiejętności, takich jak np. pieczenie ciasta, przygotowanie posiłku (codziennie podwieczerek i kolacja a w dni wolne od nauki szkolnej również śniadania), prania, sprzątania (zarówno własnego pokoju jak i innych pomieszczeń domu), prasowania. Poprzez otrzymywanie comiesięcznej sumy kieszonkowego, wychowankowie uczą się jak racjonalnie dysponować środkami pieniężnymi. Dzieci współdecydują również o zakupach odzieży ze stawki ubraniowej, którą otrzymują dwa razy w roku.

SYTUACJA ZDROWOTNA

Placówka w ramach opieki nad wychowankami dba o profilaktykę zdrowotną swoich wychowanków. Nasze dzieci leczone są zgodnie ze wskazaniami lekarzy prowadzących. W roku 2014 uczęszczały do następujących poradni specjalistycznych:

- por. okulistyczna,
- por. neurologiczna,
- por. kardiologiczna,
- por. psychiatryczna,
- por. alergologiczna,
- por. gastroendokrynologiczna,
- por. endokrynologiczna,
- por. ortodontyczna,
- por. stomatologiczna,
- por. ginekologiczna,
- por. chirurgiczna,
- por. laryngologiczna
- por. ortopedyczna.

Niestety zdarza się również, że dzieci za zgodą opiekuna prawnego są hospitalizowane w szpitalu psychiatrycznym celem diagnostyki i leczenia.

Wychowankowie placówki w celu poprawy sytuacji zdrowotnej przebywali na dwutygodniowych turnusach rehabilitacyjnych.

SYTUACJA SZKOLNA

Wszyscy wychowankowie są objęci obowiązkiem szkolnym. Dzieci w zależności od możliwości intelektualnych i rozwojowych uczęszczają do różnego typu szkół:

• szkoła podstawowa masowa	- 3 osoby
• szkoła podstawowa specjalna	- 1 osoba
• gimnazjum (w tym nauczanie indywidualne na terenie Domu)	- 9 osób
• gimnazjum specjalne	- 3 osoby
• liceum ogólnokształcące	- 2 osoby
• zasadnicza szkoła zawodowa	- 4 osoby
• szkoła zawodowa specjalna	- 2 osoby
• praktyczna nauka zawodu	- 0 osób
• klasa życia	- 2 osoby

Analizując wyniki w nauce wychowanków Domu Dziecka za rok szkolny 2013/2014 można stwierdzić, że opanowanie materiału szkolnego sprawia wychowankom dużo trudności. Powodem niezadawalających wyników w nauce jest brak motywacji do nauki,

niesystematyczne uczęszczanie do szkoły. Spośród wychowanków 4 osoby mają obecnie opóźnienia w realizacji obowiązku szkolnego. Wychowankowie nie wykazują poczucia odpowiedzialności za wyniki w nauce, pomimo ciągłej motywującej pracy wychowawczej. Wychowawcy udzielają dzieciom systematycznej pomocy w przygotowaniu do lekcji oraz opanowaniu zaległości szkolnych. Podopieczni objęci są terapią pedagogiczną i psychologiczną na terenie Domu, uczestniczą w zajęciach terapeutycznych. Pozwala to na stwarzanie dzieciom i młodzieży warunków umożliwiających im zmianę sposobu zachowania czy zdobywaniu ogólnej wiedzy o otaczającym ich świecie. Nasi wychowankowie są diagnozowani również przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Tucholi w zakresie szczególnych potrzeb edukacyjnych, m.in. indywidualne nauczanie czy kierowanie do ośrodka socjoterapeutycznego.

CZAS WOLNY

Jedną z podstawowych form zapobiegania problemom wychowawczym u dzieci jest organizacja czasu wolnego wychowankom. Dzięki życzliwości dyrektorów szkół, którzy udostępnił nam sale gimnastyczne i boiska sportowe, dzieci a szczególnie chłopcy mogą uczestniczyć w zajęciach sportowych. Na terenie Domu organizowane są również zajęcia kulinarne, teatralne, itp. W roku 2014 odbyły się wyjazdy do kina, na basen. Wychowankowie brali również udział w Bydgoskim Festiwalu Radosnych Serc w kategorii śpiewu. Dwie wychowanki w roku 2014 wzięły udział w konkursie plastycznym organizowanym przez Fundację Wawel z Rodziną pn. „Słodkie filmowe inspiracje” Nasz Dom zorganizował również konkurs plastyczny dla dzieci ze szkół powiatu tucholskiego pn. „Ptaki cudaki” W maju byliśmy organizatorami turnieju piłki halowej. W tym wydarzeniu brały udział zaproszone placówki opiekuńczo – wychowawcze z terenu województwa kujawsko-pomorskiego i województwa pomorskiego. Z okazji Majówki korzystaliśmy z atrakcji parku linowego w Pile. Nasi wychowankowie w okresie wakacji letnich spędzali czas na dwóch obozach. Dzięki współpracy z fundacją Marka Kamińskiego kilkoro dzieci brało udział w Obozie Zdobywców Biegunów. Wychowankowie spędzili również 10 dni na obozie zorganizowanym przez ośrodek OMEGA w Przywidzu. W roku 2014 w czerwcu zorganizowaliśmy jednonocny biwak w gospodarstwie agroturystycznym z wieloma atrakcjami.

W roku 2014 roku ogłaszaliśmy dla naszych wychowanków kilka konkursów np. na czystość w domu czy konkurs profilaktyczny.

Czas Mikołajek i Świąt Bożonarodzeniowych to okres wielu wizyt różnych gości w naszej placówce. Wychowankowie otrzymują w tym okresie wiele paczek świątecznych od darczyńców. Co roku dzieci czekają z niecierpliwością na przyjazd harcerzy z Łęga, z którymi śpiewają kolędy czy bawią się w harcerskie płasy. Harcerze zawsze pamiętają o zbiórce darów dla naszego domu.

Ważnym wydarzeniem dla naszych wychowanków i nie tylko, było zaproszenie naszych dzieci na Galę Boxu, która odbywała się w Śliwicach. Podczas gali nasi wychowankowie mieli okazję poznać Pana Dariusza Michalczewskiego i spędzić z nim wspólnie czas.

W roku 2014 nawiązała z naszą placówką współpracę Organizacja POLESOM Polish Educational Solutions of Minnesota, która zrzesza w swoim działaniu dzieci pochodzenia polskiego i uczy, przypomina o polskiej kulturze, obyczajach, świątach, języku. Nasi wychowankowie w okresie około mikołajkowym przygotowały krótką scenkę dla swoich kolegów zza oceanu – „Kim jest Święty Mikołaj”. Nawiązaliśmy również współpracę z amerykańską organizacją POLESOM, która zrzesza osoby dorosłe polskiego pochodzenia i ma zadania statutowe podobne do organizacji POLESOM. Przedstawiciele tej organizacji

odwiedzili naszą placówkę w listopadzie ubiegłego roku podczas dwudniowej wizyty w Tucholi. Dzięki PACIM w dniu 14 grudnia 2014 odbył się obiad wigilijny, z którego część dochodu zostanie przekazane na rzecz naszego domu w postaci rzeczowej.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI

Nasza placówka pod kątem opieki i wychowania dzieci na co dzień współpracuje z takimi instytucjami jak:

- szkoły,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Starostwo Powiatowe,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Sąd,
- II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Policja,
- Straż Pożarna i wiele innych.

Do Domu Dziecka zgłaszają się osoby prywatne, instytucje, fundacje, stowarzyszenia, firmy, którym los naszych podopiecznych nie jest obojętny. Niektórzy z nich przekazują dary pieniężne, inni rzeczowe.

W roku 2014 pamiętali o nas między innymi:

- SKOK Stefczyka,
- Fundacja AMICIS z Wronek

KONTROLE

W roku 2014 przeprowadzone zostały w naszej placówce cztery kontrole. W styczniu i w listopadzie kontrolę przeprowadził Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

W kwietniu kontrolę przeprowadziło Starostwo Powiatowe (kontrola wybranych zagadnień finansowo-księgowych), natomiast w grudniu Sąd Rejonowy w Świeciu VIII Wydział Rodzinny z siedzibą w Tucholi.

Zgodnie z protokołami pokontrolnymi wprowadzono w życie zalecenia.

Główne planowane zamierzenia w zakresie poprawy działalności placówki:

- poprawa bezpieczeństwa pożarowego zgodnie z harmonogramem prac;
- bieżące prace remontowe w ramach posiadanych środków;
- szkolenia wynikające z zakresu wykonywanych obowiązków dla pracowników placówki.

Dom Dziecka w Tucholi zgodnie z ustawą z dnia 09 czerwca 2011 roku może funkcjonować jeszcze jako placówka 30-osobowa. Niestety od dnia 01.01.2021r. placówka musi być dostosowana do opieki i wychowania nad 14 wychowankami. Należy podjąć w tym zakresie działania aby stosunkowo wcześniej przygotować – utworzyć odpowiednią placówkę opiekuńczą – wychowawczą lub dwie, które swoim zakresem działania obejmą opiekę nad dziećmi zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów.

*Podpisała: Anna Liegmann
Dyrektor Domu Dziecka w Tucholi*

Wysoka, dnia 26.03.2015r.

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ W WYSOKIEJ W ROKU 2014.

Dom Pomocy Społecznej w Wysokiej na rok 2014, miał zaplanowane poniższe założenia :

- prace konserwatorsko-restauratorskie budynku Domu - III etap,
- zagospodarowanie części terenu wokół budynku DPS (kontynuacja),
- modernizacja pomieszczeń garażowych i pomieszczenia po archiwum w celu adaptacji na pralnię i szwalnię (kontynuacja),
- bieżąca modernizacja pomieszczeń w budynku DPS.

Poniżej przedstawione są zadania, które zostały zrealizowane od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku w DPS Wysoka:

- zakończono III etap prac konserwatorsko-restauratorskich budynku Domu poprzez odmalowanie elewacji nowszej części budynku
- zagospodarowano teren wokół budynku poprzez zazielenienie.

Powyższe prace zostały sfinansowane z środków pochodzących od Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu oraz środków własnych Starostwa Powiatowego.

Natomiast w ramach własnych środków kontynuowano prace związane z modernizacją pomieszczeń garażowych i po archiwum w celu adaptacji na pralnię i szwalnię.

Ponadto z własnych środków w minionym roku wykonano bieżącą modernizację pomieszczeń mieszkalnych i użytkowych domu.

W roku 2014 doposażono również Dom w nowy sprzęt:

- chłodziarka,
- kuchenka mikrofalowa,
- okapy kuchenne z wentylatorami,
- łóżko rehabilitacyjne,

- drobny sprzęt AGD (czajniki bezprzewodowe),
- doposażono kuchnię w nowe naczynia.

Działalność Domu reguluje Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. z 2012r., poz. 964). W jego myśl Dom zobowiązany jest do realizacji określonych w nim usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających.

Działalność kulturalna w DPS Wysoka w 2014 roku

Mieszkańcy jak corocznie tak i w 2014 roku brali udział w wielu imprezach organizowanych na terenie Domu jak i w spotkaniach poza terenem DPS.

Dom na stałe współpracuje z Środowiskowym Domem Samopomocy w Tucholi, Warsztatem Terapii Zajęciowej w Tucholi, Domem Dziennego Pobytu w Chojnicach, Klubami Seniora z naszego powiatu, Domami Pomocy Społecznej z naszego województwa, szkołami podstawowymi naszego powiatu jak również z Klubem Wolontariackim „Animus” z Gimnazjum nr 1 w Tucholi.

Wszelkie imprezy organizowane są przy współpracy z Stowarzyszeniem na Rzecz Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej „Przyjazna Dłoń”.

Spotkania organizowane są ze środków własnych oraz środków zewnętrznych pozyskanych przez Stowarzyszenie np. jedną z ciekawszych propozycji dla mieszkańców naszego DPS-u była wycieczka do Trójmiasta.

Dom Pomocy Społecznej w Wysokiej jest jednostką samofinansująca.

Utrzymuje się z:

- odpłatności wnoszonych przez mieszkańców (70% ich dochodu),
- dotacji od wojewody (na mieszkańców przyjętych przed 2004 r.),
- odpłatności gmin (za mieszkańców przyjętych po 2004 r.).

Powyższe środki są wystarczające na bieżące funkcjonowanie oraz drobne remonty i modernizację obiektu.

W roku 2014 mieszkańców na tzw. starych zasadach było 14, natomiast na nowych zasadach 32.

Mieszkańcy pochodzą z następujących powiatów:

1. Powiat tucholski – 14 osób w tym:
  - gmina Tuchola- 10 osób,
  - gmina Cekcyn – 1 osoba,
  - gmina Lubiewo – 2 osoby,
  - gmina Gostycyn – 1 osoby.
2. Powiat chojnicki – 8 osób, w tym:
  - gmina Czersk – 4 osoby,
  - gmina Chojnice- 3 osoba,
  - miasto Chojnice – 1 osoba.
3. Powiat toruński – 7 osób.
4. Powiat inowrocławski – 3 osoby, w tym:
  - gmina Złotniki Kujawskie – 1 osoba,
  - gmina Inowrocław – 2 osoby.
5. Powiat człuchowski – 1 osoba.
6. Powiat nakielski – 2 osoby.
7. Powiat Mysłowicki – 1 osoba.
8. Powiat bydgoski ziemski – gmina Sicienko – 1 osoba.
10. Powiat bydgoski grodzki – 9 osób.

W naszym Domu zamieszkuje 46 osób, którymi opiekuje się wykwalifikowana kadra podzielona na trzy działy.

Administracja :

- dyrektor,
- główna księgowa,
- inspektor kadrowo-administracyjny.

Dział terapeutyczno -opiekuńczy :

- kierownik działu terapeutyczno- opiekuńczego,
- pracownik socjalny,
- 15 opiekunów,
- rehabilitant,
- terapeuta zajęciowy,

- kapelan 0,25 etatu,
- pokojowa.

Dział gospodarczy :

- kierownik gospodarczy,
- szefowa kuchni,
- kucharki 2,5 etatu,
- dietetyk ½ etatu,
- rzemieślnik.
- krawcowa- praczka.

Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z 23 sierpnia 2012 rok (Dz.U. z 2012r., poz. 964) i w Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej wynosi 0,6.

Razem 31 pracowników (29,75 etatu) - stan na 31.12.2014r.

Kwalifikacje pracowników są następujące :

wykształcenie wyższe – 9, średnie - 15, zawodowe – 7.

Obecnie jedna osoba podwyższa kwalifikacje zawodowe na studiach pierwszego stopnia.

Średnia płaca brutto w roku 2014 wynosiła 2.323,30 zł, a z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym 2.512,79 zł .

Na dzień 31.12.2014 r. Dom posiada :

- 10 pokoi 2 osobowych,
- 8 pokoi 3 osobowych,
- 2 pokoje 1 osobowe.

Koszt utrzymania wynosił w roku 2014 – 2.767,36 zł. Przewidywany koszt w roku 2015 to 2.742,04 zł .

Powiat Tucholski złożył wnioski o dotację na IV etap prac konserwatorsko-restauratorskie budynku DPS do Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Dyrektor DPS Wysoka
mgr Katarzyna Bronikowska

Informacja o działalności Zakładu Aktywności Zawodowej w Tucholi za 2014r.

Spis treści:

- I. Wstęp
- II. Podstawy prawne funkcjonowania Zakładu
- III. Przedmiot działalności
- IV. Zatrudnienie
- V. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością
- VI. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnością
- VII. Działalność rehabilitacyjno- zdrowotna

Tuchola, dnia 28 marca 2015r.

I. Wstęp

- 1) Zakład Aktywności Zawodowej został utworzony na mocy uchwały Rady Powiatu Tucholskiego Nr XVIII/188/2012 z dnia 22.06.2012 roku, w celu zapewnienia niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu tucholskiego prawidłowej rehabilitacji zawodowej oraz społecznej. Status Zakładu Aktywności Zawodowej, otrzymał od Wojewody Kujawsko- Pomorskiego w dniu 23.12.2013 roku.
- 2) Siedzibą zakładu jest internat Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych przy ulicy Świeckiej 89a, w którym na potrzeby zakładu adaptowano 4 kondygnacje. Zajmuje również dawną salę gimnastyczną, w której funkcjonuje park zabaw dla dzieci „Kolorowy zakątek”.
- 3) Tucholski Zakład Aktywności Zawodowej to jedna z największych tego typu inwestycji w naszym województwie. Była ona możliwa dzięki prawie 3 mln zł dotacji z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pozyskanej przez Powiat Tucholski. Dnia 21 września 2012 roku Powiat Tucholski podpisał umowę z Województwem Kujawsko – Pomorskim o dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kosztów utworzenia i kosztów działania Zakładu Aktywności Zawodowej w Tucholi w kwocie **1.468.773,00 zł**. Przyznane środki wykorzystano na dostosowanie części budynku internatu. Tak powstało: 27 pomieszczeń hotelowych, pomieszczenia administracyjne, gospodarcze, kuchenne oraz przystosowano budynek do potrzeb osób z niepełnosprawnością.
- 4) Koszty robót budowlanych wyniosły **1.395.931,07 zł**. Wkład własny powiatu w postaci budynków wyniósł **3.377.030,00 zł**. Ponadto z oszczędności przetargowych w roku 2012 został zakupiony samochód Opel Combo Van o wartości 68.407,99 zł do przewozu żywności.

5) W roku 2013 Powiat Tucholski otrzymał kolejne dofinansowanie w kwocie **1.025.309,00 zł** z przeznaczeniem na poszczególne zadania:

- ✓ Dostawa i montaż wyposażenia do pomieszczeń hotelowych (recepcja, pokoje, łazienki, korytarze, restauracja, sala konferencyjna, biura, pokój pielęgniarki rehabilitacja, siłownia, sala zabaw) – koszt: 333.762,96 zł
  - ✓ Dostawa i montaż wyposażenia gastronomicznego kuchni oraz akcesoria kuchenne – koszt: 161.391,99 zł
  - ✓ Dostawa i montaż sprzętu RTV – koszt: 80.386,65 zł
  - ✓ Dostawa i montaż profesjonalnego sprzęt AGD – koszt: 94.786,26 zł
  - ✓ Dostawa sprzętu ogrodniczego – koszt: 50.213,52 zł
  - ✓ Dostawa i montaż wyposażenia sali zabaw – koszt: 161.130,00 zł
  - ✓ Dostawa i montaż wyposażenia siłowni – koszt: 40.224,00 zł
  - ✓ Dostawa i montaż wyposażenia do rehabilitacji – koszt: 31.747,50 zł
  - ✓ Surowce i materiały potrzebne do rozpoczęcia działalności wytwórczej i usługowej Zakładu Aktywności Zawodowej – koszt: 19.944,59
  - ✓ Dostawa i montaż urządzeń klimatyzacyjnych – koszt: 10.600,00 zł
- Dzięki staraniom Zarządu Powiatu Tucholskiego oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w roku 2013 pozyskano jeszcze dodatkowe środki w wysokości **185.962,00 zł**. Środki te oraz oszczędności poprzetargowe przeznaczono na następujące zadania:
    - ✓ Zakup środka transportu (9 – osobowy bus przystosowany do przewozu osób z niepełnosprawnością) – koszt: 121.895,00 zł.
    - ✓ Wyposażenie Zakładu Aktywności Zawodowej – koszt: 57.662,57 zł
    - ✓ Dostawa i montaż urządzeń klimatyzacyjnych – koszt: 38.500,00 zł
    - ✓ Surowce i materiały potrzebne do rozpoczęcia działalności wytwórczej i usługowej Zakładu Aktywności Zawodowej – koszt: 4.924,16 zł
    - ✓ Przyczepka samochodowa – koszt: 3.850,00 zł.

Łączna kwota dofinansowania z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w latach 2012 – 2013 wyniosła **2.680.044,00 zł**.

Zakład świadczy usługi między innymi:

- gastronomię i catering;
- centrum szkoleniowo – konferencyjne z bazą noclegową i siłownią;
- plac zabaw dla dzieci;
- usługi porządkowe;
- usługi krawieckie;
- usługi pralnicze.

Dofinansowanie z środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz wkład własny nie wyczerpują puli funduszu jakie pozyskano na uruchomienie ZAZ w Tucholi. Część planowanych działań została sfinansowana ze środków PO KL z projektu realizowanego w ramach poddziałania 7.2.1. W projekcie poza zakupem wyposażenia zakładu przewidziano także szerokie wsparcie dla osób z niepełnosprawnością w nim zatrudnionych. Pracownicy zakładu korzystali z poradnictwa specjalistycznego, usług rehabilitanta, z instrumentów aktywizacji zawodowej – doradztwa zawodowego, kursów specjalistycznych. Niepełnosprawni pracownicy zakładu czynnie uczestniczą w prowadzonej działalności. Do ich obowiązków należą m.in. obsługa hotelowa, obsługa imprez organizowanych na sali zabaw dla dzieci, obsługa imprez cateringowych.

II. Podstawy prawne funkcjonowania Zakładu

Zakład Aktywności Zawodowej funkcjonuje w oparciu o następujące akty prawne:

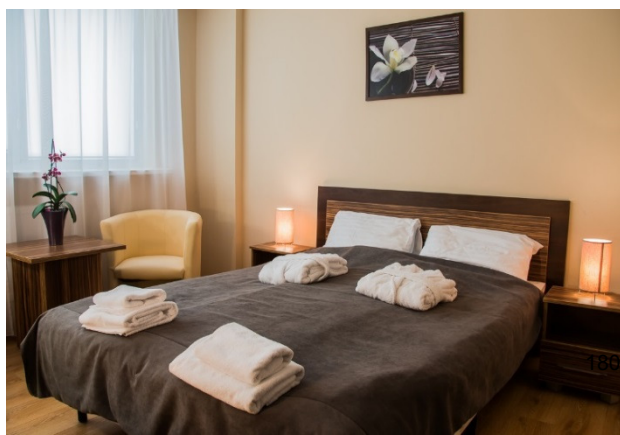
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2007r. w sprawie Zakładów Aktywności Zawodowej (Dz. U. z 2007r., Nr 242 poz. 1776)
- Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 27.06.2007r., Nr K (2007) 3050

III. Przedmiot działalności

Przedmiotem działalności zakładu z punktu widzenia gospodarczego jest wykonywanie usług hotelarskich (zakład posiada 70 miejsc noclegowych), cateringowych (obsługujemy imprezy firmowe, rodzinne, przygotowujemy posiłki do szkół i przedszkoli), pralniczych dla hoteli, restauracji, zakładów przetwórstwa spożywczego oraz klientów indywidualnych. W swojej ofercie zakład pierze, krochmali, prasuje, magluje pościel, prześcieradła, koszule, spodnie i wiele innych rzeczy, które nadają się do prania wodnego. Naszymi klientami są firmy z terenu powiatu tucholskiego.

Zakład prowadzi plac zabaw dla dzieci oraz wypożyczalnię strojów karnawałowych. Dużym zainteresowaniem cieszy się profesjonalna siłownia.

Poprzez prowadzenie działalności usługowej zakład realizuje główne cele wynikające z ustawy, jakim są rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością ze znacznym oraz umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, orzeczoną w związku upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną lub autyzmem. ZAZ przygotowuje w/w grupę pracowników do zatrudnienia w zakładach pracy chronionej lub na otwartym rynku pracy. Ponadto zakład podejmuje działania mające na celu poprawę stanu zdrowia z niepełnosprawnością oraz pomoc w ich usamodzielnieniu.

IV. Zatrudnienie

Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi do grudnia 2013 roku zatrudniał 35 osób z niepełnosprawnością, w tym 20 ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 15 z umiarkowanym. Ponadto w zakładzie zatrudnionych jest 15 osób pełnosprawnych. Zatrudnienie osób z niepełnosprawnością w 2014 roku w ZAZ przedstawia poniższa tabela.

<i>stopień niepełnosprawności</i>	<i>kobiety</i>	<i>mężczyźni</i>	<i>suma</i>
znacznym	11	9	20
umiarkowany	13	2	15
<i>Razem:</i>	24	7	35

W 2014 roku 5 osób z niepełnosprawnością uzyskało czasowe zatrudnienie na otwartym rynku pracy. W związku ze znaczną fluktuacją kadry niepełnosprawnej ZAZ-u w

2014 roku w zakładzie odbywały się staże absolwenckie finansowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi. W zakładzie odbywały się również praktyki zawodowe dla uczniów klas gastronomicznych. Aktualnie na przyjęcie do pracy oczekuje ponad 20 osób z niepełnosprawnością.

V. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością

Głównym celem zakładu jest aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością. Często podjęcie zatrudnienia w ZAZ-ie jest jedyną szansą na wyjście z domu oraz próbą podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Osoby z niepełnosprawnością, które trafiają do zakładu przeważnie nie posiadają nawyków związanych z obowiązkami pracowniczymi. Ich adaptacja do nowej rzeczywistości wymaga czasu oraz mozolnej pracy terapeutów zajęciowych, pedagogów, psychologów czy też fizjoterapeutów. Specjalistyczna kadra koncentruje się na wytworzeniu u osób z niepełnosprawnością nawyku systematycznej pracy i nauczaniu odpowiedzialności za jej wykonanie. Równocześnie pracują oni nad umiejętnością pracy w zespole z podziałem na określone zadania. Obecnie kolejni pracownicy zakładu są gotowi do podjęcia pracy na otwartym lub chronionym rynku pracy. Ponadto informacje składane przez pracodawców w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tucholi są natychmiast opiniowane przez radę programową zakładu pod kątem możliwości złożenia wniosku aplikacyjnego przez pracowników ZAZ.

VI. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnością

Działania z zakresu rehabilitacji społecznej mają na celu przygotowanie osób z niepełnosprawnością do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Często osoby niepełnosprawne nie posiadają podstawowej wiedzy o wartości pieniądza, mają trudności z czytaniem, pisaniem, nie orientują się w środowisku, w którym żyją. W tym celu przeprowadzane są treningi, które mają za zadanie usamodzielnienie tych osób poprzez: ćwiczenie czytania i pisania, trening samodzielnego pokonywania trasy do i z miejsca pracy, trening rozpoznawania nominałów pieniężnych i posługiwanie się nimi, wypełnianie obowiązków domowych, przygotowywanie posiłków, utrzymywanie higieny, wypracowanie świadomości konieczności płacenia rachunków czy też trening ekonomiczny.

Zakład ze środków Zakładowego Funduszu Aktywności finansuje niepełnosprawnym pracownikom udział w życiu kulturalnym i społecznym. Pracownicy zakładu w 2014 roku chętnie brali udział we wszelakich imprezach powiatowych. Wspólnie działania integrują grupę oraz pozwalają na zdobycie wzajemnego zaufania.

VII. Działalność rehabilitacyjno- zdrowotna

Zakład Aktywności Zawodowej w ramach swojej działalności zapewnia również rehabilitację zdrowotną dla pracowników z niepełnosprawnością. Osoby rozpoczynające pracę w naszym zakładzie, często wykazywały brak kondycji ujawniający się szybką utratą sił podczas rehabilitacji, problemy z nadwagą lub niedowagą, przykurcze w głównych mięśniach odpowiedzialnych za prawidłową pozycję stojącą, problemy koordynacyjne, problemy manualne. Dlatego między innymi pracownicy zakładu uczestniczą w codziennych zajęciach rehabilitacyjnych prowadzonych przez fizjoterapeutę. Dla każdego pracownika stworzono indywidualny program ćwiczeń, którego głównym celem jest uzyskanie lepszej kondycji fizycznej, lepszej wydolności krążeniowo- oddechowej oraz polepszenia koordynacji wzrokowo- ruchowej.

Sala rehabilitacyjna wyposażona jest m.in. w urządzenie do magneto, lasero oraz elektroterapii, bieżnię elektryczną, rower stacjonarny, atlas, materace oraz drabinki. Zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt.2 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób z niepełnosprawnością, ZAZ musi spełniać warunki wskazane w art. 28 ust.1 pkt.3 tejże ustawy tj. zapewniać doraźną i specjalistyczną pomoc, opiekę medyczną, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne.

Ponadto ze środków Zakładowego Funduszu Aktywności zapewniamy pracownikom specjalistyczną opiekę medyczną poprzez finansowanie wizyt u lekarzy specjalistów oraz udzielamy bezzwrotnych pożyczek na zakup materiałów i indywidualnego sprzętu medycznego. Pracownicy mogą otrzymać nieoprocentowaną pożyczkę na dostosowanie mieszkania czy łazienki.

Kierownik

Zakładu Aktywności Zawodowej

Lucyna Karnowska

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU WSPÓŁPRACY
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ PODMIOTAMI
WYMIENIONYMI W ART. 3 UST. 3 USTAWY Z DNIA 24 KWIETNIA
2003 R. O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO
I O WOLONTARIACIE ZA ROK 2014**

POWIAT TUCHOLSKI

Opracował:
Wydział Edukacji, Zdrowia i Sportu /
Wydział Rozwoju Lokalnego i Funduszy
Europejskich

Tuchola, dnia 07.04.2015 r.

Wstęp

Na podstawie art. 5a ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.), Uchwałą nr XXXII/298/2013 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 29 listopada 2012r. oraz Uchwałą nr XXXV/323/2014 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 21 marca 2014r. w sprawie przyjęcia Programu współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2014 r., organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż do dnia 30 kwietnia każdego roku jest zobowiązany przedłożyć organowi stanowiącemu sprawozdanie z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok poprzedni.

Roczny program współpracy powiatu tucholskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2014 został uchwalony Uchwałą nr XXXII/298/2013 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 29 listopada 2013r. Podjęcie inicjatywy uchwałodawczej wynikało z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.). W związku ze stwierdzeniem przez Wojewodę Kujawsko - Pomorskiego nieważności uchwały z dnia 29.11.2013r., Rada Powiatu ponownie podjęła uchwałę o przyjęciu programu współpracy z organizacjami pozarządowymi (uchwała XXXV/323/2014 z dnia 21.03.2014r.).

Program powstał w oparciu o wiedzę i doświadczenie zarówno pracowników Starostwa Powiatowego w Tucholi oraz powiatowych jednostek organizacyjnych, jak również organizacji pozarządowych. Program miał na celu wyzwolenie potencjału aktywności obywatelskiej, wrażliwości społecznej oraz umacnianie poprzez wspólne działania lokalnych więzi, wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, budowanie partnerstwa oraz wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych.

Projekt Programu był konsultowany z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, działającymi na rzecz Powiatu Tucholskiego. Organizacje pozarządowe mogły składać na formularzu opinie i uwagi do projektu Programu. W wyznaczonym terminie nie zgłoszono uwag do projektu.

Organizacje pozarządowe są bardzo ważnym partnerem Powiatu Tucholskiego w realizacji jego zadań statutowych. Powiat Tucholski współpracuje z organizacjami pozarządowymi i wspiera je w różnych działaniach na rzecz społeczności lokalnych.

Formy współpracy:

Współpraca Powiatu z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego oparta jest na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, uczciwej konkurencji, efektywności i jawności zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.).

Z uwagi na przeznaczenie środków w wysokości 0 zł, nie ogłoszono otwartych konkursów ofert dla NGO. Współpraca Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi odbywała się w formie pozafinansowej w następującym zakresie:

- 1) informowanie organizacji pozarządowych o możliwości pozyskania środków finansowych ze źródeł pozabudżetowych. Organizacje informowane były o ogłoszonych konkursach oraz o możliwości dodatkowego pozyskania pieniędzy na różnego rodzaju zadania i imprezy (np. Fundusz Inicjatyw Pozarządowych, Rodzynki z pozarządówki, Otwarty Konkurs Ofert ogłoszony przez WK-P, „Wieś na weekend”, pożyczki dla podmiotów ekonomii społecznej). Stowarzyszenia mogły liczyć także na pomoc w sprawdzeniu przygotowanych wniosków aplikacyjnych;
- 2) pomoc w usystematyzowaniu dokumentacji koniecznej do złożenia do KRS, a także w przygotowaniu dokumentów związanych z założeniem lub likwidacją stowarzyszenia;
- 3) udzielanie przez Starostę Tucholskiego honorowego patronatu działaniom i programom prowadzonym przez organizacje pozarządowe m.in. dziewięta

- edycja festiwalu muzyki elektronicznej „The Day of Electronic Music Cekcyn 2014”, XXII Ogólnopolskie Mistrzostwa Pierwszej Pomocy Polskiego Czerwonego Krzyża szkół ponadgimnazjalnych – etap rejonowy;
- 4) organizacja spotkań i szkoleń dla organizacji pozarządowych np. „Inicjowanie powstawania rad działalności pożytku publicznego” w ramach projektu „Dobre Rady: modelowe Rady Działalności Pożytku Publicznego w obszarze 2; szkolenia dot. zakładania spółdzielni socjalnych oraz zasad wsparcia z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich;
  - 5) organizacja wyborów przedstawiciela organizacji pozarządowych z terenu Powiatu Tucholskiego do Sejmiku NGO Województwa Kujawsko – Pomorskiego (wybrana została reprezentantka OSP Bysław Renata Urban);
  - 6) umieszczanie na stronie internetowej Powiatu informacji przekazywanych przez organizacje pozarządowe (dotyczących planowanych imprez i szkoleń);
  - 7) wypożyczanie organizacjom materiałów promocyjnych (banery, ścianki itp.) z logo powiatu;
  - 8) zakup nagród, pucharów, upominków na imprezy, uroczystości organizowane przez organizacje pozarządowe z terenu powiatu;
  - 9) bezpłatne udostępnianie sal Powiatu Tucholskiego na potrzeby realizacji różnego rodzaju konferencji, spotkań wraz ze sprzętem audiowizualnym itp.;
  - 10) współpraca przy organizacji wystaw, zajęć i imprez w Muzeum Borów Tucholskich;
  - 11) współpraca w zakresie organizacji wydarzeń promocyjnych (Historyczny Pochód Borowiaków w Tucholi, stoisko promocyjne podczas Inauguracji Sezonu Turystycznego w Toruniu);
  - 12) włączenie partnerów społecznych w skład Komitetu Sterującego Obszaru Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Tucholskiego, zgodnie z Porozumieniem zawartym w dniu 15.10.2014 r.
- Porozumienie to określa podstawowe zasady działania i zarządzania ORSG Powiatu Tucholskiego. Obszary te, obejmujące swoim zasięgiem całe

województwo, są odpowiednikami ZIT-ów (Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych) w dużych miastach i mają na celu skoordynowanie inwestycji realizowanych na danym obszarze przez powiat, poszczególne gminy, przedsiębiorców i organizacje społeczne tak, by uzyskać jak najlepszy w skali całego powiatu efekt.

Podsumowanie

Sprawozdanie z realizacji „Programu współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2014r.” jest dokumentem podsumowującym rok współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.

Podpisali:

Zenon Poturalski – Wicestarosta Tucholski

Jerzy Kowalik – Członek Zarządu Powiatu

Tuchola, 07.04.2015r.

Piotr Mówiński
Prezes Stowarzyszenia
Rezerwat Biosfery „Bory Tucholskie”
Pl. Zamkowy 1
89-500 Tuchola

Sz. Pan
Michał Mróz
Starosta Tucholski
Ul. Poczтовая 7
89-500 Tuchola

Szanowny Panie Starosto!

W odpowiedzi na pismo PR.0008.01.KG z dnia 27.03.2015r. informuję, że podstawowy cel Stowarzyszenia Rezerwat Biosfery „Bory Tucholskie” osiągnięty został w momencie powołania Rezerwatu Biosfery „Bory Tucholskie” w 2010 roku.

Od tego momentu działalność Stowarzyszenia prowadzona była przede wszystkim poprzez udział w spotkaniach dotyczących funkcjonowania Rezerwatu oraz koordynowania prac poszczególnych podmiotów wykorzystujących i rozwijających jego potencjał.

W chwili obecnej poważnie rozważana jest możliwość zakończenia działalności Stowarzyszenia, spowodowana przede wszystkim pełnym osiągnięciem głównego celu, dla którego Stowarzyszenie zostało powołane, jak też planowanym utworzeniem gremium koordynującego i wspierającego dalszy rozwój i wykorzystanie zasobów Rezerwatu Biosfery „Bory Tucholskie” (w którego skład mają wejść wszystkie najważniejsze instytucje działające na jego rzecz, w tym samorządy, instytucje związane z ochroną przyrody oraz instytucje naukowe). W nowej konfiguracji funkcja realizowana dotychczas przez Stowarzyszenie mogłaby zostać przejęta przez Lokalną Grupę Działania „Bory Tucholskie”, zrzeszającą nie tylko samorządy, ale też szereg innych podmiotów mogących czerpać z zasobów i marki Rezerwatu Biosfery „Bory Tucholskie”.

W razie potrzeby szczegółowe informacje w powyższym zakresie z przyjemnością przedstawię na Sesji Rady Powiatu Tucholskiego.

Z poważaniem

Piotr Mówiński

**UCHWAŁA NR VII//2015
RADY POWIATU TUCHOLSKIEGO
Z DNIA 17 KWIETNIA 2015 R.**

w sprawie zmian budżetu powiatu tucholskiego na rok 2015.

Na podstawie art. 12 pkt. 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 595 i poz. 645, z 2014 r. poz. 379 i 1072) oraz art. 211 ust. 1, 2 i 3, art. 212, art. 214, art. 215, art. 222, art. 235-237, art. 258, art. 264 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885, poz. 938, poz. 1646, z 2014 r. poz. 379, poz. 911, poz. 1146, poz. 1626, poz. 1877).

Rada Powiatu

uchwala, co następuje:

W uchwale nr IV/26/2015 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 23 stycznia 2015 roku w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Tucholskiego na 2015 rok, zmienionej uchwałami: Rady Powiatu Tucholskiego Nr V/31/2015 z dnia 13 lutego 2015 roku, Rady Powiatu Tucholskiego Nr VI/34/2015 z dnia 20 marca 2015 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 15/35/2015 z dnia 07 kwietnia 2015 roku wprowadza się następujące zmiany:

§ 1. Dochody budżetu w wysokości 52.882.965,99 zł,
- **zwiększa się o kwotę 51.164,46 zł,**
- dochody po zmianie wynoszą 52.934.130,45 zł.

w tym:

dochody bieżące 47.515.178,50 zł,
dochody majątkowe 5.418.951,95 zł,

ustala się zgodnie z załącznikiem nr 1 do Uchwały.

§ 2. Wydatki budżetu w wysokości 51.395.733,27 zł,
- **zwiększa się o kwotę 51.164,46 zł,**
- wydatki po zmianie wynoszą 51.446.897,73 zł.

w tym:

wydatki bieżące 45.722.607,78 zł,
wydatki majątkowe 5.724.289,95 zł,

ustala się zgodnie z załącznikiem nr 2 do Uchwały.

§ 3. Ustala się nadwyżkę budżetu Powiatu Tucholskiego w wysokości 1.487.232,72 zł, którą przeznaczają się na finansowanie rozchodów roku bieżącego.

§ 4. W budżecie Powiatu Tucholskiego tworzy się rezerwę:

1) ogólną w wysokości 50.000,00 zł,
2) celową w wysokości 75.000,00 zł.

z przeznaczeniem na:

a) wydatki związane z realizacją zadań z zakresu zarządzania kryzysowego

§ 5. Ustala się zadania inwestycyjne realizowane w roku 2015, zgodnie z załącznikiem nr 5 do Uchwały.

§ 6. Wydatki na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, zgodnie z załącznikiem nr 6 do Uchwały.

§ 7. Ustala się przychody w wysokości 1.500.000 zł, rozchody w wysokości 2.987.232,72 zł.

§ 8. Ustala się dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych odrębnymi ustawami, zgodnie z załącznikiem nr 3, 4 do Uchwały.

§ 9. Określa się plan dochodów zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego podlegających przekazaniu do budżetu państwa.

§ 10. Ustala się plan przychodów i kosztów zakładu budżetowego pod nazwą „Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi”: przychody 1.562.883,90 zł, koszty 1.562.883,90 zł.

§ 11. Ustala się plan dochodów i wydatków dla wyodrębnionego rachunku dochodów oświatowych jednostek budżetowych: dochody 593.100,00 zł, wydatki 593.100,00 zł.

§ 12. Ustala się kwotę wydatków przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, zgodnie z zawartą umową, z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Powiat Tucholski w kwocie 375.000,00 zł.

§ 13. Ustala się zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu Powiatu Tucholskiego.

§ 14. Ustala się limity zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek zaciąganych na:

- 1) sfinansowanie przejściowego deficytu budżetu - w kwocie 5.000.000 zł,
- 2) wyprzedzające finansowanie działań finansowych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w kwocie 880.670,70 zł.

§ 15. Upoważnia się Zarząd Powiatu Tucholskiego do:

- 1) zaciągania kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych do wysokości poszczególnych limitów zobowiązań, określonych w § 14 Uchwały,
- 2) dokonywania zmian w planie wydatków bieżących łącznie z wydatkami na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy, z wyłączeniem przeniesień wydatków między działami,
- 3) dokonywania, zmian w planie wydatków majątkowych w ramach działu klasyfikacji budżetowej
- 4) lokowania wolnych środków budżetowych na rachunkach bankowych w innych bankach niż bank prowadzący obsługę budżetu Powiatu Tucholskiego.

§ 16. Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tucholskiego.

§ 17. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko – Pomorskiego.

Przewodnicząca Rady Powiatu

Małgorzata Oller

Projekt został sprawdzony i podpisany przez radcę prawnego Agnieszkę Toczko.

**Uzasadnienie do Uchwały Nr VII//2015
Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 17 kwietnia 2015 roku**

Po stronie dochodów:

Dział 600 Transport i łączność

Rozdział 60014 Drogi publiczne powiatowe

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się przeniesienia pomiędzy § (6208, 6209, 6300) w kwocie 108.871,78 zł. Zmiana dotyczy podpisania aneksu do realizacji zadania pt „ Budowa dwóch odcinków ścieżki rowerowej na trasie Gostycyn –Piła II etap”.

Dział 700 Gospodarka mieszkaniowa

10.400 zł.

Rozdział 70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami

W wyniku decyzji Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 24 marca 2015 r. Nr WFB.I.3120.3.8.2015 dokonuje się zwiększenia w § 2110 (Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat). Kwota zwiększenia dotacji wynosi 10.400 zł., w związku z przeznaczeniem na finansowanie w 2015 r. kosztów szacowania wartości nieruchomości w postępowaniach prowadzonych przez Starostów, w ramach procedur ZRID.

Dział 801 Oświata i wychowanie

30.764,46 zł.

Rozdział 80195 Pozostała działalność

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia § 2001 w kwocie 30.764,46 zł w związku z przystąpieniem do projektu „Zagraniczna mobilność kadry edukacji szkolnej” w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Tucholi.

Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

10.000 zł.

Rozdział 90011 Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się na podstawie otrzymanych informacji z WFOŚiGW zwiększenia § 2460 o kwotę 10.000 zł, w związku z realizacją zadania „Zagospodarowanie terenu przy budynku Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej”.

W wyniku tych zmian dochody powiatu uległy zwiększeniu o kwotę 51.164,46 zł i wynoszą: 52.934.130,45 zł.

Po stronie wydatków:

Dział 600 Transport i łączność

Rozdział 60014 Drogi publiczne powiatowe

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się przeniesienia pomiędzy § (6058, 6059) w kwocie 81.653,84 zł. Zmiana dotyczy realizacji zadania pt „ Budowa dwóch odcinków ścieżki rowerowej na trasie Gostycyn –Piła II etap” oraz podpisania aneksu.

Dział 700 Gospodarka mieszkaniowa

10.400 zł.

Rozdział 70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami

W wyniku decyzji Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 24 marca 2015 r. Nr WFB.I.3120.3.8.2015 dokonuje się zwiększenia w kwocie 10.400 zł, pozostałe zmiany w związku z bieżącą działalnością jednostki.

Dział 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Rozdział 75411 Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się przeniesienia pomiędzy § (4050, 4060) w kwocie 290,05 zł w związku z bieżącą działalnością jednostki.

Dział 801 Oświata i wychowanie

30.764,46 zł.

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się przeniesienia pomiędzy rozdziałami (80120, 80130, 80140, 80150) na łączną o kwotę 269.521 zł. Zmiany zostały wprowadzone na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2014 zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1952). Potrzeba zmian wynika ze zmiany w sposobie finansowania uczniów niepełnosprawnych, gdzie na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży jednostka samorządu terytorialnego przeznacza środki w wysokości nie mniejszej niż wynikająca z podziału części oświatowej subwencji ogólnej.

Rozdział 80195 Pozostała działalność

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia § 4701 w kwocie 30.764,46 zł w związku z przystąpieniem do projektu „Zagraniczna mobilność kadry edukacji szkolnej” w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Tucholi.

Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

10.000 zł.

Rozdział 90011 Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się na podstawie otrzymanych informacji z WFOŚiGW zwiększenia § 4210 o kwotę 10.000 zł, w związku z realizacją zadania „Zagospodarowanie terenu przy budynku Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej”.

W wyniku tych zmian wydatki powiatu uległy zwiększeniu o kwotę 51.164,46 zł i wynoszą: 51.446.897,73 zł.

Ponadto dokonuje się zmian w załącznikach do Uchwały Nr VII//2015 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 17 kwietnia 2015 roku:

1. ”Zadania inwestycyjne w 2014 roku”, gdzie:
  - zwiększa się zadanie w rozdziale 60014 § 6058 „Budowa dwóch odcinków ścieżki rowerowej na trasie Gostycyn – Piła II etap” w kwocie 81.653,84 zł,
  - zmniejsza się zadanie w rozdziale 60014 § 6059 „Budowa dwóch odcinków ścieżki rowerowej na trasie Gostycyn – Piła II etap” w kwocie 81.653,84 zł,Załącznik ten otrzymuje brzmienie załącznika Nr 5 do niniejszej uchwały.
2. „Wydatki na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności” gdzie:
  - dodano program „Zagraniczna mobilność kadry edukacji szkolnej”- kwota 30.764,56 zł.Załącznik ten otrzymuje brzmienie załącznika Nr 5 do niniejszej uchwały.

Zmiany w dochodach budżetu Powiatu Tucholskiego na 2015 rok

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr VII /2015 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 17 kwietnia 2015 roku

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
600	60014		Transport i łączność	5 478 498,91	0,00	5 478 498,91
			Drogi publiczne powiatowe	5 476 498,91	0,00	5 476 498,91
		6208	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt. 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem dochodów klasyfikowanych w paragrafie 625	150 930,63	81 653,84	232 584,47
		6209	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt. 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem dochodów klasyfikowanych w paragrafie 625	50 310,21	27 217,94	77 528,15
700		6300	Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	2 346 994,32	- 108 871,78	2 238 122,54
			Gospodarka mieszkaniowa	1 314 177,27	10 400,00	1 324 577,27
801	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	1 314 177,27	10 400,00	1 324 577,27
		2110	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat	135 000,00	10 400,00	145 400,00
			Oświata i wychowanie	207 906,79	30 764,46	238 671,25
900	80195		Pozostała działalność	30,00	30 764,46	30 794,46
		2001	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem dochodów klasyfikowanych w paragrafie 205	0,00	30 764,46	30 764,46
			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	101 000,00	10 000,00	111 000,00
		90011	Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	1 000,00	10 000,00	11 000,00
		2440	Dotacje otrzymane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych	1 000,00	- 1 000,00	0,00
		2460	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizację zadań bieżących jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	0,00	11 000,00	11 000,00
Razem:				52 882 965,99	51 164,46	52 934 130,45

Zmiany w wydatkach budżetu Powiatu Tucholskiego na 2015 rok

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr VII/ /2015 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 17 kwietnia 2015 roku

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
600	60014		Transport i łączność	7 823 747,35	0,00	7 823 747,35
			Drogi publiczne powiatowe	6 580 843,16	0,00	6 580 843,16
		6058	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	150 930,63	81 653,84	232 584,47
700	70005	6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	713 503,93	- 81 653,84	631 850,09
			Gospodarka mieszkaniowa	276 384,00	10 400,00	286 784,00
			Gospodarka gruntami i nieruchomościami	276 384,00	10 400,00	286 784,00
754	75411	4300	Zakup usług pozostałych	64 000,00	19 900,00	83 900,00
		4590	Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych	40 000,00	- 10 000,00	30 000,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	20 000,00	500,00	20 500,00
			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	3 050 400,00	0,00	3 050 400,00
			Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	3 034 400,00	0,00	3 034 400,00
801	80120	4050	Uposażenia żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy	2 209 491,00	- 290,05	2 209 200,95
		4060	Pozostałe należności żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy	101 765,00	290,05	102 055,05
			Oświata i wychowanie	19 015 742,99	30 764,46	19 046 507,45
			Licea ogólnokształcące	2 972 043,20	- 60 078,00	2 911 965,20
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	7 000,00	- 2 200,00	4 800,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 646 000,00	- 7 328,00	1 638 672,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	169 170,00	- 20 900,00	148 270,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	328 000,00	- 13 700,00	314 300,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	48 000,00	- 2 500,00	45 500,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	42 000,00	- 1 000,00	41 000,00
4260	Zakup energii	178 000,00	- 9 500,00	168 500,00		
4270	Zakup usług remontowych	22 000,00	5 000,00	27 000,00		
4300	Zakup usług pozostałych	25 000,00	3 600,00	28 600,00		
4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	6 100,00	1 700,00	7 800,00		
4410	Podróże służbowe krajowe	3 000,00	- 1 800,00	1 200,00		
4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	105 976,00	- 13 650,00	92 326,00		
4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 000,00	2 200,00	3 200,00		

80130	Szkoly zawodowe	7 041 742,00	269 521,00	7 311 263,00
4010	Wynagrodzenia osobowe pracownikow	4 504 003,00	233 997,00	4 738 000,00
4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	420 060,00	- 14 450,00	405 610,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	860 000,00	23 300,00	883 300,00
4120	Składki na Fundusz Pracy	127 000,00	3 600,00	130 600,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	99 000,00	1 500,00	100 500,00
4260	Zakup energii	384 000,00	10 500,00	394 500,00
4270	Zakup usług remontowych	29 000,00	2 000,00	31 000,00
4300	Zakup usług pozostałych	66 000,00	12 000,00	78 000,00
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	12 800,00	4 000,00	16 800,00
4410	Podróże służbowe krajowe	3 900,00	2 000,00	5 900,00
4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	301 839,00	- 8 926,00	292 913,00
80140	Centra kształcenia ustawicznego i praktycznego oraz ośrodki dokształcania zawodowego	2 077 596,79	- 209 443,00	1 868 153,79
4010	Wynagrodzenia osobowe pracownikow	1 300 000,00	- 148 700,00	1 151 300,00
4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	125 300,00	- 12 640,00	112 660,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	240 000,00	- 27 700,00	212 300,00
4120	Składki na Fundusz Pracy	34 000,00	- 3 900,00	30 100,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	55 000,00	- 1 800,00	53 200,00
4260	Zakup energii	120 000,00	- 3 900,00	116 100,00
4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	74 585,00	- 10 803,00	63 782,00
80150	Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych, gimnazjach, liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i szkołach zawodowych oraz szkołach artystycznych	977 719,00	0,00	977 719,00
4010	Wynagrodzenia osobowe pracownikow	777 419,00	- 77 969,00	699 450,00
4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	0,00	47 990,00	47 990,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	107 000,00	18 100,00	125 100,00
4120	Składki na Fundusz Pracy	14 500,00	2 800,00	17 300,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	7 000,00	1 300,00	8 300,00
4260	Zakup energii	32 000,00	2 900,00	34 900,00
4270	Zakup usług remontowych	8 000,00	- 7 000,00	1 000,00
4300	Zakup usług pozostałych	17 000,00	- 15 600,00	1 400,00
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	6 000,00	- 5 700,00	300,00

	4410	Podróże służbowe krajowe	5 800,00	- 200,00	5 600,00
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	3 000,00	33 379,00	36 379,00
80195		Pozostała działalność	167 104,00	30 764,46	197 868,46
	4701	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	0,00	30 764,46	30 764,46
900		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	323 150,00	10 000,00	333 150,00
	90011	Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	1 150,00	10 000,00	11 150,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 150,00	10 000,00	11 150,00
Razem:			51 395 733,27	51 164,46	51 446 897,73

Plan zadań zleconych z zakresu administracji rządowej - dochody na 2015 rok

Załącznik Nr 3 do Uchwały Nr VII/ /2015 Zarządu Powiatu Tucholskiego z dnia 17 kwietnia 2015 roku

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
010	01005		Rolnictwo i łowiectwo	5 000,00	0,00	5 000,00
			Prace geodezyjno-urzędzeniowe na potrzeby rolnictwa	5 000,00	0,00	5 000,00
		2110	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat	5 000,00	0,00	5 000,00
700	70005		Gospodarka mieszkaniowa	135 000,00	10 400,00	145 400,00
			Gospodarka gruntami i nieruchomościami	135 000,00	10 400,00	145 400,00
		2110	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat	135 000,00	10 400,00	145 400,00
710	71013		Działalność usługowa	368 000,00	0,00	368 000,00
			Prace geodezyjne i kartograficzne (nieinwestycyjne)	30 000,00	0,00	30 000,00
		2110	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat	30 000,00	0,00	30 000,00
71014	71014		Opracowania geodezyjne i kartograficzne	1 000,00	0,00	1 000,00
			Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat	1 000,00	0,00	1 000,00
			Nadzór budowlany	337 000,00	0,00	337 000,00
71015	71015		Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat	333 300,00	0,00	333 300,00
			Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat	3 700,00	0,00	3 700,00
			Administracja publiczna	173 400,00	0,00	173 400,00
750	75011		Urzędy wojewódzkie	144 400,00	0,00	144 400,00
			Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat	144 400,00	0,00	144 400,00
			Kwalifikacja wojskowa	29 000,00	0,00	29 000,00

Plan zadań zleconych z zakresu administracji rządowej - wydatki na 2015 rok

Załącznik Nr 4 do Uchwały Nr VII/ /2015 Zarządu Powiatu Tucholskiego z dnia 17 kwietnia 2015 roku

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
010	01005		Rolnictwo i łowiectwo	5 000,00	0,00	5 000,00
			Prace geodezyjno-urzędzeniowe na potrzeby rolnictwa	5 000,00	0,00	5 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	5 000,00	0,00	5 000,00
700	70005		Gospodarka mieszkaniowa	135 000,00	10 400,00	145 400,00
			Gospodarka gruntami i nieruchomościami	135 000,00	10 400,00	145 400,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	61 584,00	0,00	61 584,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 132,00	0,00	4 132,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	8 996,00	0,00	8 996,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	1 288,00	0,00	1 288,00
		4300	Zakup usług pozostałych	49 000,00	19 900,00	68 900,00
		4590	Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych	10 000,00	- 10 000,00	0,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	0,00	500,00	500,00
		710			368 000,00	0,00
71013			Działalność usługowa	368 000,00	0,00	368 000,00
			Prace geodezyjne i kartograficzne (nieinwestycyjne)	30 000,00	0,00	30 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	30 000,00	0,00	30 000,00
71014			Opracowania geodezyjne i kartograficzne	1 000,00	0,00	1 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	1 000,00	0,00	1 000,00
71015			Nadzór budowlany	337 000,00	0,00	337 000,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	500,00	0,00	500,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	90 000,00	0,00	90 000,00
		4020	Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	140 000,00	0,00	140 000,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	15 838,18	0,00	15 838,18
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	40 000,00	0,00	40 000,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	5 600,00	0,00	5 600,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	10 628,36	0,00	10 628,36
		4260	Zakup energii	4 000,00	0,00	4 000,00
		4270	Zakup usług remontowych	1 000,00	0,00	1 000,00
4280	Zakup usług zdrowotnych	300,00	0,00	300,00		

4300	Zakup usług pozostałych	12 000,00	0,00	12 000,00	0,00	12 000,00
4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	4 300,00	0,00	4 300,00	0,00	4 300,00
4410	Podróże służbowe krajowe	1 100,00	0,00	1 100,00	0,00	1 100,00
4430	Różne opłaty i składki	1 500,00	0,00	1 500,00	0,00	1 500,00
4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	5 564,46	0,00	5 564,46	0,00	5 564,46
4480	Podatek od nieruchomości	269,00	0,00	269,00	0,00	269,00
4550	Szkolenia członków korpusu służby cywilnej	400,00	0,00	400,00	0,00	400,00
4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00
4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	200,00	0,00	200,00	0,00	200,00
6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	3 700,00	0,00	3 700,00	0,00	3 700,00
750	Administracja publiczna	173 400,00	0,00	173 400,00	0,00	173 400,00
75011	Urzędy wojewódzkie	144 400,00	0,00	144 400,00	0,00	144 400,00
4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	110 592,00	0,00	110 592,00	0,00	110 592,00
4040	Dotatkowe wynagrodzenie roczne	7 294,00	0,00	7 294,00	0,00	7 294,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	20 158,00	0,00	20 158,00	0,00	20 158,00
4120	Składki na Fundusz Pracy	2 888,00	0,00	2 888,00	0,00	2 888,00
4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	3 468,00	0,00	3 468,00	0,00	3 468,00
75045	Kwalifikacja wojskowa	29 000,00	0,00	29 000,00	0,00	29 000,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	1 026,00	0,00	1 026,00	0,00	1 026,00
4120	Składki na Fundusz Pracy	36,75	0,00	36,75	0,00	36,75
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	9 000,00	0,00	9 000,00	0,00	9 000,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	9 900,00	0,00	9 900,00	0,00	9 900,00
4270	Zakup usług remontowych	8 037,25	0,00	8 037,25	0,00	8 037,25
4300	Zakup usług pozostałych	900,00	0,00	900,00	0,00	900,00
4410	Podróże służbowe krajowe	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00
752	Obroń narodowa	4 000,00	0,00	4 000,00	0,00	4 000,00
75212	Pozostałe wydatki obronne	4 000,00	0,00	4 000,00	0,00	4 000,00
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	2 000,00	0,00	2 000,00	0,00	2 000,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 000,00	0,00	2 000,00	0,00	2 000,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	3 034 400,00	0,00	3 034 400,00	0,00	3 034 400,00
75411	Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	3 034 400,00	0,00	3 034 400,00	0,00	3 034 400,00
3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	200,00	0,00	200,00	0,00	200,00

3070	Wydatki osobowe niezaliczone do uposażeń wypłacane żołnierzom i funkcjonariuszom	148 811,00	0,00	148 811,00
4020	Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	65 285,00	0,00	65 285,00
4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	5 517,93	0,00	5 517,93
4050	Uposażenia żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy	2 209 491,00	- 290,05	2 209 200,95
4060	Pozostałe należności żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy	101 765,00	290,05	102 055,05
4070	Dodatkowe uposażenie roczne dla żołnierzy zawodowych oraz nagrody roczne dla funkcjonariuszy	179 000,00	0,00	179 000,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	11 581,00	0,00	11 581,00
4120	Składki na Fundusz Pracy	1 729,00	0,00	1 729,00
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	12 000,00	0,00	12 000,00
4180	Równoważniki pieniężne i ekwiwalenty dla żołnierzy i funkcjonariuszy	105 000,00	0,00	105 000,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	50 000,00	0,00	50 000,00
4230	Zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych	1 000,00	0,00	1 000,00
4250	Zakup sprzętu i uzbrojenia	2 000,00	0,00	2 000,00
4260	Zakup energii	64 747,00	0,00	64 747,00
4270	Zakup usług remontowych	14 400,00	0,00	14 400,00
4280	Zakup usług zdrowotnych	12 000,00	0,00	12 000,00
4300	Zakup usług pozostałych	19 585,74	0,00	19 585,74
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	9 300,00	0,00	9 300,00
4410	Podróże służbowe krajowe	2 000,00	0,00	2 000,00
4430	Różne opłaty i składki	5 000,00	0,00	5 000,00
4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	2 735,00	0,00	2 735,00
4480	Podatek od nieruchomości	9 000,00	0,00	9 000,00
4510	Opłaty na rzecz budżetu państwa	2 252,33	0,00	2 252,33
851	Ochrona zdrowia	2 182 000,00	0,00	2 182 000,00
85156	Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nie objętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	2 182 000,00	0,00	2 182 000,00
4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	16 848,00	0,00	16 848,00
4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	2 165 152,00	0,00	2 165 152,00
852	Pomoc społeczna	348 000,00	0,00	348 000,00
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	348 000,00	0,00	348 000,00
3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	1 100,00	0,00	1 100,00
4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	174 200,00	0,00	174 200,00

4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	14 070,00	0,00	14 070,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	37 880,00	0,00	37 880,00
4120	Składki na Fundusz Pracy	5 100,00	0,00	5 100,00
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	37 430,00	0,00	37 430,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	21 024,00	0,00	21 024,00
4220	Zakup środków żywności	5 000,00	0,00	5 000,00
4230	Zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych	600,00	0,00	600,00
4260	Zakup energii	4 500,00	0,00	4 500,00
4270	Zakup usług remontowych	3 900,00	0,00	3 900,00
4280	Zakup usług zdrowotnych	150,00	0,00	150,00
4300	Zakup usług pozostałych	29 116,00	0,00	29 116,00
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	2 376,00	0,00	2 376,00
4410	Podróże służbowe krajowe	2 000,00	0,00	2 000,00
4430	Różne opłaty i składki	1 200,00	0,00	1 200,00
4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	6 154,00	0,00	6 154,00
4480	Podatek od nieruchomości	1 550,00	0,00	1 550,00
4510	Opłaty na rzecz budżetu państwa	50,00	0,00	50,00
4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	100,00	0,00	100,00
4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	500,00	0,00	500,00
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	110 600,00	0,00	110 600,00
85321	Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	110 600,00	0,00	110 600,00
3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	26 089,00	0,00	26 089,00
4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	44 506,00	0,00	44 506,00
4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3 905,00	0,00	3 905,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	8 279,00	0,00	8 279,00
4120	Składki na Fundusz Pracy	1 186,00	0,00	1 186,00
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	15 000,00	0,00	15 000,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 899,00	0,00	2 899,00
4260	Zakup energii	232,00	0,00	232,00
4270	Zakup usług remontowych	696,00	0,00	696,00
4300	Zakup usług pozostałych	5 798,00	0,00	5 798,00
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	522,00	0,00	522,00

44.10	Podróże służbowe krajowe	116,00	0,00	116,00
44.40	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 372,00	0,00	1 372,00
Razem:		6 360 400,00	10 400,00	6 370 800,00

Zadania inwestycyjne w 2015 roku

Lp.	Dział	Rozdz.	§**	Nazwa zadania inwestycyjnego	Planowane wydatki					Jednostka organizacyjna realizująca program lub koordynująca wykonanie programu
					rok budżetowy 2015 (9+10+11+12)	dochody własne jst	kredyty i pożyczki	środki pochodzące z innych źródeł**	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	600	60014	6050	Przebudowa dróg powiatowych, nr 1010 C Wielka Komorza - Drożdżenica, nr 1110 C Chojnice - Pamiętowo nr 1019 C Przymuszewo - Drożdżenica (etap III).	3 399 240,60	31 640,00		A.1.683.800,00 B.1.683.800,60 C.		ZDP
2	600	60014	6058/6059	Budowa dwóch odcinków ścieżki rowerowej na trasie Gostycyn - Piła II etap.	864 434,56			A. B. 554.321,94 C. 77.528,15 ...	232 584,47	Starostwo
3	600	60016	6300	Współfinansowanie inwestycji drogowych w Gminie Cekcyn	512 262,47	512 262,47		A. B. C. ...		Starostwo
4	600	60016	6300	Współfinansowanie inwestycji drogowych w Gminie Kęsowo	249 769,00	249 769,00		A. B. C. ...		Starostwo
5	600	60016	6300	Współfinansowanie inwestycji drogowych w Gminie Śliwice	77 500,00	77 500,00		A. B. C. ...		Starostwo
6	600	60016	6300	Współfinansowanie inwestycji drogowych w Gminie Tuchola	391 372,72	391 372,72		A. B. C. ...		Starostwo
7	710	71015	6060	Zakup komputera	3 700,00	0,00		A. 3.700,00 B. C. ...		PINB
8	750	75020	6060	Infostrada Kujaw i Pomorza	108 359,24	108 359,24		A. B. C. ...		Starostwo
9	801	80140	6057/6067/6660	Doposażenie bazy do kształcenia praktycznego w zawodach rolniczych	39 798,36	1 322,57		A. B. C. ...	38 475,79	TCEZ
10	852	85202	6050	Wysoka, Dom Pomocy Społecznej (XVIII - XIX), prace konserwatorsko - restauratorskie - IV etap	77 853,00	2 853,00		A. 60.000,00 B. 15.000,00 C. ...		DPS
Ogółem					5 724 289,95	1 375 079,00	0,00	4 159 804,53	271 060,26	x

* Wybrać odpowiednie oznaczenie źródła finansowania:

A. Dotacje i środki z budżetu państwa (np. od wojewody, MEN, UKFIS, ...)

B. Środki i dotacje otrzymane od innych jst oraz innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych

C. Inne źródła

(** kol. 4 do wykorzystania fakultatywnego)

**Informacja o sposobie realizacji interpelacji złożonych
podczas VI sesji Rady Powiatu Tucholskiego
w dniu 20 marca 2015 roku.**

Pani Anna Ziegler – radna

1. *W ostatnim czasie „Tygodnik Tucholski” przedstawił informację o tym, że planowany jest remont gruntowny drogi 237 w Motylu, ponieważ pamiętamy, że jakiś czas temu zapadł się tam asfalt na moście nad rzeką. Mimo to, że zostało to naprawione nadal istnieje taka sytuacja, która stwarza zagrożenie dla ruchu kołowego i w związku z tym po wakacjach ma nastąpić remont. Coraz więcej osób zgłasza się do mnie z pytaniem jak będzie wyglądał objazd tego odcinka. Ludzie, którzy znają ten teren wiedzą, że prawdopodobnie objazd będzie przez miejscowość Klonia – Bagienica – Waldowo – Olszewka do drogi krajowej Bydgoszcz – Koszalin. Liczą kilometry, ponieważ mnóstwo osób dojeżdża samochodami osobowymi do pracy do Bydgoszczy i boją się tego, że zwiększy to ich koszty i wydłuży czas dojazdu do pracy. Pamiętamy czasy kiedy był możliwy przejazd przez przysiółek Motyl. Na samej rzece był tam most. Oczywiście nie jest to most, który wytrzyma jakieś bardzo duże obciążenia. Jednak tym mostem przejeżdżały samochody osobowe. Przy niewielkim natężeniu ruchu być może byłoby to możliwe. Z tego co zdażyłam się zorientować jest to teren zamknięty ponieważ właścicielem części tych ziem jest właściciel prywatny i tego przejazdu w tej chwili nie ma. Czy możliwe byłoby zbadanie możliwości wykonania dojazdu przy przysiółku Motyl chociażby tylko dla samochodów osobowych o małym ciężarze dlatego, że byłby to najkrótszy objazd odcinka remontowanego ?*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Zarząd Powiatu w powyższej sprawie wystąpił do Dyrektora Zarządu Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy.

Pani Dorota Gromowska – radna

1. *Prosi o zamontowanie lustra w miejscowości Wielki Mędromierz przy drodze powiatowej w okolicach Remizy Strażackiej, ze względu na poprawę bezpieczeństwa.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Zarząd Powiatu w tej sprawie wystąpił do Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

2. *Prosi o podanie terminów realizacji wcześniejszych interpelacji dotyczących odwodnienia drogi przy posesji 4 w Krzywogóncu, przeniesienia, przestawienia znaku pionowego w Wielkich Budziskach i uzupełnienia ubytków drogi do Pruszcza.*

Odpowiedzi zostały udzielone na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Zarząd Powiatu w sprawie odwodnienia drogi przy posesji nr 4 w Krzywogóncu wystąpił do Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

- 3. Prosi o wykonanie ścinki odcinków poboczny drogi w kierunku do Krzywogóńca, by woda po ulewnych deszczach nie tworzyła zastoisk na nawierzchni, co powoduje pogorszenie już tak złego stanu nawierzchni tej drogi.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Zarząd Powiatu w tej sprawie wystąpił do Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

- 4. Prosi o wyposażenie, wzorem poprzednich lat, w sprzęt boiska powiatowego ORLIKA, ponieważ młodzież i trenujące tam osoby skarżą się na brak podstawowego sprzętu typu piłki nożne, piłki do siatkówki, koszykówki i rakiety do tenisa.*

Zarząd Powiatu w powyższej sprawie poinformował Panią Radną, że zapozna się z dostępnym w chwili obecnej sprzętem oraz ich stanem. Dodatkowy zakup sprzętu zostanie dokonany w późniejszym terminie po przeanalizowaniu wydatków z budżetu w ramach rozdziału 92695.

- 5. Prosi o przeanalizowanie i ubonorowanie, docenienie reprezentacji medalistów Mistrzostw Polski w osobach panów Aleksandra Nowackiego i Marka Gierszewskiego, panie Martę Zalemską i Darię Klunder, ponieważ te osoby promują nasz Powiat bardzo ładnie w tych eliminacjach.*

Zarząd Powiatu w tej sprawie poinformował Panią Radną, że uczniowie wskazani przez Panią Radną otrzymali nominację do kadry narodowej na rok 2015 w kategorii Juniorów i Juniorek w kręglach klasycznych. W związku z powyższym w najbliższym czasie ww. uczniowie otrzymają stosowne dyplomy i gratulacje.

- 6. Dokonać przeglądu pierwszego etapu drogi w Cekcynie, szczególnie miejsca wokół studzienek, bo one się wybijają i niektóre odcinki tej jezdni wypadają, co stwarza również niebezpieczeństwo dla przejeżdżających pojazdów samochodowych i rowerzystów.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Zarząd Powiatu w powyższej sprawie wystąpił do Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

- 7. Prosi o przedstawienie dalszych planowanych działań związanych z przywróceniem Poradni K w Gostycynie.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Michała Mróz Starostę Tucholskiego.

- 8. Mieszkaniec z gminy Lubiewo zwrócił się z prośbą, już kilkakrotnie, ponieważ przy posesji 47D na odcinku Bysławek – Bysław, w której to posesji osoba mieszka, prosi się o naprawę ujazdu w związku z wcześniejszą budową ścieżki. Ta ścieżka była budowana wraz ze zjazdami do posesji. Jest to najniższy punkt. Należy rozważyć budowę studzienki chłonnej celem odbioru nadmiaru wód opadonych, ponieważ tam zauważa się zapadnięte miejsce w zjeździe.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Zarząd Powiatu w tej sprawie wystąpił do Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

- 9. Ostatnia interpelacja dotyczy miejsca przy ulicy Przemysłowej 10 w Bystawiu. 50 metrów jadąc od strony Bystawia za tą posesją zapada się po prawej stronie jezdni – asfalt co stwarza ogromne niebezpieczeństwo w ruchu drogowym. Prawdopodobnie wymaga naprawy przepust znajdującej się tam przy zjeździe na posesję.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Zarząd Powiatu w powyższej sprawie wystąpił do Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

Pani Honorata Szanecka – radna

- 1. Interpelacja dotyczy wycinki odrostów na trasie Szumiąca – Bruchniewo, a dokładnie dotyczy to odcinka drogi od końca wsi Bystawek aż do wsi Klonowo. Odrosty te utrudniają mijanie się pojazdów, a także powodują uszkodzenia powłoki lakierów na pojazdach. Prośba o jak najszybszą wycinkę.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Zarząd Powiatu przekazał sprawę do Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

- 2. Druga prośba dotyczy naprawy ubytków na nawierzchni asfaltowej w miejscowości Klonowo, a konkretnie to jest odcinek drogi Klonowo – Lubiewo przy jeziorze. Tam kruszy się bardzo nawierzchnia i należy to jak najszybciej uzupełnić. Ten sam problem dotyczy także odcinka Klonowo – Bystawek tj. od Klonowa do rozwidlenia dróg na Bystawek i Minikowo.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Zarząd Powiatu przekazał sprawę do Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

- 3. Na odcinku od skrzyżowania w miejscowości Klonowo – Lubiewo – Bystawek do przepompowni w kierunku Bystawka utworzyło się zniżenie nawierzchni drogi po niegdyś tam przeprowadzonych pracach kanalizacyjnych. Zniżenie to występuje po łuku drogi tzn. jak wychodzimy z łuku drogi to następuje zniżenie nawierzchni co stwarza bardzo duże niebezpieczeństwo w ruchu drogowym.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Zarząd Powiatu przekazał sprawę do Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

Pan Andrzej Pruszek – radny

- 1. Prosi o uzupełnienie ubytków jak i ścinę pobocza na drodze Raciąż – Piastoszyn.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Zarząd Powiatu przekazał sprawę do Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

2. Uwzględnić malowanie osi jezdni na drodze 1015C Tuchola – Tleń jeśli to możliwe.

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Zarząd Powiatu przekazał sprawę do Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

3. Budowa chodników przy drogach powiatowych, czy będzie to się odbywać wzorem lat ubiegłych, że gminy bądź sołectwa zakupują materiały, a Powiat wykonuje to. Czy w tym roku to będzie też możliwe ?

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego.

4. Pytanie do Starosty: czy będzie też organizował spotkania z sołtysami jak to było w ubiegłych latach ?

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Michała Mróz Starostę Tucholskiego.

Pan Jan Przybysz – radny

1. Interpelacja dotyczy miejscowości Drożdżenica, a konkretnie o rozstawienie lustra na zakręcie koło sklepu. Są tam wjazdy na posesję o ograniczonej widoczności.

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Zarząd Powiatu przekazał sprawę do Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

Zarząd Powiatu Tucholskiego